

V Straži novo pošto poslopje

Montirana nova avtomatska telefonska centrala

V nedeljo, 22. junija, so v Straži pri Novem mestu odprli novo pošto poslopje z avtomatsko telefonsko centralo, ki je eden zadnjih objektov, s katerimi delavci PTT podjetja Novo mesto uspešno zaključujejo svoj srednjeročni program razvoja ptt prometa v dolenski in posavski regiji.

Vrednost objekta, ki ima 250 m² uporabne površine, je 8,15 milijonov din, od tega pa velja samo avtomatska telefonska centrala s štiristo številkami 3 milijone din in jo bodo delavci kranjske Iskre pričeli montirati še v tem tednu. Vso tehnično dokumentacijo za novi objekt je izdelal Dolenjski projektivni biro, dela pa je v dogovorjenem roku končalo Gradbeno in obrtno podjetje iz Crnomlja.

Nov objekt, ki ga je slovesno predala namenu njena upravnica Marija Turk, je le prvi korak na tem področju, saj je kar najhitreje potrebno izgraditi tudi krajevno telefonsko mrežo, za katero bodo finančna sredstva morali v celoti zagotoviti porabniki sami.

J. P.

ZVEZA S SVETOM - Zadnja nedelja je bila za krajanje Straže in okolice velik praznik, saj so imeli v gosteh dolenske in belokranjske godbenike, odprli pa so tudi novo pošto poslopje. (Foto: J. P.)

Artiče vabijo na revijo

Letos spet zelo bogat spored različnih prireditev

V spomin na vrnitev izgnancev Artičani letos že četrty zapored slavijo praznik svoje krajevne skupnosti, 28. junij. To je čas, ko dajo prazniku široko kulturno obeležje, ko se vrstijo prireditve skozi ves teden in se zaključijo s srečanjem pihalnih godb ter spredvom cvetja, v katerem se krajanom pridružijo godbeniki in bobnarji iz vse Slovenije, delovni kolektivi, pevci, cicibani, pionirji in mladinci.

Letos so spored poletnih prireditev začeli s koncertom borbenih in revolucionarnih pesmi združenih moških zborov iz Artič in Globokega ter nastopom petih opernih solistov, ki so jih tokrat prvič povabili pred domače občinstvo.

Jutri zvečer bo odprta cvetlična razstava, za katero so si veliko prizadevale ženske iz vseh vasi krajevne skupnosti, sodelujeta pa tudi Agraria in cvetličar Kerin iz Krškega. Prizadevali domačini so hkrati pripravili lovski in etnološki razstavo s predmeti s svojega območja. Sledil bo večer narodnih plesov ob kresu. Nastopil bosta

šolski skupini iz Brežic in Dobove ter odasle folklorne skupine iz: Boštanja, Brestanice, Bistrice ob Sotli, Bregane, Artič in iz pobratene Zeline.

V nedeljo dopoldne ob 10. uri vabijo krajanje na republiško revijo pihalnih orkestrrov s koncertnim in figurativnim programom, ob 15. uri pa na paradno cvetja in glasbe, v kateri bo sodelovalo 500 domačinov. Pričakujejo 600 godbenikov, med njimi tudi zamejske Slovence iz Proseka.

J. T.

KOČEVJE: NOV PREDSEDNIK

Na zadnji seji zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje so razrešili dosedanje predsednice tega zbora, Tanjo Svetlič, ki je bila izvoljena za sekretarko občinske konference SZDL. Na njeno mesto so izvolili Ivana Drobničiča, za njegovega namestnika pa Jožeta Lindiča.

KRŠKO DALO SVETOVNE PRVAKE - V enkratnem vzdušju ob prisotnosti blizu 25.000 obiskovalcev so krški organizatorji z vzomo pripravili finala svetovnega prvenstva dvojic v speedwayu v nedeljo (vnovič potrdili sloves gostoljubnih domačinov). Več o tej veliki športni prireditvi na športni strani.

Pesem živi

Vseslovensko veličastje šentviškega pevskega tabora

„Tita, ki je bil še lani pokrovitelj našega 10. pevskega tabora, ni več med nami, za zmeraj pa bo ostal spomin nanj.“ so zapisali udeleženci letošnjega, 11. tabora slovenskih pevskih zborov v pozdravnem pismu predsedstvu SFRJ.

O srednja prireditev 11. pevskega tabora je bila v nedeljo, 22. junija, v Šentvidu pri Stični, kjer je združenim 195 zborom z okoli 6.000 pevci prisluhnilo približno 10.000 obiskovalcev, med njimi nekatere najvišje osebnosti slovenskega družbenopolitičnega življenja. Letos, ko je celotna prireditev potekala pod geslom „Pojo naj ljudje“, je bil slavnostni govornik znani operni basist Ladko Korosec.

11. tabor se je začel že dan prej, ko so bili v 26 krajih po Dolenjski večerni koncerti. Od vsepovsod poročajo, da je občinstvo z množičnimi obiski počastilo nastope zborov, ki so naslednji dan peli v Šentvidu. Prišli in peli so tudi slovenski zbori iz zamejstva.

Geslo „Pojo naj ljudje“ bodo priljubljeno leto nekoliko spreminili: „Poje naj vsa Slovenija“. Zamišljeno je, da bi dan pred osrednjo prireditvijo zbori peli v krajih na poti do Šentvida in ne samo na Dolenjskem.

AKADEMIJA V POČASTITEV SAMOUPRAVLJANJA

V petek, 27. junija, bo ob 19. uri zvečer v trebanjskem domu kulture slavnostna akademija v počastitev dneva samoupravljalcev. Na akademiji bodo podelili priznanja najboljšim samoupravljalcem. Priznanja bodo dobili delavski svet „Dane“ z Mirne, jubilejno nagrado bo dobil delavski svet IMV z Mirne, Jože Novak iz Doberniča in Franc Jevnikar iz Doh.

RAZSTAVA KNJIG O TITU IN SAMOUPRAVLJANJU

V domu JLA v Brežicah so že teden dni na ogled številna dela o predsedniku Titu in knjige s področja marksizma in samoupravljanja. Zanimivo razstavo je ob 30-letnici samoupravljanja pripravil dom JLA skupaj z izdajateljsko hišo Mladost iz Zagreba.

DAN CESTARJEV

V soboto bo dan slovenskih cestarjev, ki ga bodo počastili s proslavo. Slednja bo 28. junija v Mariboru, pripravljajo kulturni program, ki bo obsegal nastope pevcev, folkloristov in recitatorjev. Slavnostni govor bo imel Emil Tomažič, predsednik zbora združenega dela skupščine SR Slovenije, podelili pa bodo tudi priznanja čestnim delavcem.

SREČANJE V RADATOVIČIH

Kot vsako leto se bo v žumberških Radatovičih tudi letos zbralo precejšnje število tistih, ki so na tem območju prebili najtežje dni naše zgodovine. Počastitev dneva borca, ki jo bo pripravila Lovska družina Radatovič, bo v nedeljo, 29. tega meseca, v Radatovičih. Po kulturnem sporedu bo družabno srečanje.

Devaluacija nam odpira oči

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko o gospodarskem položaju in aktualnih nalogah

Gospodarstvo Dolenjske je na devaluaciji dinarja in na nujne gospodarske ukrepe, ki bodo še sledili, psihološko slabo pripravljeno. Potrebno bo še veliko družbenopolitičnega dela, zakaj delavcem je treba natančneje obrazložiti, kakšne bodo posledice. Nova bremena bodo sprejeli, če bodo prepričani, da so razporejena enakomerno in pravično, če bomo „ceho“ slabega gospodarjenja v preteklosti plačevali vsi.

To je poudaril predsednik gospodarske zbornice za Dolenjsko Luka Dolenc na razširjeni seji medobčinskega sveta ZK 18. junija, ko je poročal o stališčih gospodarske zbornice glede aktualnih gospodarskih vprašanj. Dolenjska je, podobno kot vsa Slovenija, zelo občutljiva na spremembo tečaja dinarja. Zdej uvozi vsako leto za 52 starih milijard dinarjev več, kot

ni problemi zahtevajo visoko stopnjo družbene zavesti in politične odgovornosti. Odkrite besede, predvsem pa dejanja bodo pomagala ustvariti še večje zaupanje ljudi. Delavec bo sledil in bo spodbujen, če bo čutil vsestransko pripravljenost za delo in varčevanje in če bo - kot temu pravimo - vse bolj postajal gospodar svoje usode.

M. LEGAN

100 LET GOZDARSTVA V KOSTANJEVICI

Gozdno gospodarstvo v Brežicah vabi jutri v Kostanjevico na proslavo 30-letnice obstoja delovne organizacije in 30-letnico delavskega samoupravljanja, ki ju bodo tokrat združili s počastitvijo 100-letnice organiziranega dela v gozdarstvu na kostanjeviškem gozdnem območju. Razvoj gozdarstva bodo prikazali tudi na razstavi, ki si jo bodo udeleženci proslave lahko ogledali.

Povsod zaostri odgovornost

Posavje: dosedanje ocene gospodarjenja so bile bolj ali manj nestvarne

Iz menjava stališč o vzrokih in posledicah ukrepov pri dosedanjem uresničevanju stabilizacije na nedavnem posavskem posvetu s predstavnikoma CK ZKS in Gospodarske zbornice SRS je zelo očitno pokazala, kako malo smo doslej naredili pri opredeljevanju odgovornosti.

Da vsaj zdaj ne bi bilo popuščanja, so sindikati sklenili takoj poodnestiti ukrepanje proti kršiteljem družbene usmeritve pri delitvi dohodka in osebne dohodka. Brez tega bi tudi ta akcija prej ali slej zvođenela, saj se prizadeti zelo radi izgovarjajo na sosedo, kadar komu pogledajo skozi prste.

Na posvetu so načeli vrsto skupnih vprašanj, od smotnosti pri investiranju do odnosov med uvozom in izvozom, združevanja dela in sredstev, usklajevanja vseh vrst porabe, strukture zaposlovanja in spoštovanja številnih načel, ki jih z besedami vselej enoglasno podpiramo. Našteli so potrebe po enotnem načrtovanju v regiji, zlasti kar zadeva energetiko, ceste, bančništvo, računalništvo, surovinsko osnovo, varstvo okolja, spreminjanje sestave gospodarstva in vzporedno z njim tudi boljše izkoriščanje znanja. V Posavju se namreč še vedno kažejo težnje po pretežno nekvalificiranih delavcih, po ohranjanju stare strukture gospodarstva, v kateri strokovnjakov ne znajo in ne morejo zaposliti.

Cepprav predstavljajo dosedanja ukrepi komaj začetek, pa v delovnih organizacijah zavzeto izračunavajo, kaj to pomeni zanje. S strani večjih centrov se že pojavljajo pritiski za sovlaganje. To sicer samo po sebi ni nič narobe, vendar gre za pretirane „ahteve“, ki jih imata na primer do sevniških delovnih organizacij Cementarna Trbovlje in Celjska mlekarna. Iz geturari pa pritiskajo na poslovne partnerje za pokrivanje

izgub v zameno za reprodukcijski material ipd. Izgub bo najbrž posledično več, saj bo novi položaj marsikoga prisilil k zmanjšanju uvoza, če ga ne bo imel s čim plačati.

J. TEPPEY

UMETNIKOV ŽIVLJENJSKI JUBILEJ - Kipar in medaljer Vladimir Štoviček iz Leskovca pri Krškem bo danes dopolnil 85. rojstni dan. Tako kot vse dosedanje jubileje, bo tudi tega dočakal sredi dela in načrtov. Svoje kiparsko orodje bo odložil le za kratek hip, za trenutke, ki jih bo prebil s svojimi prijatelji, ko mu bodo nazdravljali za visoko in plodno obletnico. Vladimir Štoviček bo prav zdaj razstavljal vrsto plaket v Galeriji likovnih umetnosti v Osijeku, od koder bo prikaz 80-letnice hrvaškega medaljerstva v jeseni prenešene v Zagreb. V katalogu ga označujejo kot enega najboljših in najplodnejših jugoslovanskih medaljerjev. Za njegov praznik mu tudi mi priskrbo čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih, ustvarjalnih let. (Foto: J. Teppey)

REPUBLIŠKA PRIZNANJA

20. junija so v Ljubljani podelili priznanje republiške konference ZSMS. Prejeli so jo tudi novomeški aktivisti, ki delajo z mladino in mladinci. Priznanje za mentorja je prejel Boris Andrijanič, glavni direktor tovarne zdravil Krka, plaketu pa osnovna organizacija ZSMS Rumanja vas za uspehe, ki jih je dosegla v zadnjem obdobju. Med nagajenci so bili tudi trije mladi družbenopolitični delavci iz novomeške občine: Mojca Galeša, Janez Penca in Bojan Božič.

ZA SINDIKAT NIČ POČITNIC

V juliju in avgustu delo sindikalnih organizacij v kolektivih brežiške občine ne bo opešalo zaradi dopustov. Na vrsti bo obravnavanje polletnega gospodarjenja, h kateri bodo morale osnovne organizacije ZS prikožiti oceno ravnanja pri razporejanju dohodka in čistega dohodka ter navesti razloge za morebitno kršnje nje družbenih usmeritev. Razen tega morajo sindikati sprejeti tudi programe za dopolnjevanje samoupravnih aktov ter pospešiti podpisovanje sporazumov o zagotavljanju minimalnih standardov pri zaposlovanju delavcev v brežiški občini.

Desetletnica pobratena Metlike

Z avstrijsko Wagno sodeluje že deset let

Metliška občina je pobratena z italijanskimi Ronchi in avstrijsko Wagno. 10-letnico pobratena in sodelovanja z Wagno bodo praznovali v soboto in nedeljo v Metliki.

Delegaciji obeh mest bodo v soboto popoldne pričakali na Jugorju in jih pripeljali v Metliko, kjer bo zvečer svečana akademija v kulturnem domu, za katero so kulturni program pripravili gostitelji, sodelovali pa bodo tudi gostje iz Avstrije. Po akademiji bo na Veselici nad Metliko družabni večer.

Nedeljski spored se bo začel s slavnostnim zborom delegacij pobratenih občin in delegatov vseh zborov občinske skupščine Metlike, nato si bodo ogledali novo šolo „Inž. Janeza Marentiča“ v Podzemlju in se seznanili z delom te krajevne skupnosti.

V drugi polovici tedna se obeta izboljšanje vremena. V nedeljo bo sončno.

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Obisk predsednika Združenih držav Amerike Jimmyja Carterja v Jugoslaviji je mogoče vrednotiti iz več vidikov, a za začetek bi kazalo postreči z nekaterimi podatki iz dosedanje bere jugoslovansko-ameriških odnosov na najvišji ravni.

Predvsem pa je v očeh dejstvo, da je predsednik Carter tretji ameriški predsednik, ki je stopil na jugoslovanska tla; pred njim sta bila pri nas

Carterjev obisk v Jugoslaviji

predsednika Richarda Nixona leta 1970 in Gerryja Forda leta 1975. Predsednik Tito je bil gost treh ameriških predsednikov: Johna Kennedyja leta 1963, Richarda Nixona leta 1971 in Jimmyja Carterja leta 1978. Predsednik Tito je poznal sedem ameriških predsednikov.

Predsednik Jimmy Carter je prvi tuji voditelj države, ki prihaja na uradni obisk v Jugoslavijo po smrti predsednika Tita.

Te, na prvi pogled zgolj statistične ali kronološke zabeleške imajo kajpak tudi svojo politično tezo, predvsem pa potrjujejo, da so odnosi med obema državama že tradicija, ki je svoje korenine dobila med drugo svetovno vojno, med katero so se Jugoslavija in Zdržene države Amerike borile na isti strani proti skupnemu sovražniku in v tem boju tudi zmagale.

V povojnem sodelovanju so bile svetlejšje in temnejše strani, in to je po svoje mogoče tudi razumeti, saj je v obdobju izrazite hladne vojne nekateri preprosto ni so mogli dojeti resnice, da Jugoslavija ni nič drugega kot samostojna in za svoje pravice se bojujoča država — ne pa vazal tega ali onega mogočnika.

Trajalo je razmeroma dolgo, da se je mogla ta resnica prebiti in da so jo ameriški politični whovi sprejeli kot tako, kakaj odpor do vsega „rdečega“ in „komunističnega“ je dobival v Zdrženih

državah Amerike včasih izjemne razsežnosti.

A kot da je treba za vsako dobro stvar plačati svojo ceno: nemara so prav zaradi nekaterih zablod iz preteklosti, pogojenih z blokovskim gledanjem sveta današnji odnosi lahko taki, kakršni so, dobri prijateljski in zgrajeni na obojestranskem spoštovanju ter razumevanju.

Zdi se, da so prav v štiriletnem obdobju predsednikovanja Jimmyja Carterja ti odnosi tudi zares dobili svojo pravo veljavo. Predsednik Carter je to večkrat potrdil z besedami, da Zdržene države Amerike ne cenijo in podpirajo samo neodvisne, suverene in po svoji poti se razvijajoče Jugoslavije, marveč izjemno cenijo tudi njeno neuvrščenost politiko, bolje rečeno njen velik delež k rojstvu in razvoju te politike.

Jugoslavlani znamo ceniti. Izraze podpore in prijateljstva toliko bolj, ker smo prepričani, da izražajo resnično razumevanje naše položaja, naše trdne obojestranske odločnosti, da ostanemo dosledno na svoji poti, sami svoj gospodar.

Zdi se tudi potrebno omeniti, da so se odnosi med obema državama povsem ustalili na doslednem spoštovanju različnosti in skupnega prav v času predsedniškega mandata Jimmyja Carterja in njegovega prijateljskega, več let trajajočega osebnega stika s predsednikom Titom. Državnika sta v nepolnih štirih letih izmenjala številna osebna pisma in poslanice, v katerih sta izražala svoja stališča in poglede na zapletene mednarodne odnose.

Toda bilo bi zmotno misliti, da so zgolj stiki na najvišji ravni tisto, kar plemeniti ameriško-jugoslovanske odnose. Tu je še prav neverjetna vrsta drugih stikov (parlamentarnih, gospodarskih, znanstvenih, kulturnih in tako dalje), ki so stikali s številnimi izmenjavami obiskov med državama mogoče manj spektakularne, pa zato nič manj pomembne vezi.

JANEZ ČUČEK

POMOČ DOSEŽE LE REDKE — Medtem ko si vietnamske čete še vedno brez pravega uspeha prizadevajo, da bi zatle upome kampučijske oddelke, ki jih napadajo, kadar le morejo, se trpljenje preprostih ljudi nadaljuje. Mednarodni Rdeči križ sicer razdeljuje hrano in zdravila, toda ta pomoč pride le do redkih — kot na našem posnetku kmetov iz okolice mesta Nong Cha na zahodni meji Kampučije, ki čakajo na razdeljevanje. (Telefoto: UPI)

Pot do cenejše zložbe zemlje

Predlog, kako bi poenostavili in povsem pocenili sedanj način za družbo in posameznika dokaj drago zložbo ali zamenjavo kmetijske zemlje

V Nemški vasi in Prigorici pripravljajo zložbo 136 ha kmetijskih zemljišč, ki so zdaj razdrobljena na okoli 1700 parcel in 260 lastnikov. Če bodo iz teh parcel naredili le toliko večjih parcel, kolikor je vseh lastnikov, bo vsaka merila poprečno okoli pol hektarja. Po velikosti pa se bodo močno razlikovale, saj bodo vsakemu lastniku na novo odmerili le toliko zemlje, kolikor je bo vložil.

Računajo, da bodo stroški za tako ureditev zemlje znašali najmanj 20.000 din na hektar. Lastniki naj bi plačali le 10%, 90% pa bo poravnano iz občinskih in republiških sredstev. Ali bo taka zložba zemljišč vredna tolikšnih stroškov? Družbena sredstva so namreč tudi „naša“ in bi se njihova naložba morala odraziti v večjih pridelkih in njihovih prodaji za boljše oskrbo nekmečkega prebivalstva.

Nekateri kmetje menijo, da bi zaokroževanje kmečkih posestev lahko pospešili tudi z manjšimi strčki, če bi dovolili zamenjavo parcel med lastniki brez taks in prometnega davka. Za zamenjavo naj bi šteli tudi tako prodajo, ko bi za izkupiček bila kupljena druga zemlja z namenom, da jo novi lastnik obdeluje. Za neposredno zamenjavo je namreč premalo priložnosti in bi si bilo treba pomagati s tretjim lastnikom. Pri takih zamenjavah, prodaja in nakupih zemlje odpade drago merjenje in ugotavljanje kakovosti posameznih parcel. O vrednosti zemlje se kmetje znajo dogovoriti tudi brez strokovnjakov. Potrebno bi bilo kriti le stroške prepisa v zemljiški knjigi. Kmetje, ki bi si zamenjali obdelovalno zemljo tako, da bi iz dveh ali več sosednjih parcel naredili eno, bi jo prav gotovo tudi dobro obdelovali.

TELEGRAMI

BENETKE — Voditelji sedmih najbolj industrijsko razvitih držav so se ob koncu dvodnevne sestanke na najvišji ravni „predstavili“ novinarjem in jim drug za drugim sporočili tisto, kar jim je očitno najbolj ležalo na srcu. Toda vsi so poudarili najbolj pomembno novo stran sedmega vrha: trdno odločenost pretrgati odvisnost gospodarske rasti od čedalje večjega voza in porabe nafte. Sklepnata deklaracija, ki so jo sprejeli ob koncu srečanja, govori predvsem o energetiki. Deklaracija je razdeljena na pet poglavij: inflacija, energija, odnosi s državami v razvoju, monetarni problemi in trgovina.

MOSKVA — Sovjetski voditelj Le onid Brežnev je na plenumu CK KPSZ utemeljil umik nekaterih sovjetskih enot iz Afganistana z zmagami nad „kontrarevolucionarji“ in poudaril, da življenje v Afganistanu „spet postaja normalno“. Ob enem poročajo iz Kabula, da je krenila proti sovjetski meji sovjetska pihotna divizija in 108 tankov.

JOHANNESBURG — Stavke črnih delavcev so se razširile na 16 tovarn v pokrajini Port Elisabeth in paralizirale avtomobilsko industrijo. Več kot 10.000 delavcev je šlo na ulice mest Port Elisabeth in Uitenhage. Veliko avtomobilsko tovarno v Uitenhagu so zavarovali vojniki in policaji z oklopnimi vozili, ki so se kasneje umaknili. Policija je zjutraj spet dovolila vstop v mesto, vendar še vedno ni vstopa v sosednja črna naselja.

FRETOWN — Zunanji ministri 50 afriških držav so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri pozivajo Varnostni svet OZN, naj sprejme sklep o obveznih in celovitih sankcijah proti rasističnemu režimu južnoafriške republike, vključno z embargom na prodajo nafte.

Pri zložbi zemlje veliko lastnikov z malimi površinami ni zagotovil, da jo bodo potem vsi skrbno obdelovali. Nekateri jo bodo še naprej zanemarjali, četudi bo v večji parceli. Med pravimi delovnimi kmeti so tudi taki, ki se le želijo imenovati kmet. Družba pa bi vsem prispevala za stroške zložbe.

Pri malih kmetijah, ki imajo poprečno le okrog 4 ha skupnih zemljišč — v občini Kočevje je dve tretjini zasebnih gospodarstev pod to mejo in redijo poprečno manj kot po eno kravo — z zložbo zemljišč ni moč veliko izboljšati. V takih razmerah je potrebna zložba zemljišč okrog tistih kmetij, ki kažejo še dovolj življenjskih moči. Z nevratljivimi sredstvi, kot pri zložbi zemlje, bi jih bilo treba podpreti pri gradnji hlevov in združevanju zemlje.

Zložba zemljišč je koristna, če jo je mogoče opraviti z neprevetlikimi stroški. Pri mladih kmetih, ki bi dobili 2 ali 3 ha v enem kosu, torej skoraj vse svoje posestvo, je namreč treba še upoštevati, da bodo ob setvi tako združeno zemljišče delili na lastne parcele, ker bodo želeli pridelati nekaj krompirja, koruze, belih žit in morda še kaj. Tako se bodo stroški za zložbo še manj obrestovali.

JOŽE PFTEK

tedenski mozaik

JEDRSKA ENERGIJA JE ZA MNOGE UPANJE prihodnosti in mednje sodi tudi Argentina, ki pospešeno razvija svoje atomske zmogljivosti. Te dni je švicarska vlada dala dovoljenje za prodajo tovarne za težko vodo, ki jo bodo zgradili in opremili v Argentini švicarski strokovnjaki. Argentinska vlada je obljubila, da bo strogo spoštovala varnostne predpise in da v nobenem primeru ne bo uporabljala naprav za vojaške namene. Pri tem pa po svetu že dalj časa neuračno krožijo govorice, da si Argentina (in Brazilija tudi) prizadeva zgraditi svojo jedrsko bombo... Upajmo, da so govorice res samo — govorice...

TACAS PA LAHKO POROČAMO še o eni novici, povezani z atomi. Skupina demonstrantov je namreč vdrla v nizozemskem pristanišču Zeebrugge na nizozemsko tovorno ladjo, ki je imela v skladišču nekaj sto ton radioaktivnih odpadkov (odpeljala naj bi jih na sredo Atlantskega oceana in odvrgla v morje) in uničila vse komunikacijske naprave na njej. Razdejali so radar, avtomatskega pilota in nekatere druge naprave ter povzročili za okoli 660.000 dolarjev škode. Policija jih je prišla in zaprla, toda šele potem, ko so demonstranti na ladji že opravili svoje. Trdil so, da zagovarjajo čisto okolje in da zato ne pustijo, da bi radioaktivne odpadke metali v morje... Prepričanje, ki jih bo bržkone pred sodniki precej drago stalo...

IZ PREPRICANJA SO TUDI JUŽNOKOREJSKE oblasti odklonile vize trem južnoafriškim državljankam rekoč, da prihajajo iz države z rasnim razlikovanjem, s katero Južna Koreja noče imeti opravka. Toda zdi se, da je bilo nekaterim vendarle žal zaradi take odločitve južnokorejske vlade, zakaj dekleta, ki so jim odklonili vstopno vizo, naj bi tekmovala v Seulu, glavnem mestu Južne Koreje, na velikem izboru na najlepše dekle sveta. No, kakorkoli že, nekateri so se ob tem spomnili, da tudi Južna Koreja nima povsem čiste vesti, saj je vlada nedavno tega preokrutno zatrla upor v mestu Kwaduzju, kjer so prebivalci terjali samo več svobode in demokracije in nič drugega... Vselej je lažje pometati pred tujim pragom...

Za konec pa še novica iz West Palm Beacha na Floridi: Tu je neki zdrav človek, ki je hotel dati svojem hudo bolnemu bratu ledvico, presenečeno ugotovili (pravzaprav so to ugotovili zdravniki), da nima samo dve ledvici, marveč kar tri. Zdravniki pravijo, da je takih približno 10 od vsakih 250.000... Nobenih problemov z darovanjem...

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Na nedavni volilni seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so ocenili politično dejavnost sindikatov in njihovo vlogo pri uresničevanju programa stabilizacije.

Predsednik republiškega sveta sindikatov SRS Vinko Hafner, ki je na tej seji imel uvodni referat, je med drugim povedal, da je bila dejavnost sindikatov po 9. kongresu vedel usmerjena v razreševanje žgočih gospodarskih vprašanj, zaradi česar so mnogi očitali sindikatu, da je zanemaril svoje socialno-zaščitne in družbeno-izobraževalne naloge. Vendar pa je to dejavnost sindikata opravičil s tem, da sta v zadnji posledici družbeni položaj in socialna varnost delavcev v veliki meri odvisni prav od gospodarske uspešnosti.

Naloge sindikatov

Med nalogami, ki zadevajo družbeni položaj delavcev, je ena izmed najpomembnejših prav gotovo nadaljnja krepitev samoupravljanja. To je s pravnoorganizacijskega vidika že dokaj dograjeno, zdaj pa je treba doseči, da bodo delavci v resnici upravljali s celotno družbeno reprodukcijo. Tu gre za krepitev delavčevega vpliva na vse višje oblike združevanja dela in sredstev, ne pa da je delavčeve odločanje omejeno zgolj na razpolaganje s tako imenovanim čistim dohodkom znotraj tozda. Hkrati s temi nalogami ostaja za naprej ena izmed glavnih nalog uveljavljanje delitve po delu kot način za materialno spodbujanje delavcev pri povečevanju produktivnosti dela in za smotrnejše gospodarjenje s proizvodnimi sredstvi in dohodkom. Kot je rekel Vinko Hafner, sta najbolj neustrezno nagrajena dve kategoriji delavcev, to je delavci v neposredni proizvod-

nji in resnično ustvarjalni strokovnjaki in organizatorji proizvodnje. Kljub temu pa bo treba hkrati s prizadevanji za stabilizacijo, ki bodo prav gotovo zmanjšala realni osebni dohodek delavcev za 10 odstotkov, računati na socialno-ekonomski položaj delavcev z najnižjimi osebni dohodki. Ti živijo na robu eksistenčnega minimuma in ne bi prenesli ostrejših omeitev.

JANEZ ZEMLJARIČ KANDIDAT ZA NOVEGA PREDSEDNIKA

Na seji predsedstva CK ZKS, ki je bila v ponedeljek v Ljubljani, so sprejeli poročilo o razpravi z 62. redne seje. Na tej seji je namreč tekla razprava o aktualnih nalogah v zvezi s stabilizacijo. Izhajajoč iz ugotovitve, da je uspeh stabilizacije v veliki meri odvisen od ustreznega in uspešnega delovanja organov in institucij, še posebej pa od njihovega kadrovskega sestava, je predsedstvo v soglasju s predsednikom izvršnega sveta Slovenije dr. Antonom Vratušo menilo, da je treba v kadrovski sestavi tega organa opraviti nekatere spremembe. Dosedanji predsednik IS SRS dr. Anton Vratuša bo glede na vse večje potrebe predsedstva deloval za hitrejšo uveljavljanje z nanstveno—raziskovalnega dela v našem celotnem družbenem in gospodarskem razvoju s posebnim oziranjem na stabilizacijo in na sodelovanje z neuvrščenimi. Pri tem je predsedstvo izredno poudarilo dosedanje uspešno delo dr. Vratuše. Predsedstvo CK ZKS je še predlagalo, da v primeru, če skupščina sprejme predlog, evidentira kot možnega kandidata za novega predsednika Janeza Zemljariča, sedanjega člana IS in republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Mercator sestavljena organizacija združenega dela za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev, n. sub. o., ljubljana

MERCATOR — AGROKOMBINAT, KRŠKO Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD Meso Kostanjevica

objavljamo prosta dela in naloge:

—MESARJA — KLAVCA IN —BLAGAJNIKA.

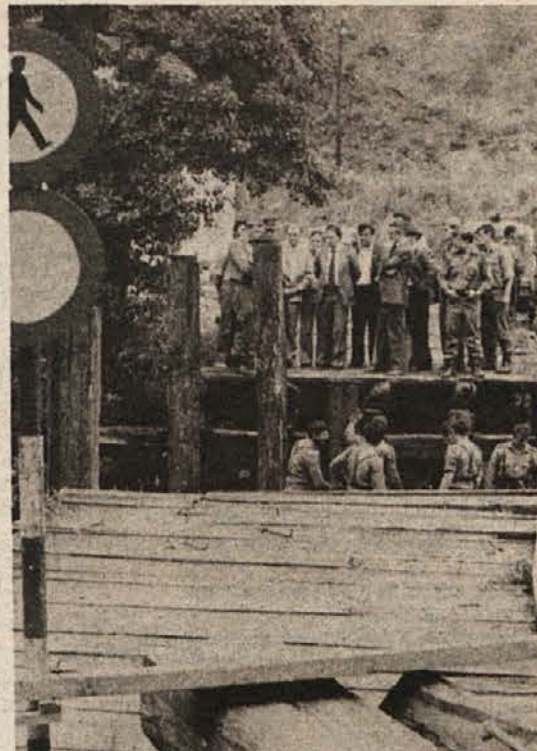
Pogoji:
— za dela in naloge mesarja — klavca se zahteva ustrezna poklicna šola,
— za dela in naloge blagajnika pa ekonomska srednja ali upravno-administrativna šola.
Za oba delovni nalogi so zaželeno delovne izkušnje v stroki oziroma pri finančnem poslovanju. Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Prijave za zasedbo prostih del in nalog v TOZD Meso sprejema 15 dni od dneva objave kadrovska služba delovne organizacije Mercator — Agrokombinat Krško Cesta krških žrtev 52.
Interesente bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po preteku razpisnega roka.

506/26—80

NASTOP NAJMLAJŠIH – Precej tistega, kar so se naučili v pravkar končanem šolskem letu, so malčki straskega VVZ in potujočega vrtca stmili v prikupen program in debelo uro zabavali starše in druga krajane. Mnogi si bodo že jeseni naprtili težke šolske torbe. (Foto: D. Vuica)

OBISK DELOVISČA – Predstavniki sevnške občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij so pred tednom dni obiskali vojake, ki posodabljajo obmirensko cesto od Jelovca proti Ševnici, obnovili pa bodo tudi most pri Boštanju (na posnetku). Načrt dela so že prekoračili za 60 odst. (Foto: P. Perc)

IZOBRAŽEVANJE NA DELU – O odnosih na delovnem mestu, humanizaciji delovnega okolja in drugih zanimivih poglavjih iz življenja na delu je pretekli petek Labodovim delavcem – Tozd Ločna, Commerce in DSSS govoril dr. Klobučar, predavanje pa je organiziral Odbor za SLO. (Foto: J. Pavlin)

STARO SE UMIKA NOVEMU – Od zadnje nedelje ni več stare novomeške pošte ali bivše davkarije, saj se je morala umakniti in dati prostor za izgradnjo nove Emonine blagovnice. Zaradi izgradnje je močno zmanjšana avtobusna postaja na Novem trgu, zaprt pa je tudi prehod čez park. (Foto: Pavlin)

Naključje slabo varuje želodce

Novomeški IS razpravljal o problematiki porasta infekcijskih obolenj in zastрупitev s hrano – Premalo družbenega poslušanja – Kako je bilo v Krki?

Ne samo primer zastрупitve s hrano v novomeški Kiki, pač pa predvsem dejstvo, da se porast tovrstnih infekcijskih obolenj v Sloveniji iz dneva v dan veča, je vzrok, da je tej problematiki namenil obsežno debato na svoji zadnji seji tudi izvršni svet novomeške občine. Sicer pa tudi podatke za novomeško regijo, da je število skupaj prijavljenih nalezljivih bolezni v prvih nekaj mesecih letošnjega leta doseglo že dve tretjini lanskega letnega primerov, govori o zaskrbljujočem stanju, čeprav je dolensko poprečje zaenkrat še korak za republikom.

Nekatera dejstva narekujejo nujnost še širše in temeljiteje akcije ne samo inšpektorjev, pač pa tudi širše družbene skupnosti. Resda Dolenski dolje, če izvzamemo leto 1970, ko je prišlo do večje zastрупitve s hrano v žužemberški Iskri, in 1977, ko se je v IMV zastрупilo 500 delavcev, ter primer OŠ Grm, se ni prizadejala nobena hujska epidemija tifusa, paratifusa ali kakšne druge oblike težjih infekcijskih obolenj. Veliko prahu pa je dvignil zadnji primer pred dnevi, ko je prišlo do 61 obolenj za salmonelozo v novomeški tovarni zdravih Krka. Morebitno epidemijo večje razsežnosti je preprečila pravočasna intervencija inšpekcijskih in zdravstvenih delavcev. Vzrok je po besedah zdravstve-

nih delavcev sekundarna zastрупitev s hrano.

Da pa se ne bomo slepili z našim ugodnim rezultatom Dolenske na tem področju! Po ugotovitvah članov izvršnega sveta gre le naključju pripisati, da Dolenska doslej še ni imela primerov, kot je bil novogoriški ali slovenjegraški. Kajti s sedanjo kadrovsko zasedbo tako inšpekcijskih kot strokovnih zdravstvenih služb, družbeno in finančno podporo tem dejavnikom prijemljivejših rezultatov zaenkrat še ni pričakovati. Dobra volja in prizadevanost sta v takih primerih premalo.

B. B.

kooperacijsko pitanje, verjetno tudi zato, ker je za začetek potrebno vložiti veliko denarja, saj zneso naložba za ureditev hleva za pitanje 15.000 piščancev v enem turnusu okoli 1,80 milijonov dinarjev. Kljub precejšnji investiciji pa bi se tako pitanje splačalo, saj se vložen denar dokaj hitro povrne, poleg tega pa je to gotov in dober vir stalnega zaslužka.

Preveč pisarjev

Dohodek le v proizvodnji

„Pri nas imamo preveč nepotrebnih režijskih delovnih mest,“ je na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje med razpravo o ukrepih za ustavitve gospodarstva poudaril eden izmed delegatov zbornice združenega dela. To svojo ugotovitev je podkrepil s podatki, da imamo pri nas tudi taka neproduktivna delovna mesta, ki jih v drugih državah sploh nimajo ali pa jih imajo precej manj.

Ka že, da se bo treba s širjenjem birokracije spoprijeti tudi s pomočjo znanosti. V vseh občinah, na območjih (regijah) in v republiki imamo SIS za znanost, svete za znanost pri SZDL in še razne podobne organe. Eden izmed njih naj bi temeljito preanaliziral, katera režijska delovna mesta so v neki OZD, SIS, KS, državni upravi, politični organizaciji itd. res nujno potrebna in katera ne. Skozi rešeto bi morali tudi vsi predpisi, ki zahtevajo razna dela in s tem zaposlene ljudi za zbiranje raznih podatkov itd., ki jih nato nikoli nihče ne potrebuje.

J. PRIMC

PAVLINA 1971

— O HUDAČI! TOLE OHČET BOM PA PLAČAL JAZ.

Donosni piščanci

Zaradi velike začetne naložbe med kmeti ni zanimanja za kooperacijsko pitanje

Medtem ko je imela lani Temeljna združna organizacija pri metliški Kmetijski zadrugi s svojo valilnico na Vinomeru 80 tisočakov ostanka dohodka, računajo, da se bo letos ta vsota povečala na 120 tisočakov.

Kapaciteta valilnice na Vinomeru je 17.000 piščancev na teden, valijo pa za maloprodajo za Be lo krajino, del Hrvaške in del območja novomeške Kmetijske zadruge, letos pa so valili še za perutninski kombinat Pivka. V valilnici je zaposlen samo en človek, valilnica pa dela okoli pet mesecev na leto. Pri vlaganju jajc in pobiranju piščancev udarniško prikočijo na pomoč tudi ostali zaposleni v TZO, saj bi sicer v času valjenja morali na Vinomeru imeti najmanj dva človeka.

Temeljna združna organizacija je skušala med svojimi kooperanti spodbuditi zanimanje za pitanje piščancev. Če bi to uspelo, bi njihova valilnica lahko delala celo leto. Vendar za sedaj kmetje v Beli krajini ne kažejo zanimanja za to

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Prišel je čas najhujše borbe proti najbolj nevarni glivični bolezni vinske trte

Peronospori

Prejšnji teden sem na Trški gori že našel začetne znake bolezni to je masne pege na gornji strani in bele plesnive prevleke na spodnji strani lista na posameznih trtah, zlasti na zametovki in kraljevin. Zato je treba sedaj intenzivno škropiti, kar priporoča tudi Kmetijski inštitut Slovenije.

Čeprav velja peronospora predvsem za bolezen lista, ne smemo misliti, da ne napada grozdličev. Na modri frankinji sem našel prve znake bolezni na grozdličih, ko jih na listu še ni bilo. Bolezen napada torej poleg lista tudi grozdje, včasih grozdličje celo prej kot liste, in to zlasti pred cvetenjem trte, pa tudi med cvetenjem in po njem. Kakor listi tudi grozdje prekrije bela plesen, nato se grozdi posušijo in odpadejo. Bela plesen se pojavlja na jagodah grozdja tako dolgo, dokler jagode niso debelejšje kot grahovo zrno. Pozneje napadene jagode postanejo modro rjave, se zgrbančijo in posušijo, a ne razpokajo kakor pri napadu druge bolezni oidija.

Kot sem napisal v prejšnji številki DL, spada peronospora med glivice plesnivke. Prezimi v obliki zimskih trosov, ki nastanejo jeseni v notranjosti listov, preden ti odpadejo. V odpadlem listu je polno zimskih trosov bolezni (do 200 na 1 mm²).

Spomladi, ko je srednja dnevna toplota vsaj 2 do 3 dni nad 11°C in istočasno močno dežuje, tako da pada v 2 do 3 dneh vsaj 100 mm dežja na m², zimski trosi počijo in iz vsakega se razvije po en trosovnik, ki ga dežne kapljice vržejo na mlade lističe trte, predvsem na tiste, ki so bliže zemlji. Tu se iz trosovnikov izvije po 60 bodilk ali trosk, ki se v vodi gibljejo z majhnimi belčki. Če so listi trte v tem času veliki vsaj 3 x 2,5 cm, bodilkam uspe, da s kalčki prodrejo skozi listne reže na spodnji strani listov v notranjost lista in tako nastane bolezen, oziroma okužba.

Za okužitev je najugodnejši čas od aprila do junija, (letos

znatno pozneje). Nastane takrat, ko so nastali vsi našeti pogoji glede vlage, toplote in velikosti listja trte. Ko prodre gliva s kalčkom v notranjost lista, se med listnimi celicami razvije micelij in jim s posebnimi sesalkami odvzame hrano. Ko se micelij v listu dovolj razraste, požene skozi listne reže na površje lista drevesasto razrasle trosnosce, ki nosijo poletne troske v obliki že omenjenih belih plesnivih prevlek. Tak izbruh trosnoscev s poletnimi trosi nastane le ponoči med prvo in peto uro, in sicer če je v zraku več kot 80% relativne vlage (dež, močna rosa) in pri toploti vsaj 12°C. (Da letos bolezni nastopila prej, je torej vzrok v hladnem vremenu, ko so zlasti noči bile hladne). Poletnih trosov (konidij) je na vsaki pegi na stotisoče, in ker so lahki, jih najrahljša sapica raznese po vinogradih. Iz vsakega poletnega troska zraste po 6 bodilk, ki ob zadostni vlazi skalijo skozi reže v liste in mlade jagode trte. Glivica prodira v notranjost lista le skozi listne reže na spodnji strani lista trte. Ker so reže tudi na grozdličih, mladih jagodah in v viticah, nastanejo bele prevleke iz trosnoscev in trosov tudi na spodnji strani listov, na grozdličih, viticah in drobnih jagodah.

Inkubacijska doba

je čas, ki preteče od trenutka, ko glivica prodre skozi listne reže v tkivo, pa vse dotlej, dokler se ne pokažejo prva znamenja bolezni – oljni madeži ali plesnive prevleke.

Inkubacijska doba je zelo odvisna od toplote. Najdaljša je pri 12 do 13°C. To je hkrati najnižja toplota, pri kateri glivica sploh razvije letne troske. Najkrajša inkubacijska doba je med 18 do 23°C nad 24°C pa se spet podaljšuje. Pri toploti nad 29°C se konidiji ne pojavljajo več, ker so listne reže pri tako veliki toploti stalno zaprte. Trajanje inkubacijske dobe računajo na inštitutih in zavodih, kjer napovedujejo čas škropljenja po Muellerjevi inkubacijski krivulji, in to po zbranih meteoroloških podatkih o toploti in vlazi v vinogradih. V pojasnitve navajam naslednjo tabelo o inkubacijski dobi po Muellerju:

	Se pojavi bolezen na listih	v dneh na grozdih
Cas nastanka okužbe		
sredi maja	15 do 18	—
konec maja	12 do 15	12 do 14
začetek junija	12 do 14	12 do 14
sredi junija	9 do 10	9 do 11
konec junija	6 do 7	10 do 12
julija in avgusta	5 do 6	12 do 14

POVEZOVANJE V GRADBENIŠTVU

SGP Pionir Novo mesto je bilo v petek, 20. junija, gostitelj poslovnega odbora in delavskega sveta SOZD Adriagradske z Reke, s katero je Pionir povezan SOZD Adriagradske povezuje več kot 20 gradbenih in obrtnih podjetij iz SR Hrvatske in Slovenije s čez 20.000 delavci. Na seji so sprejeli v SOZD več delovnih organizacij, osnovali interno banko in se dogovorili o gradnji na tujih tržiščih. Z pogodbeniki iz Iraka bo v septembru podpisana pogodba za bru podpisana pogodba za gradnjo dveh rezidenc, tečejo pa dogovori za popis pogodb za gradnjo več hotelov. SOZD Adriagradske je podpisala tudi pogodbo za gradnjo I. stopnje stadiona „Budučnost“ v Titogradu v vrednosti 60 milijonov din. Gradbena dela bo opravilo SGP Pionir.

M. J.

Sejmišča

NOVO MESTO: V potletnih tednih je kupčija precej opešala, saj je bilo v ponedeljek naprodaj le 188 pujskov in 32 od tri do pet mesecev starih praščev. Cene so ostale nespremenjene, pujski so bili po 950 do 1.300 din, starejši prašči pa po 1.350 do 2.400 din.

BREŽICE: Dosti bolje ni bilo niti v Brežicah, kjer so rejci ponudili 430, prodali pa 315 pujskov, in to po 63 do 65 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Silos da, toda kakšen?

Nadležno letošnje deževje v času spravila sena je spet opozorilo na prednosti siliranja, vsestransko priporočene načina konzerviranja krme, za katerega pravijo celo, da prinaša majhno revolucijo v prehrano domačih živali. Gradnja silosov se je tudi na Dolenskem razmahnila, očitno pa kmetovalci še ne poznajo vseh možnosti, saj v veliki večini gradijo le betonske stolpne silose, četudi obstajajo še drugačni, v konkretnih primerih morda bolj uporabljivi.

Zadnjič smo na tem mestu več pisali o novem načinu siliranja krme pod folijo. Ta je priporočljivi zlasti za tiste, ki nimajo dovolj denarja za gradnjo drugačnih silosov ali ne prostora, kjer bi lahko silos stal. V svetu se uveljavlja zlasti tako imenovani „frigidni“ tip plastičnega silosa, ki zahteva manj ročnega dela. Uvoziti ga je mogoče prek novosadskega podjetja „Agrovoivodina“.

Da se povmemo k zdaj že klasičnemu načinu kisanja krme: siliramo lahko v koritastih in stolpnih silosih. Koritasti so enostavnejši, primerni so zlasti za kisanje koruze, manj pa za travo in drugo vrsto krme, ki ima več beljakovin. Glede take vrste silosa velja, da ne sme biti nižji od dveh metrov, sicer se krma ne da dobro stlačiti, dimenzioniran pa mora biti tako, da dovoljuje vsaj 10 cm debelo plast dnevnega odvzema kisali.

Stolpni silosi so lahko narejeni iz betona, lesa, kovine ali poliestrskih steklenih vlaknen. Pri njih je odpadek (kvar) silaže najmanjši, je pa zato polnjenje in praznjenje najtežje – seveda če ni mehanizirano. Dodatna nevarnost je tudi ogljikov dvokis, ki se nabira ob vrenju silaže in ki že pobira svoj krvni davek.

Posebna prednost poliestrskih silosov je, da jih je mogoče prestavljati. Izdeluje jih „Agrostroy“ v Ljubljani, naročnik pa lahko sam določi premer, višino ali prostornino takega silosa, kar je tudi nekaj vredno.

Inž. M. E.

OBRACUN MLADIH VARČEVALCEV

Mladi varčevalci osnovne šole "Jurij Dalmatin" iz Krškega smo te dni ocenili poslovanje pionirske hranilnice. V šestletnem delovanju je hranilnica zelo razširila svoje delovanje in vključila med varčevalce vse učence. Delo vodijo varčevalci sami. Obresti niso last posameznikov, temveč vse skupnosti. Na zboru varčevalcev se dogovorimo, v kakšne namene bomo porabili prigrispodarjeni denar. V preteklem šolskem letu smo z njim pomagali novinarskemu krožku in matematičnemu krožku, osmemu razredu za ekskurzijo ipd. Naša pionirska hranilnica je prejela letos tudi štiri nagrade za likovne in literarne prispevke ter tretjo nagrado med 24 hranilnicami Posavja, ki jo je podelila posebna komisija. Temeljne posavske banke Krško, devet naših najboljših delavcev PH pa je dobilo priznanja v obliki značke z likom Petra Musija, pobudnika ustanavljanja hranilnic v slovenskih šolah.

LIDIJA KUKOVIČIČ
6. c razred

PREJELI MUSIJEVE ZNAČKE

11. junija so v športni dvorani na Kodeljevem v Ljubljani podelili najprizadevnejšim sodelavcem pionirskih hranilnic Musijeve značke in priznanja, ki jih podeljuje banka, da s tem spodbuja varčevanje. Prejeli so jih tudi štiri sodelavce pionirske hranilnice OŠ na Grosupljem: Majda Perme, Darja Platinšek, Meta Janežič in Alenka Hren. Po podelitvi smo se udeleženci pokrepčali in se razgibali ob prijetnih športnih igrah.

JOLANDA REBOLJ
8. a OŠ Grosuplje

PROSLAVILI SLOVO OD ŠOLE

Od letošnjega šolskega leta smo se poslovili z dobro pripravljeno proslavo 20. junija. Ob tej priložnosti so bile podeljene tudi knjižne nagrade in pohvale najboljšim dijakom ter nagrade za osvojenе bralne značke. Nastop so popestrili z glasbenimi vložki.

IRENA GRAHEK

IZLET V BEOGRAD

Glavni namen izleta v Beograd, ki so ga 11. in 12. junija opravili metliški upokojenci, je bil ogled zadnjega počivališča tovariša Tita. Ob grobnici, obdani s čudovitimi cvetjem, so se ganjeni poklonili spominu na velikega moža. Upokojenci so obiskali tudi Muzej 25. maj, povzpeli so se h grobu neznanega junaka na Avali ter si ogledali vrsto zanimivih točk glavnege mesta.

R. F.

Športni jubilej

70-letnica telesne kulture v Kočevju

Prvo telovadno društvo Sokol je bilo ustanovljeno v Kočevju 23. oktobra 1910. Sicer je že 1908 obstajal iniciativni odbor za ustanovitev tega društva, a je zaradi narodnostnih trenj in trenj znotraj pripravljalnega odbora delo zamrlo in je tako prišlo do dejanske ustanovitve šele leta 1910. Kljub vsem težavam zaradi narodnostno mešanega prebivalstva je potem društvo le vzdržalo in postalo temelj telesne vzgoje v mestu.

Zaživelo pa je po drugi svetovni vojni torej v svobodi, posebno se ko je bilo ustanovljeno TVD Partizan Kočevje, ki je imelo poleg telovadbe vseh odelkov še 11 športnih sekcij. Ko smo 1960 praznovali petdesetletnico, smo imeli veličasten nastop. Predstavilo se je nad 1000 sodelujočih. Nastopili so tudi šole in društvo Partizan Tabor iz Ljubljane. Kako bomo letos proslavili jubilej, se ne vemo. Za petdesetletnico je prevzel vso organizacijo TVD Partizan, sedaj so iz Partizana in vseh njegovih sekcij nastali samostojni klubi. Gre za pomembno obletnico telesne kulture in so zato vsi dolžni pomagati in sodelovati pri tej proslavi. Določiti je treba tudi, kdo bo glavni organizator. Smo že precej kasni, čeprav nekateri klubi in društva že pripravljajo material.

ANDREJ ARKO

pisma in odmevi

KJE SO MLAJŠI GODBENIKI?

Globlji vzroki staranja

„Premalo družbenega razumevanja za novomeško godbo“

Člani novomeškega pihalnega orkestra ne soglašamo z ugotovitvijo, zapisano v prispevku „Obetajoči orkestri šole“, objavljenem 19. junija, češ da novomeški godbeniki ne kažejo zanimanja za pomlajevanje svojih vrst. Dejstvo je, da si naš orkester že leta in leta prizadeva pridobiti mlade godbenike, vendar skoraj brez uspeha. S tem proble-

mom, ki ni samo naš, so seznanjeni tudi družbenopolitični dejavniki. Imeli smo tudi že več sestankov in pogovorov s predstavniki glasbene šole in družbenopolitični organizaciji, vendar naša prizadevanja niso rodila ustreznih uspehov. Sprašujemo se: zakaj?

21. junija smo sodelovali na 2. reviji pihalnih orkestror v Senni, kjer je igralo osem slovenskih godb, ki so jih sestavljali pretežno mladi glasbeniki. Tudi v nedeljo, 22. junija, smo lahko na srečanju pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine v Straži videli predvsem mlade godbenike. Popraviti je treba tudi trditve iz sestavka „Obetajoči orkestri iz šole“, češ da člani naše godbe niso bili na prireditvi, kar ni res.

Naj ob tej priložnosti dodamo še, da se novomeški pihalni orkester že leta srečuje s problemi, ki jih drugod ne poznajo. Nimamo primerne prostora za vadbo, čeprav si zanj že vseskozi prizadevamo. Kljub omenjenim težavam naš orkester veliko nastopa in bi bilo prav, da bi bil deležen tudi ustrezne družbene pozornosti v našem mestu.

STONE BARTOLJ
Novo mesto

PRIPRAVE ZA DELOVNE AKCIJE

To soboto nam je bilo vreme končno naklonjeno, da smo se lahko udeležili priprav za MDA. Priprave so bile v Starih žagah, organizirala pa sta jih OK ZSMS in MS SZDL. Udeležilo se nas je preko 100 bodočih brigadirjev in uspešno končalo enodnevno lokalno delovno akcijo. Ob koncu akcije nas je obiskal tovariš Luka Leskovšek in nam v razgovoru orisal pomen Starih žag v času NOB.

Ce nter MDA
pri OK ZSMS
Novo mesto

Čebele morajo na pašo

Čebelarjevo mnenje o prevažanju čebel v druge kraje

Med „Drobnimi iz Kočevja“ se je 5. junija v Dolenjskem listu znašlo tudi opozorilo čebelarjev, naj ne prevažajo čebel na pašo v druge kraje. Tako pisanje je v nasprotju z dejstvom, da je prevažanje čebel koristno za čebelarje pa sadjarji in še koga, saj čebele oprasujejo sadno drevje in poljščine. Oprasovanje je celo več vredno kot pridelek medu.

se je treba o področju paše pogovoriti z veterinarskim inšpektorjem, tudi brez potrdila o zdravju ne gre.

JOŽE GRABRIJAN
Livold 45
Kočevje

Sedemdeset let Elizabete Turšič

Pred dnevi je praznovala 70-letnico življenja Elizabeta Turšič iz Metlike.

Kot eden izmed desetih otrok občinskega tajnika in šivilje je mladost preživela v Zabukovju pri Senni. Za trgovsko pomočnico se je izučila pri sorodniku v Splitu. Tamkaj se je poročila in v mozevi pleškarski in soboslikarski delavnici spoznala tudi pomočnike, ki so bili komunisti.

Na začetku vojne je delavnica postala javka, skladišče in prostor, kjer so imeli skojevci sestanke. Italijanski policaji so stavbo preiskali in našli partizanom namenjena pisalni stroj in ciklostil. Elizabeta, mož, njegov brat, pomočniki in vajenci so se novembra 1941 znašli v zaporu. Mož je bil obsojen na 27 let ječe in zato mnogo pretrpel v koncentracijskih taboriščih. Elizabeta je šest mesecev prebela večinoma v temnici, po prestani kazni pa je delala za NOB.

Po osvoboditvi je živela najprej v Cerknici pa spet v Splitu in na začetku petdesetih let se je z družino preselila v Metliko, kjer jo poznajo kot prizadevano aktivistko Socialistične zveze.

REGINA FIR

SPET PRED MATIČARJEM — Po potdesetih letih skupnega življenja sta Ana in Peter Butala iz Dolnjih Radenc pri Starem trgu spet rekla „da“. Življenje jima ni prizanašalo, vzgojila sta sedem otrok, še zmeraj pa sta krepka in čila.

Okleti spet nastopajo

Jutri večerni koncerti v osmih krajih, glavna prireditev, Srečanja okletov 80, pa bo v soboto v Sentijerneju

Pred vrati je tradicionalna prireditev, znana kot Srečanja okletov 80 v Sentijerneju. Letos, ko je srečanje že devetih po vrsti, bo nastopilo 36 okletov iz Slovenije in zamejstva. Celotna dvodnevna prireditev bo tudi tokrat pod pokroviteljstvom novomeške IMV.

Deveto srečanje se bo začelo jutri z večernimi koncerti v osmih dolenskih in belokranjskih krajih. V Kotu pri Semiču bodo nastopili: Gasilski oklet iz Gornje Radgone, Oklet Simona Gregoričiča iz Kobariča, Oklet Korotan iz Slovenjgradca, Se nterjejski in Trboveljski oklet; v Dolenjskih Toplicah: Gorenjevaški oklet, oklet Bori, Obirski ženski oklet, Koroški akademski oklet;

v Metliki: Stobljanski oklet, Noret Rog iz Želj, Smarski oklet in Prekmurški oklet;

na Mimi: Dolenjski oklet, dekliški nonet Carmen iz Trebnjega, oklet Tosama iz Domžal, oklet Javor in Medicinski oklet;

v Novem mestu: oklet Žirovnica, Koroški oklet Ravne, Logaški oklet, oklet Boštjanski fantje, Ljubljanski oklet;

na Otočcu: oklet Sava, Oklet glasbene šole Kranj, Ljutomerski oklet;

na Prevalah (za brigadirje): oklet Donit, oklet Cvetko Golar, Kostanjeviški oklet, oklet Britof in v Škocjanu: oklet Marles, oklet Primskovo, Ptujski nonet, Zagorski oklet in Oklet bratov Pimat.

Osrednja prireditev bo v soboto, 28. junija, ob 14.30 v Sentijerneju (poleg hipodroma). Združenim okletom, ki bodo zapeli pet pesmi, bo dirigiral Janko Avenak, umetniški vodja Sentijerneškega okleta. Če bo slabo vreme, bo nastop v veliki dvorani Sentijernejske osnovne šole.

Tabor dviga zastor

V Trebnjem se danes začena 13. taborsko srečanje naivnih umetnikov — Med 37 udeleženci jih je 7 iz tujine

V Trebnjem se začena danes tradicionalni, 13. tabor likovnih samorastnikov Jugoslavije. Slovesna otvoritev bo zvečer v avli osnovne šole, kjer bo udeležence govornil Marko Bulc, vodja slovenske delegacije v zboru republik in pokrajin zvezne skupščine. V koncertnem programu bosta domačina Ivan Matoš in Romana Rek izvajala Webrovo skladbo za klarinet in klavir, oklet Boštjanski fantje pa bo zapel nekaj pesmi iz svojega programa.

Za letošnje delovno taborsko srečanje je prijaviženih 37 ustvarjalcev: 27 slikarjev in 10 kiparjev. Mednarodna udeležba je tokrat močna, tako da bo ob 30 jugoslovanskih likovnikov ustvarjalo do 5. julija, ko bo 13. tabor zaključil, tudi 7 avtorjev iz tujine, vsi pa so slikarji.

Iz tujine prihajajo: Belgijec Ben Baerten, Nemka Jutta Borchert,

Italijan Francesco Maiolo, Remun Emil Pavelescu, Kolumbija Maria Isabel Otalora Lopez ter Brazilca Wilidomiro de Deus in Nelson Porto.

Jugoslovansko naivno slikarstvo zastopajo na taboru: Dragiša Bunjevački, Hamdija Ha džić, Goran Horvat, Zlatko Huzjak, Stjepan Ivanc Dušan Jevtović, Martin Koprčanec Boris Lavrič, Brank Lovak, Pero Mandić, Janoš Mesaroš, Dobrosav Milojević, Milivoj Mirić, Greta Pečnik, Ivica Propadalo, Sava Popjokov, Zlata Volarič, Franjo Vujčec, Slobodan Živanović in Boris Zohar.

Kiparji pa so: Pinjo Bajamović, Rifet Bajramović, Ilija Filipović, Zdenko Gageljac, Sandi Leskovec, Franciška Petelinšek, Cvjvo Popović, Rudi Stopar, Franc Tičvar in Miroslav Župančič.

Med letošnjimi udeleženci je več novincev, še več pa „veteranov“. Med ustvarjalci z najdaljšim taborskim „stažem“ je prav gotovo Greta Pečnik iz Pizana.

KOŠIČEVI AKVARELI

Andrej Košič, slikar in akvarelist iz Gorice, ki je nedavno razstavljal svoja dela v krški galeriji, se predstavlja od minulega petka ljubiteljem likovne umetnosti v Kočevju. Razstava, ki jo je omogočila kočevska podružnica SDK, bo odprta v Likovnem salonu do 29. junija.

Pouka je konec, težav pa še ne

V tem šolskem letu so imeli učenci črnomaljske glasbene šole 25 nastopov

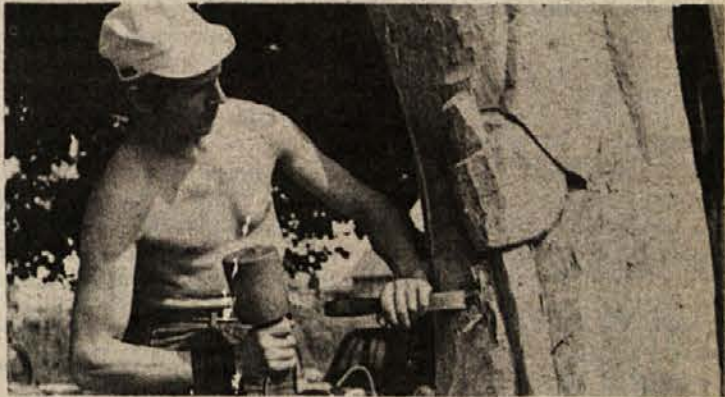
Črnomaljsko glasbeno šolo je obiskovalo letos 170 učencev, ki jih je poučevalo 11 glasbenih pedagogov. Znanje so pokazali učenci na nedavnem zaključnem koncertu, o katerem smo poročali na kratko v prejšnji številki. Šolsko leto se je izteklo, skrb pa vseeno še ni konec.

Solo pestijo najrazličnejše težave: ni dovolj kadra, prostora je premalo, denar je pičlo odmerjen. Slednje ni posledica nerazumevanja občinske izobraževalne skupnosti, ki financira glasbeno šolo, marveč posledica splošnega pomanjkanja denarja pri tej skupnosti. Položaj in financiranje glasbenih šol namreč še nista rešena. Premik na bolje kaže le z zakonom določeni predmetnik in učni načrt.

V glasbeni šoli so se letos izobraževali tudi učenci, ki jih šteje domača godba za svoje naraščajničke. Način izobraževanja kadrov za godbo so rešile šola, ZKO in godba s podpisom posebnega sporazuma. Dijkakinje pedagoškega oddelka Centra srednjih šol v Črnomlju se na glasbeni šoli obiskovale pouk kitare.

Učenci glasbene šole so imeli v izteklem šolskem letu 25 nastopov. Sem prštevajo tudi tamburaški orkester, ki nastopa s črnomaljsko folklorno skupino. Šola skrbi namreč tudi za poučevanje igranja na tamburicah — belokranjskem ljudskem instrumentu.

Pri šoli dejujoča koncertna poslovalnica je pripravila za minulo sezono tretji belokranjski glasbeni abonma s petimi koncerti. Prireditve so imele 780 poslušalcev. Ze lo dobro so bile obiskane tudi izven-abonmajske prireditve.

TABORSKI „VETERAN“, ČEPRAV ŠE MLAD — To je kipar Franc Tavčar iz Čabrač v Poljanski dolini, zadnja leta tako rekoč „abonirani“ udeleženec trebanjskih taborskih srečanj. Je tudi med osmerico kiparjev, ki bodo ustvarjali od danes do 5. julija na 13. taboru likovnih samorastnikov v Trebnjem.

Mali kulturni barometer

USPEH GLASBENE MLADINE — Glasbena mladina Bele krajine je pripravila v tem šolskem letu osem gostovanj za osnovnošolce. Koncerte je poslušalo 2.400 mladih.

Glasbena mladina je poleg tega pomagala pri organizaciji tretje revije „Glas mladih Bele krajine“.

Izbrani za Formo vivo

V Kostonjevi bo letos ustvarjalo šest kiparjev

Umetniški svet Forme vive, ki mu predseduje Jarež Lenassi, je pred kratkim izbral udeležence letošnjega simpozija v Kostonjevi. To bodo kiparji: Doru Covrig iz Romunije, Margarita Poueva iz Bolgarije, Michael Pennie iz Velike Britanije, Yutaka Toryama iz Japonske ter Branko Ružič in Negovan Nemec iz Jugoslavije.

Umetniški svet ni imel lahkega dela, saj je moral izbirati med 22 kandidati, ki bi radi ustvarjali v Kostonjevi. Toliko prijavi za sodelovanje prireditelji še niso prejeli, odkar so na Slovenskem srečanja Forma viva. Tolikšno zanimanje pomeni lepo počastitev Forme vive, ki praznuje letos svojo dvajsetletnico.

MARIBORSKI FESTIVAL JAZZA — V Mariboru bo jutri in v soboto 2. mednarodni festival jazza. Nastopilo bo osem ansamblov iz Jugoslavije, Avstrije, ZRN, ZDA in Nizozemske.

ZAKLJUČNI „NAS KLUB“ — Celju bo 28. junija zaključna republiška prireditev „Naš klub 80“. Najboljšim mladinskim kulturnim klubom bodo podelili priznanja. O problematiki klubske dejavnosti bo govor na posebnem posvetu, ki ga pripravljajo organizatorji zaključne prireditve.

V KOČEVJU SE DO NEDELJE — Razstava slik in akvarel Andreja Košiča, slovenskega slikarja iz zamejstva, bo v Likovnem salonu v Kočevju odprta še do nedelje, 29. junija.

JAKČEVA RAZSTAVA PODALJSANA — Razstavo risb Božidarja Jakca, ki je pod naslovom „Leta iskanja in zorenja Praga — Pariz 1918 — 1927“ odprta v Lamutovem likovnem salonu v Kostonjevi, so zaradi izrednega zanimanja obiskovalcev podaljšali do četrta, 10. julija.

kultura in izobraževanje

Pesniški „Slap“

Zanimiva prireditev ob slapovih dalmatinske Krke

Ob slapovih Krke, 19 km od Drniša pri Šibeniku, so na začetku junija priredili pesniško srečanje, imenovano „Roški Slap“. Na srečanju, ki je bilo letos drugič, je sodelovalo 16 pesnikov iz Zagreba, Splita, Dubrovnika, Drniša in Novoga mesta. Novo mesto, s katerim želi Drniš sodelovati zlasti na kulturnem področju, je zastopal Severin Šali.

Kot je povedal pesnik in prevajalec Severin Šali, je bila glavna prireditev — nastop vseh pesnikov — v zares čudovitem okolju in množično obiskana. Pred tem so na šoli pri Drnišu odkrili spominsko ploščo domačemu pisatelju Josipu Kosoru ob stoletnici rojstva, hkrati pa je bil v mestu simpozij o njegovem delu.

Udeleženci srečanja so bili priče še enemu kulturnemu dogodku: proslaviti izida dveh pesniških zbirk drniških avtorjev Slobodana Grubača, sodelavca „Drniškega vestnika“, in Igorja Milića — Strkja. Knjigi sta izšli v Drnišu, in sicer v okviru dokaj močnega centra za kulturo. Kulturno dejavnost v tem mestu in drniški občini zelo podpirajo, čeprav sodi slednja med najmanj razvite na Hrvaškem. Po izjavi predsednika občinske skupščine je občina Drniš celo druga najnerazvitejša hrvaška občina.

„Drniški vestnik“ je posvetil pesniškemu srečanju več člankov. Objavil pa je tudi celostransko reportažo „Potovanje in polet v zeleno“. Napisal jo je Slobodan Grubač, ki je v tem z apisu strnil svoje vtise z majskega obiska v Novem mestu.

Razpisna komisija
za imenovanje ravnatelja osnovne šole
MIRANA JARCA ČRNOMELJ
razpisuje po 136. členu Zakona o osnovni šoli

prosta dela in naloge

RAVNATELJA.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom izpolnjevati še te:

- da je družbeno-politično aktiven,
- da ima najmanj pet let delovnih izkušenj v vzgojnoizobraževalnem delu.

Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa.

Kandidati naj pošljejo prijave z življenjepisom in dokazilom o izpolnjevanju razpisnih pogojev na OŠ Mirana Jarca Črnemelj.

511/26-80

TURISTIČNE ZANIMIVOSTI

CELJE - razstava fotografskih del Joca Žnidaršiča „Tito v Sloveniji 1974 - 1979“ bo odprta v Likovnem salonu do 5. julija.

Od 14. do 20. julija pa bo osrednja slovenska hortikulturna manifestacija.

ČATEŽ - do 29. junija poteka srečanje kampistov „Čatež '80“, ki ga prireja CCC Zagreb Sveučilište.

KOČEVJE - na ogled so akvareli gorškega rojaka, slikarja amaterja Andreja Košiča.

KOSTANJEVICA NA KRKI - v Lamutovem likovnem salonu so do 10. julija na ogled risbe akademika Božidarja Jakca pod naslovom „Leta iskanja in zorenja 1917 - 1927“.

LIPICA - slikarski EX TEMPORE LIPICA bo od 28. 6. do 6. 7. Dela bodo na ogled od 22. 8. do 15. 9.

LJUBLJANA - Gospodarska zbornica SR Slovenije je izdala nov barvni prospekt „Slovenija, zeleni svet med morjem ali alpami“.

Inex Adria avio promet je izdal nov vozni red letov v domovini in tujini. Jugoslovanske železnice so tudi

letos poleg rednih prog uvedle sezonske za prevoz avtomobilov. Pojasnila dajejo na železniški postaji Ljubljana (061) 316-768.

PECA - Koroški in jugoslovanski turistični delavci so se dogovorili, da bodo na obeh straneh Pece zgradili sodoben smučarski center.

INTEREXPORT Ljubljana INEX

Tudi letos vas vabimo na naše tradicionalne počitnice v prijateljsko, sončno in toplo TUNIZIJO

7-oziroma 14-dnevni paketi (letalo, polni penzion, letališka taksa, transferji) v IZBRANIH HOTELIH v HAMMAMETU (El Bousten, Continental) ali v SOUSSU (Soussu Palace).
ODHODI VSAK TOREK od 17. junija dalje. Pohitite s prijavi - le tako boste lahko preživeli nekaj prijetnih dni na prostranih plažah toplega sredozemskega morja pod vročim afriškim soncem, kjer ni bojzani, da bi vaše počitnice motilo slabo in hladno vreme.
Cena 7-dnevnega paketa od 5.360 din -

V terminu od 24. junija do 1. julija 1980, ko veljajo še predsezonske cene, dodajamo našemu počitniškemu paketu še BREZPLAČNI ZAČETNI IN NADALJEVALNI PLAVALNI TEČAJ pod vodstvom našega priznanega učitelja plavanja.

Informacije in prijave:
INEX, NOVO MESTO,
Novi trg 4, telefon (068) 23-773
INEX, LJUBLJANA,
Titova 25, telefon (061) 312-995

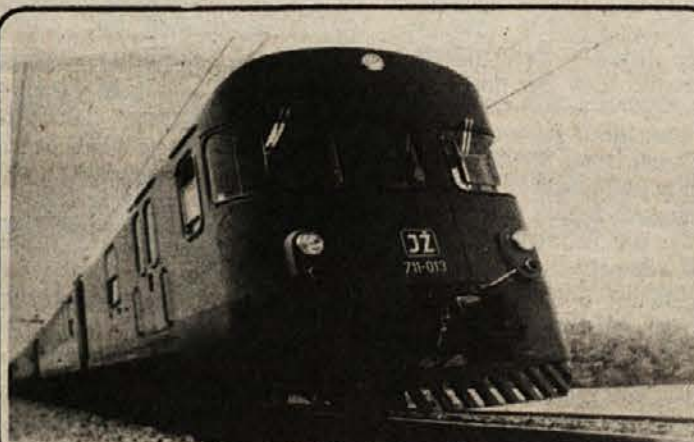
S KUPONOM CENEJŠE - ZA 150 DIN NA OSEBO!

412/22-80

KUPON ZA POČITNICE V TUNIZIJI

Če ob prijavi predložite ta kupon neposredno na prodajnem mestu INEX v NOVEM MESTU, Novi trg 4, ali pa v poslovalnici INEX v LJUBLJANI, Titova 25, osebno ali po pošti, znižate ceno vašega izbranega paketa za 150 din. Kupon velja za individualno ali družinsko prijavo.

zeleni vlak

Proga Novo mesto - Ljubljana:

07,12	↓	Kandija	↑	17,38
07,13	↓	Novo mesto - center	↑	17,37
07,15	↓	Novo mesto - Bršljin	↑	17,36
07,35	↓	Trebnje	↑	17,16
08,32	↓	Ljubljana	↑	16,22

razen ob sobotah, nedeljah in praznikih

Vozovnice lahko dobite tudi v turističnih poslovalnicah GLOBTOURA in KOMPASA.

železniško gospodarstvo
Ljubljana

vaš poslovni partner

Metalna

„METALNA“ TOZD - Tovarna lahkih konstrukcij
Krmelj po sklepu komisije za delovna razmerja

objavlja
prosto delo in naloge

varnostnega inženirja TOZD.

Pogoji za sprejem:

- a) dokončana višja varnostna šola
- b) dokončana srednja šola strojne ali elektro smeri in eno leto delovnih izkušenj ter obvezno šolanje ob delu na višji varnostni šoli.

Posebni pogoji za objavljeno delo je 3-mesečno poskusno delo.

Stanovanje po dogovoru.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: „Metalna“ TOZD - Tovarna lahkih konstrukcij Krmelj - Komisija za delovna razmerja, 68296 Krmelj.

Rok vložitve prijave je 15 dni po objavi v časopisu.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

514/26-80

„Komisija za delovna razmerja delavskega sveta delovne skupnosti ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV - DOLENJSKE OBMOČNE SKUPNOSTI NOVO MESTO

objavlja
prosta dela in naloge

- REFERENTA
ZA OBRAČUN IN IZPLAČEVANJE OSEBNEGA DOHODKA

Pogoji:

srednja ekonomska šola in 3 leta delovnih izkušenj.

Za objavljena prosta dela in naloge se delo združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom po dvomesečno opravljenem poizkusnem delu.

Kandidati na objavljena prosta dela in naloge naj ponudbe s kratkim življenjepisom in zadnjim šolskim spričevalom pošljejo v roku 15 dni na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav - Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Glavni trg 24.

Sklep o izbiri bo kandidatom vročen v roku 30 dni po objavi.

512/26-80

KRIŽARJENJE PO ZAHODNEM IN VZHODNEM MEDITERANU

z motorno ladjo „DALMACIJA“ - našim največjim plavajočim hotelom.
NOVOST: kombinacija ladja - letalo

Križarjenje št. 22

od 18. oktobra do 2. novembra 1980 - 16 dni, ladja/letalo (Zagreb) - ITALIJA (Genova), FRANCIJA (Nice), MONACO, ŠPANIJA (Barcelona, Palma de Mallorca, Valencia, Malaga, Granada), GIBRALTAR, MAROKO (Tanger, Casablanca, Rabat), KANARSKI OTOKI (Gran Canaria - Las Palmas), PORTULALSKA (Madeira, Lisbna)
CENA od 18.900 din

Križarjenje št. 23

od 2. novembra do 18. novembra 1980 - 17 dni, letalo/ladja (Zagreb) - PORTUGALSKA (Lisbona, Madeira), KANARSKI OTOKI (Las Palmas), MAROKO (Casablanca, Rabat, Tanger), ŠPANIJA (Cadiz, Sevilla, Malaga, Granada, Melilla), GIBRALTAR, TUNIS (Kartagina), MALTA (La Valeta), Rijeka
CENA od 19.600 din

Križarjenje št. 24

PO VZHODNEM MEDITERANU

16 dni, od 18. novembra do 3. decembra 1980
GRČIJA - EGIPT - IZRAEL - CIPER - TURČIJA
CENA od 16.000 din

INFORMACIJE, PRIJAVE IN VPLAČILA v poslovalnici

SLAVNIK ZAGREB, Draškovičeva 44, telefon (041) 441-663 in 448-708

SLAVNIK Ljubljana
GLOBTOUR Novo mesto

slavnik

DONIT TOZD
„PLETILNICA“
SODRAŽICA, n. sub. o.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA DONIT TOZD
„Pletilnica“ Sodražica,
n. sub. o.

OBJAVLJA

naslednja
PROSTA UČNA
MESTA
z a učence
v mehanični delavnici:

-1 UČNO MESTO
STRUGARJA
1- UČNO MESTO
REZKALCA

Pogoj za prijavo je uspešno končana osnovna šola
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: DONIT TOZD „Pletilnica“ Sodražica, n. sub. o.
- kadrovske-spolni oddelek, v 15 dneh po objavi.
516/26-80

DONIT TOZD
„PLETILNICA“
Sodražica, n. sub. o.

Komisija za delovna razmerja vabi k sodelovanju in

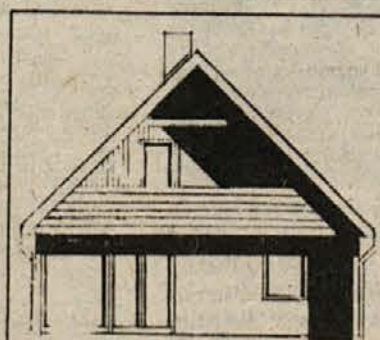
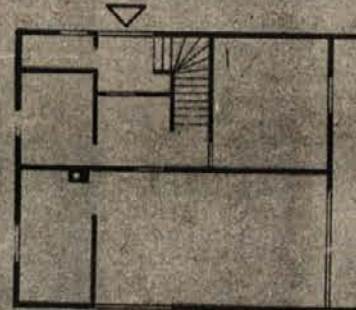
OBJAVLJA

naslednja prosta dela in naloge:

1- STRUGARJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
- strugar
- 1 leto delovnih izkušenj
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: DONIT TOZD „Pletilnica“ Sodražica, n. sub. o.
- kadrovske-spolni oddelek, v 15 dneh po objavi.
515/26-80

marles

Novi tip Marlesove hiše z mansardo

6 MESECEV MARLESOVIH IZJEMNIH KREDITOV ZA HIŠE

Dosedanjim in bodočim graditeljem Marlesovih hiš (za zadržno gradnjo) izvajamo še inženiring) ponujamo 30 odstotkov kredita (od pogodbene vrednosti) na dobo 5 let ob 7-odst. obrestni meri.

Izberite med 37 variantami Marlesovih hiš eno, ki bo najbolj ustrezala vašim zahtevam.

Sedaj, v času energetske krize, lahko prihranite npr. letno do 2000 l kurilnega olja...

- Prednosti Marlesove hiše:
- hitra gradnja,
 - izredna toplotna in zvočna izolacija,
 - odpornost za potresne sunke (do 9. stopnje lestvice MSC),
 - mednarodno priznanje za kakovost.

Informacije:
Marles,
62000 Maribor,
Limbuška c. 2,
telefon: (062) 39-441
(interna 269).

Osamljeni v boju zoper alkohol

Nekaj misli z regijskega posveta o boju proti alkoholizmu in narkomaniji — Pijančevanje etnološka posebnost Dolenjske? — Premalo podpore (tudi finančne)

Novomeščani so bili sredi minulega tedna organizatorji regijskega posveta predstavnikov koordinacijskih odborov za boj proti alkoholizmu in narkomaniji iz Brezic, Črnomlja, Krškega, Metlike, Trebnjega, Novega mesta, medtem ko Sevnicanov ni bilo. Omenjeni posvet je izvenel v spoznanje, da je sicer dobro zastavljena akcija za boj proti alkoholizmu v veliki večini primerov zgolj na papirju, saj občinski koordinacijski odbori še zdaleč ne odigravajo vloge, ki bi jo morali in to iz več vzrokov.

V Metliki pravijo, da so svoj program dela razposlali tako samoupravnim interesnim skupnostim, delovnim organizacijam, družbeno-političnim organizacijam in še komu, vendar do danes niso prejeli še nobenega odgovora. Predstavniki metliškega koordinacijskega odbora so bili tudi na dogovorih v dveh delovnih organizacijah, kjer bi naj s konkretno akcijo stopili na prste primerom alkoholizma, vendar so jih odslavili s kratkim pojasnili, da pri njih takšnih primerov ni (!). Še slabša je podoba v Brezicah, kjer je delo omenjenega odbora celo povsem zamrlo, ponovno pa je zaživel šele letos, ko so v delovne organizacije razposlali vprašalnike o pojavih alkoholizma pri njih. Zanimivo so nekaj odgovorov že dobili. Podobni odgovori so bili tudi iz Krškega pa Trebnjega in Črnomlja.

Predsednik črnomljskega odbora je povedal, da se pač od na videz čudovitih smernic in zamisli ne da delati, saj te praviloma vse ostajajo le na papirju. Tako je črnomljski občinski sindikalni svet predlagal znižan prometni davek na brezalkoholne pijače pa redne kontrole v alko-testi, akcijo zoper kajenje, vendar prav ničesar od tega ni bilo uresničeno.

Seveda bi bilo nesmiselno iskati krivdo za takšno podobo dolenjskega boja zoper alkoholizem in narkomanijo zgolj v koordinacijskih odbori,

kajti razumevanja za njihovo delo ni! Svoje pove primer, ko je tajnik črnomljske skupnosti socialnega skrbitva ob prošnji tamkajšnjega kluba zdravljenih alkoholikov za finančno pomoč odvrnil, da denarja ne da, ker se s takšno obliko zdravljenja alkoholizma kratkoročno ne strinja. Nekaj o posluhu zdravstvenih delavcev do teh problemov pa pove dejstvo, da se posveta, ki je bil sicer organiziran v novomeškem zdravstvenem domu, ni udeležil noben zdravstveni delavec.

Ob takšnem odnosu do reševanja pojavov alkoholizma na Dolenjskem, ki, mimogrede povedano, postaja vse močnejši kriminogeni faktor, še posebej med mladino, lahko pritegnemo misli enega od udeležencev posveta, da pijančevanje (P)ostaja etnološka posebnost Dolenjske.

B. BUDJA

Pet mrtvih v štirih dneh

MLADA TURŠKA ZAKONCA TAKOJ MRTVA, NJUNI TRIJE OTROCI SE ŠE BORE Z ŽIVLJENJEM — ČRN UVOD V TURISTIČNO SEZONO

Štiri dnevi v minulem tednu so na dolenjski magistralski terjalji kar pet življenj. Zastrajajoč podatke ob uvodu v glavni letošnje turistične sezone.

Minulo sredo ob 1.00 je najprej počilo pri Ribnici, ko je 35-letni Stojan Dobraš iz Trnave pri Novi Gradiski, sicer na delu v Zah. Nemčini, zapeljal na levo in silovito trčil v tovornjak s priklopnikom, ki ga je iz ljubljanske smeri vozil 40-letni Vinko Skok iz Sežane. Da bo nesreča še večja, je za tovornjak v prekratki varnostni razdalji vozil še avtobus Untransa iz Bihača in trčil v zadnji del priklopnika. Na kraju nezgode sta umrla voznik osebne avtomobile Dobraš in sopotnik Boro Galič, medtem ko je bil sprevoznik v avtobusu hudo ranjen, trije potniki in še 2 sopotnika v Dobraševem avtomobilu pa laže. Škodo na pločevini so ocenili kar na 470.000 din, medtem ko je bil promet na magistralski dobro uro povsem zaprt, nato pa 4 ure enosmeren.

Do hujše prometne nesreče je prišlo v nedeljo ob 8.50 pri Beli cerkvi. V čelnem trčenju turškega in francoskega državljana so na kraju nesreče umrli 33-letni Turek Kartal, ki je nenadoma zavil na levo, njegova 26-letna žena Nemure ter 28-letni voznik v francoskem avtomobilu La coste. S tem pa spisek tragičnih posledic silovitega trčenja ni popoln, saj so bili v nesreči hudo poškodovani tudi trije Kartalovi otroci v starosti od dveh do 8 let. Gmotne škode je bilo za 200.000 din. Zaradi nesreče je promet na magistralski tri ure potekal enosmerno.

otroci v starosti od dveh do 8 let. Gmotne škode je bilo za 200.000 din. Zaradi nesreče je promet na magistralski tri ure potekal enosmerno.

Le nova obleka

Nedavna preobrazba sodstva je prinesla v delo enot temeljnih sodišč več sprememb v organiziranosti, ne pa tudi v vsebini dela. Kajti po besedah predsednika brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto Antona Marklja se struktura kaznivih dejanj bistveno ni spremenila, saj tudi danes prednjačijo dejanja ogrožanja javnega prometa, sledijo pa kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, družbeno in zasebno premoženje, življenje in telo ipd.

Sicer pa je za delo brežiške enote značilno, da so se vse do pred kratkim ubadali s kadrovske težavami, še danes pa jih pestijo prostorske stiske.

„Danes nas je 5 sodnikov, dovolj, da zadovoljivo hitro razrešimo najnujnejše kazenske zadeve, v katerih daleč največji odstotek odpade na avtocesto od Drnovega do Bregane, sledijo pa medsebojna obračunavanja, medtem ko je zanimiva ugotovitev, da v zadnjem času beležimo manj gospodarskega kriminala. Ob tem pa velja omeniti nekaj drugega. Po novih zakonskih določilih je v primerih kaznivih dejanj zoper čast in dobro

ime ter lahke telesne poškodbe obvezan predhodni postopek pred poravnanim svetom. Vse lepo in prav, vendar do sedaj učinka teh svetov ni bilo čutiti, tako da sodišče ni bilo prav nič razbremenjeno dela. Samo lani smo poravnanim svetom odstopili 35 kaznivih dejanj, rešenih pa jih je bilo vsega 10.

Mogoče še nekaj besed o civilnem in nepravdnem sodstvu. Anton Markelj pravi, da je prav na področju civilnega sodstva opaziti močan porast.

„Največ je sporov o zakonskih in družinskih razmerjih, pa odškodninskih in obligacijskih sporov, itd. Vendar navzlic občutnemu porastu zadev pravočasno rešujemo vse spore, tako da je neresenih zadev vse manj. Seveda pa je ob tem potrebno poudariti, da je minulo leto minilo v izgradnji nove organizacijske sheme pravosodnih organov, potrebno je bilo sprejeti v rsto novih samoupravnih splošnih aktov, tako da je bilo naše delo v veliki meri usmerjeno tudi na to področje. Tako sedaj, ko je sodstvo dobro zaživelo v novi obliki, lahko upravičeno pričakujemo še boljše rezultate.“

B. B.

ENKRATEN ŠPORTNI UŽITEK — Številni gledalci v Krškem so v nedeljo res uživali v mojstrovinah najboljših speedwayistov sveta. Da bo njihovo zadovoljstvo še večje, sta poskrbela tudi Jugoslovana, edina amaterja, še posebej Stefan Kekec (levo) z izredno borbenostjo. (Foto: Budja)

Šport

USPEŠNI LE KEGLJAČI IN STRELCI

Na 3. srečanju športnikov pobratenih občin Trebnjega, Velike Gorice, Obrenovca in Iljasa, ki so bili doznačni prireditelji, so Dolenjci prinesli največ uspeha kegljači in strelci, ki so osvojili prvi mesti, medtem ko so bili košarkarji in šahisti zadnji.

N. G.

Znoj in žulji niso bili zaman

Laskave ocene Krčanom za organizacijo nedeljskega finala svetovnega prvenstva dvojic v speedwayu — Naslov Angležema — Naša presenetila

Že dobri dve uri pred pričetkom prve dirke na prenovljenem Stadionu Ma tije Gubca v Krškem je bilo ob dirkališču in na njem kot v mravljišču. Bogat kulturno-tehnični program, še posebej nastop mladih kadetov iz republiškega centra v Tacnu, pa nestrno pričakovanje bojev za naslov najboljših dvojic v speedwayu na svetu, so dajali ton vzdušju na stadionu pred pričetkom tekmovanja. Po odprtih govornih so natanko ob 15.30 na stadionu zahrneli prvi štiri motorji.

Velikih pričakovanj je bilo konec, spretni organizatorji pa so, poučeni

URADNA TROJKA — Trojka, od katere Novomeščani med starejšimi mladinci največ pričakujejo. Od leve: Zagorc, Novak, Bojanc.

Mladi novomeški kolesarji na pripravah za DP

8 tekmovalcev odputuje po nedeljski dirki v Bohinj

Po krajšem premoru se bodo novomeški kolesarji v nedeljo ponovno udeležili dirke, in sicer v Hrastniku. Takoj zatem pa bodo odputovali na priprave za državno prvenstvo, ki bo od 11. do 13. julija v Bihaču. To je najkrajši raport iz tabora novomeških kolesarjev.

Priprave na državno prvenstvo, v katerem, mimogrede povedano, Novomeščani niso brez možnosti za visoko uvrstitve, bodo v Pionirjevem domu v Bohinju, sodelovalo pa bo 8 tekmovalcev. Med starejšimi mladinci so to Novak, Zagorc, Bojanc in Ilar, med mlajšimi pa Papež, Crnič, Smole in Kumelj. Na pripravah, ki jih bo vodil Janez Jagodič, bodo vse od 30. junija pa do 11. julija, trenirali pa bodo dvakrat na dan. Da pa ne bi ostali povsem izven dirkaliških stez, se bodo med pripravami udeležili še dirke na Pohorju in na Vršču.

RDEČI PREMAGALI MODRE

Kakih 300 gledalcev je bilo v petek navdušenih nad igro jugoslovanske odbojarske reprezentance, ki je priprave v Novem mestu izkoristila za medsebojno prijateljsko srečanje v novomeški športni dvorani. Rdeči so bili tokrat boljši od plavih, kar pa niti ni tako pomembno. Bolj je vsekakor to, da smo videli res kvalitetno odbojko, ki kaže, da Jugoslovani na olimpijske igre v Moskvo ne bodo odputovali kot outsiderji.

V NEDELJO ZA NAGRADO GORJANCEV

Sportno društvo Gabrje priredi v nedeljo, 29. junija, ob 9. uri tradicionalni nogometni turnir za nagrado Gorjancev. Po končanem turnirju bo vrtna veselica, na kateri bo igral ansambel „Dobri prijatelji“ z Rake.

organizacijo samega tekmovanja. Večmesečni trud Krčanov je bil v nedeljo poplavan. Rezultati: 1. Anglija 29 točk, 2. Poljska 22, 3. Danska 21, 4. Švedska 18, 5. Nova Zelandija 16, 6. Finska 13, 7. Jugoslavija 6.

B. BUDJA

Zunaj steze

Štiri dni pred pričetkom nedeljske dirke sta Stadion Matije Gubca obiskala tudi predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj in član predsedstva dr. Marjan Brečelj. S pripravami na to veliko prirediteljsko gledano gostu seznanila predsednik častnega komiteja general Stane Potočar in predsednik organizacijskega odbora ter predsednik krške občine Silvo Gorenc.

Organizatorji so v nedeljo nekolikarj potarnali zaradi slabše ga obiska, kot so pričakovali. Svoje je k temu verjetno prispeval televizijski prenos, neparni vikend in — cene vstopnic. Stojšče je veljalo 150 din, tribuna pa kar 350.

Prvič v Jugoslaviji je v nedeljo postavljena hitrost na speedwayki progi znašala preko 80 km/h. Najprej je rekord stadiona postavil v 8. vožnji Ivan Mauer z 80,6 km/h, izboljšal pa ga je v 19. vožnji najboljši udeleženec nedeljskega finala Anglež Jessup s točno 81 km/h.

Med nedeljskimi številnimi gosti iz tujine, kjer je bilo za to prirediteljsko zanimanje, kar priča tudi lepa zasedba tujih akreditiranih novinarjev, so bili tudi predstavniki našega družbenopolitičnega življenja na čelu s predsednikom častnega komiteja Stanetom Potočarjem in članom predsedstva SRS Stanetom Markičem, ki je otvoril tekmovanje.

—BOB

Kopica državnih rekordov

Letošnje republiško prvenstvo v plavanju s plavutimi in hitrem potapljanju, ki ga je v Dolenjskih Toplicah odlično pripravil Klub za podvodne aktivnosti Novo mesto, je postreglo s celo vrsto novih državnih rekordov, ki sta jih postavila trenutno najboljša jugoslovanska plavalca Novomeščana Suzana Zevnik in Daniel Vohar. Sploh so na prvenstvu imeli največ uspeha plavalci Novega mesta, ki so s tem dokazali, da bodo na bližnjem državnem prvenstvu v Celju igrali glavno vlogo.

Re zultati — Zenske 50 m hitr. potapljanje: 1. Zevnik 23,2, 2. Lipar (ob NM); 100 m hitr.: 1. Čulig 1:07,9, 2. Lipar 1:09,0 (obe NM); 400 m hitr.: 1. Lipar 5:45,5, 2. Čulig 6:06,7 (obe NM); 100m plavanje s plavutmi: 1. Zevnik (NM) 53,9; 200 p: 1. Zevnik 2:04,3; 400 m: 1. Zevnik (NM) 4:17,9 (nov. drž. rek.); 1500 m: 1. Zevnik (NM) 19:41,5; 3. Čulig (NM) 22:37,9; 4 x 100 m: 1. Piran 4:09,6, 2. Novo mesto 4:16,0; 4 x 200 m: 1. Piran 9:29,7, 2. Novo mesto 10:13,5; 800 m pp: 1. Zevnik (NM) 9:04,5, 3. Lipar (NM) 11:12,7.

Moški 50 m hitr.: 1. Vohar 19,4, 2. Potrč 21,2 (oba NM); 100 m hitr.: 1. Vohar 46,7 (nov. dr. rek.), 2. Potrč 52,3 (oba NM); 400 m hitr.: 1. Vohar 3:52,3, 2s Jakopin 4:35,4 (LJ); 3. Potrč (NM) 4:47,6; 800 m hitr.: 1. Jakopin (LJ) 9:59,5, 2. Potrč (NM) 10:06,5; 100 m pp: 1. Vohar 48,3, 2. Vidmar 48,9 (oba NM); 200 m pp: 1. Vohar 1:50,1 (NM); 3. Strniša 1:51,0 (NM); 400 m pp: 1. Vohar 4:04,2, 2. Strniša 4:06,3 (oba NM); 800 pp: 1. Strniša 8:49,8 (NM); 1500 m pp: 1. Strniša 17:08,8 (NM); 4 x 100 m: 1. Novo mesto 3:25,3, 2. Ljubljana 3:45,3, 3. Beograd — Novo mesto 3:46,7; 4 x 200 m: 1. Novo mesto 8:05,7, 2. Ljubljana 8:51,0, 3. Hercegovci 9:59,6.

Končni vrstni red: 1. Novo mesto 549,2, Ljubljana 282,3, Piran 160,4, Beograd 56,4/5, Hercegovci 44 in 6. Celje 26 točk.

11:12,7. Moški 50 m hitr.: 1. Vohar 19,4, 2. Potrč 21,2 (oba NM); 100 m hitr.: 1. Vohar 46,7 (nov. dr. rek.), 2. Potrč 52,3 (oba NM); 400 m hitr.: 1. Vohar 3:52,3, 2s Jakopin 4:35,4 (LJ); 3. Potrč (NM) 4:47,6; 800 m hitr.: 1. Jakopin (LJ) 9:59,5, 2. Potrč (NM) 10:06,5; 100 m pp: 1. Vohar 48,3, 2. Vidmar 48,9 (oba NM); 200 m pp: 1. Vohar 1:50,1 (NM); 3. Strniša 1:51,0 (NM); 400 m pp: 1. Vohar 4:04,2, 2. Strniša 4:06,3 (oba NM); 800 pp: 1. Strniša 8:49,8 (NM); 1500 m pp: 1. Strniša 17:08,8 (NM); 4 x 100 m: 1. Novo mesto 3:25,3, 2. Ljubljana 3:45,3, 3. Beograd — Novo mesto 3:46,7; 4 x 200 m: 1. Novo mesto 8:05,7, 2. Ljubljana 8:51,0, 3. Hercegovci 9:59,6.

Končni vrstni red: 1. Novo mesto 549,2, Ljubljana 282,3, Piran 160,4, Beograd 56,4/5, Hercegovci 44 in 6. Celje 26 točk.

NOVOMEŠČANI PLAVALI ZA NAJVIŠJE NASLOVE

POTA IN STRAŠNIPOTA

dežurni poročajo

DRUŽINO PODIL IZ HIŠE — Miličnik iz Dolenjskih Toplic so prejšnji ponedeljek zjutraj pridržali do izreznitve Ivana Sušteršiča iz Dolenje Straže. Po nočnem popivanju se je 50-letni možkar vrnil domov in pričel razgrajati ter poditi družino iz hiše.

ZAČEL SE JE PRETEPATI — 37-letni Metličnik Mehmed Čehajić se je minuli torek znašel v objemu metliških miličnikov, ker se je v Merkatorjevem bifeju pričel pretepati.

KOLESI IZGINILI — Prejšnji ponedeljek je izginilo kolo z motorjem Jožeta Zure iz Zagrada. Kolo je stalo parkirano v Muzejski ulici v Novem mestu. V noči na 19. 6. pa je neznanec ukradel kolo z motorjem še Novomeščanu Jožetu Caru. Lastnik ga je preko noči pustil pred blokom na Zagrebški cesti.

PEŠ OVIRAL PROMET — Novomeški miličniki so v četrtek zvečer pridržali do izreznitve 50-letnega Ivana Skuška, ker je močno vinjen hodil po Novem trgu v Novem mestu in oviral promet.

OB KOLO — Krajam motornih koles prejšnji teden se je pridružilo še izginu kolesa z motorjem, last Antona Baumgartnerja iz Črnomlja.

NASLI OSEBNI AVTO — V nedeljo je bil na Gorjancih ob cesti najden osebni avtomobil Novomeščana Dušana Erhovnic, ki je izginil dan poprej v Cerkljah. Avto je bil karamboliran, iz njega pa je izginil tudi radijski aparat.

ZANESLO GA JE V JAREK — Prejšnji ponedeljek popoldne se je 25-letni Jože Miklavčič iz Dobrave pri Skočjanu peljal na kolesu z motorjem od Drage proti Dobruški vasi. Zaneslo ga je v ceste v jarek, kjer se je prekucnil in ranil. Pomoč so mu nudili v novomeški bolnišnici.

POJASNILNO — K prometni nesreči, ki se je zgodila 9. junija v Brezovici pri Smarjeških Toplicah in v kateri sta bili udeleženi Jožica Prikovič in Marija Gulič, dodajmo pojasnilo novomeške UJV, da sta obe voznici vozili po sredini ceste, kar je bilo tudi vzrok nesreče.

SOPOTNICI POŠKODOVANI — Minuli torek popoldne je prišlo do prometne nesreče v križišču pri Mali Loki, kjer je 20-letna Marta Kastelic vozila zavijala v levo in trčila v vozilo Marjana Kirma iz Brezovice pri Mirni. Poškodovani sta bili

štetje 26 (1611) 26. junija 1980

Mercator — Rožnik

tozd **Gradišče** Trebnje

vabi

cenjene potrošnike na

razstavo pohištva

ki bo odprta vsak dan

od 28. 6. do 7. 7.

od 9. — 18. ure v telovadnici osnovne šole v Trebnjem.

- Izkoristite ugoden nakup na potrošniški kredit.
 - Popust na razstavljene eksponate 10 %
 - Dostava pohištva na dom, brezplačna do 20 km
- Priporoča se Mercator Trebnje.

VLJUDNO VABLJENI!

„KOVINARSKA“, tovarna industrijske opreme in konstrukcij Krško, TOZD Prodajni inženiring

Obiavlja
prosta dela in naloge

ADMINISTRATORJA — STROJEPISCA II.

Pogoji:
poklicna šola administrativne smeri, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, znanje strojepisja.
Delo je za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim rokom. Objava velja 15 dni po objavi. Prijavljene kandidate bomo pisмено obvestili o izbiri v 30 dneh po poteku objavnega roka. Pismene popudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: „KOVINARSKA“ Krško, Kadroviski oddelek. Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.

509/26—80

RSPUP
ZAPORI LJUBLJANA
Ljubljana, Povšetova 5

Komisija za delovna razmerja
razpisuje prosta dela in naloge

SOCIALNEGA DELAVCA

v oddelku zaporov Novo mesto za reševanje socialne problematike zaprtih oseb in izvajanje prevzgojnih programov.

- Pogoji:
- višješolska izobrazba socialne smeri,
 - 2 leti delovnih izkušenj,
 - preizkus psihofizičnih sposobnosti,
 - obvladanje slovenskega jezika.

Kandidat mora biti državljan SFRJ in ne sme biti kaznovan za kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v upravnem organu. Zavarovalna doba za to delo se šteje s povečanjem 12/16 mesecev.

Osební dohodek od 11.750,— do 13.150,— din.
Delovno razmerje se sklène za nedoločen čas s polnim delovnim časom in v izmenah. Stanovanja ni.
Prijave z življenjepisi oddajte na upravi zaporov Ljubljana, Povšetova 5 ali v oddelku zaporov Novo mesto, Jerebova 1, v 15 dneh po objavi.

513/26—80

POROČILO
O ŽREBANJU DOBITKOV
BLAGOVNO—DENARNE
LOTERIJE ODBORA ZA POHOD
„PO POTEH PARTIZANSKE
LJUBLJANE“, ki je bilo 17.
junija 1980.

Srečke, ki se končujejo s številkami, so zadele:

Številka	Dobitek din	Številka	Dobitek din
80	100.—	893	200.—
680	300.—	127644	10.000
31810	3.000.—	1205	1.000.—
501	200.—	0795	1.000.—
751	500.—	81995	4.000.—
35541	3.000.—	039495	10.000.—
202	400.—	77466	5.000.—
04142	2.000.—	079586	10.000.—
71392	2.000.—	035938	20.000.—
06172	4.000.—	19479	5.000.—
164982	zastava 101 in razlika do 150.000.— din		

Dobitke na podlagi uradne žrebne liste izplačuje Odbor za pohod „Po poteh partizanske Ljubljane“, Gregorčičeva 15, Ljubljana, vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 13. ure; v Ljubljani izplačujejo dobitke po 100,— din tudi ulični prodajalci srečk.

Dobitke do din 500,— izplačuje Odbor brez odbitka, dobitke nad 500,— din po predhodnem plačilu davka od iger na srečo, ki ga dobitnik plača na občini svojega bivališča, in odbitka 1 % za Črno goro.

Dobitniki izven Ljubljane lahko pošljejo svoje srečke v izplačilo s priporočenim pismom.

Izplačilo dobitkov zastara v 60 dneh po dnevu javne objave poročila o žrebanju, to je 20. avgusta 1980.

Odbor za pohod
„Po poteh partizanske Ljubljane“
komisija za loterijo
505/26—80

Delovna skupnost

OŠ VAVTA VAS

razpisuje prosta
dela in naloge

TAJNICE
oziroma
RAČUNOVODKINJE

za določen čas (od 15.
avgusta 1980 do 30. aprila
1981).

Pogoj: končana ekonomska
srednja šola

508/26—80

BRALCE OBVEŠČAMO,
da bo

MATIČNA KNJIŽNICA
TREBNJE

od 1. julija do 31. avgusta
odprta ob ponedeljkih, tor-
kih, četrtek in petkih od 8.
do 15. ure, ob sobotah pa
od 8. do 12. ure.

517/26—80

Audi
NSU
SERVIS
BERUS IVAN

C. herojev 27
NOVO MESTO
posluje od 1. julija 1980
dalje.

Naročila sprejema po
telefonu (068) 25—098
— servis in 22—549 —
doma.

SE PRIPOROČA!
518/26—80

TURISTIČNE
ZANIMIVOSTI

SKOPJE — Izšla je nova turistična karta Makedonije. Publikacija vsebuje številne barvne fotografije kulturnozgodovinskih in naravnih znamenitosti Makedonije.
FRANKFURT — Sejem avtomobila od 17. do 19. septembra prikazuje opremo avtomobila delavnic, oziroma servisov ter bencinskih črpalk.
MUENCHEN — Mednarodni sejem športne opreme je odprt od 28. do 30. avgusta.
Prijave za oba sejma sprejema INEX Novo mesto in Ljubljana.

GOLFTURIST
TOZD GOSTINSTVO
„BELA KRAJINA“ ČRNOMELJ

PRODA NA

JAVNI LICITACIJI

osnovna sredstva:		izklicna cena:
1. kombi IMV Diesel letnik 1973	1	29.000,—
2. eskimo aparat za sladoled	3a	4.000,—
3. aparat za sok	1	1.000,—
4. štedilnik na drva	1	2.000,—
5. štedilnik na drva	1	500,—
6. čoln na vesla	1	1.200,—
7. čoln na vesla	1	300,—
8. parni likalnik	1	8.000,—
9. peči na olje	2a	1.500,—
10. kombiniran štedilnik	1	1.000,—
11. radioapar	1	200,—

Prometni davek v ceni ni zaračunan. Pravico do sodelovanja na licitaciji imajo pravne in fizične osebe. Udeleženci morajo pred licitacijo položiti kavcijo 10 % od izklicne cene. Licitacija bo dne 2. 7. 1980 ob 8. uri v poslovnih prostorih TOZD.

Ogled je možen vsak dan od 6. do 14. ure.

510/26—80

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN
KULTURO TREBNJE
telefon: 83—183

VABI K VPISU V NASLEDNJE OBLIKE IZOBRAŽEVANJA

za mladino:
1. POKLICNA KOVINARSKA ŠOLA

ob delu
1. OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE, od 5. — 8. razredov

2. POKLICNA KOVINARSKA ŠOLA — za kandidate, ki delajo v kovinarski stroki
3. POKLICNA ŠOLA ŽIVILSKE STROKE — za kandidate, ki delajo v živilski stroki
4. TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA STROJNE SMERI
5. TEČAJ NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA
6. DRUŽBENOPOLITIČNO IN STROKOVNO

FUNKCIONALNO izobraževanje po naročilu

Prijave in naročila sprejemamo od 1. — 31. julija in od 18. — 23. avgusta od 7. — 14. ure.

519/26—80

gorenje kuhinje

063 850 — 720

zapomnite si
to številko

naš strokovnjak vas bo obiskal na vašem domu

izmeril bo prostor, naredil načrt, sestavil seznam potrebnih kuhinjskih elementov, predlagal opremo,

uredil bo vse kupoprodajne dokumente

preskrbel bo prevoz, serviserje za montažo

vam ostane le, da se z našim strokovnjakom dogovorite za njegov obisk

pokličete ga lahko vsak torek ali četrtek od 8. do 12. ure na telefonsko številko (063) 850-720

obiščite nas lahko tudi v naših trgovinah v Mariboru, na Muti in Nazarjah

430/23—80

SOLIDARNOST KUJE PRIJATELJSTVA

Več milijonov parov mladih rok bo letos vihtelo krampe na lokalnih mladinskih delovnih akcijah, dva do tri milijone mladih bo poprijelo za delo z eno samo željo: nadaljevati skokovit razvoj naše skupnosti, pomagati najbolj odročnim predelom, manj razvitim krajem. In skorajda se ne da prešteti teh lokalnih akcij, pa tudi pri republiških bi se ob končni številki lahko uštel. Znano pa je že, da bo na letošnjih zveznih mladinskih delovnih akcijah sodelovalo 45.000 mladih iz vse domovine, ena izmena 34 zveznih delovnih akcij pa je tudi na Dolenjskem, v odmaknjeni in nerazviti Suhi krajini.

Na začetku so prebivalci te pokrajine nekoliko nezaupljivo gledali na mlade, ki so jim prišli na pomoč. Pa to je bilo leta 1975, ko so se delovne akcije mladine v tej pokrajini šele začele. Potem pa, ko je mladina pokazala moč svojih rok, silo svojega poleta, sposobnost premagovanja vsakršnih težav, so jih sprejeli za svoje. In ne rečejo kar tako „naši brigadirji“, saj so jih v resnici sprejeli za svoje. Mladi namreč niso opravili samo za okoli pet milijard starih dinarjev del, ampak so v te odročne kraje prinesli novega duha, vedrejši pogled v prihodnost. Od leta 1975 do lani je na teh akcijah sodelovalo okoli 3.000 brigadirjev iz vse Jugoslavije, delali pa so na deloviščih od

Ambrusa do Dobrniča. Za njimi so ostali novozgrajeni vodovodi, nove in obnovljene ceste, predvsem pa hvaležnost domačinov, katerim so pomagali tudi pri domačih delih.

Letos bo na zvezni mladinski akciji Suha krajina 80 sodelovalo 650 brigadirjev iz vse Jugoslavije. Prebivali bodo v dveh naseljih: na Prevolah in v Dobrniču. Sedemnajst brigad – prišle bodo iz Makedonije, Srbije, Kosova, Vojvodine, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Slovenije – bo v treh izmenah delovalo na štirih deloviščih. V občini Kočevje bodo izkopali jarek za vodovod med Lazino, Smuko in Starim Logom v dolžini nekaj čez 3000 m, zgradili bodo dva rezervoarja, zgradili bodo cesto med Polomom in Žvirčami. V grosupeljski občini bodo dogradili cesto med Ravnami in Korinjem, Korinjem in Lazami, med Valično vasjo in Selci –Šumberkom. V občini Novo mesto bodo zgradili vodovod med Draščo vasjo, Klečtom, Šmihelom in Dešečo vasjo, dokončali cesto med Prevolami in Gradencem. V trebanjski občini bodo zgradili vodovod med Selci in Krušnim vrhom, na Krušnem vrhu, Šahovcu in v Luži bodo naredili črpališče, pa še vodovod med Lužo in Vrhemi. Skupaj bodo za ta dela porabili 80.000 norma ur, dela pa bodo vredna 23 milijonov dinarjev.

Čeprav brigadirji vstajajo že ob četrti uri zjutraj, čemur potem sledi jutranja telovadba in zajtrk, potem pa odhod na oddaljena delovišča tja do Ambrusa in še daleč, jim vendarle še nekaj časa ostane za idejno-politično usposabljanje, za kulturno udeleževanje, za branje. Med delovno akcijo bodo namreč organizirali politično šolo Edvarda Kardelja, v okviru marksističnega krožka pa se bodo potegovali za bralno značko Edvarda Kardelja. Seveda bodo imeli tudi več tečajev, kot so tečaj za prvo pomoč, radio tečaj, prirejali bodo izlete in si ogledali kraje, znamenite iz NOB.

Tone Anderlič, komandant te akcije, trdno zaupa v mlade in je prepričan, da bodo vse naloge, ki so jih sprejeli, tudi izpolnili. Pa tudi brigadirji so prepričani o tem, čeprav je bilo v začetku nekoliko zadrege, ko ni bilo ne telefona ne pisem, s katerimi naj bi se javili domov v Titov Velles, Kamnik, Maribor. Tudi Adrijan Kocjančič, ki ima na skrbi predvsem prostovoljne dejavnosti, je prepričan v uspeh. V Suhi krajini sodeluje že drugič.

Tudi obisk pri brigadirjih na delovišču po dolgih deževnih dneh, ki so jim začetek delovne akcije malo zatemnili, ponoven dokaz, da so mladi pripravljene prijeti za delo. Komaj šestnajstletna Valentina Miovska je prišla v Suho krajino iz Titovega Velesa, kjer je z odličnim uspehom končala drugi letnik gimnazije. Srečna je, da je prišla v Slovenijo, da je spoznala tukajšnje ljudi, da jim lahko po svojih močeh pomaga. In delo v mladinski delovni brigadi po njenem mnenju ni samo velika delovna preizkušnja, marveč tudi kovačnica bratstva in enotnosti, saj dela na tej akciji skupaj z mladimi iz Sarajeva, Kamnika, Maribora. Tudi Džordži Andonov je prvič na delovni akciji, pa ga je že prevzelo izredno tovarštvo, prijateljstvo, solidarnost. Tovarištvo in prijateljstvo med brigadirji, solidarnost do prebivalcev Suhe krajine, o katerih je v daljni Makedoniji doslej komajda slutil, danes pa spoznava njihovo življenje, jim pomaga, da bi bilo lepše. In iz tega se tkejo vezi, ki jih ni mogoče pretrgati.

J. SIMČIČ

sezona za pajace

Fantki in deklice tja do 6. leta starosti so tudi v vročih dneh najboljje spravljene v hlačah. Če so dolge in iz tankega pialnega blaga, ne bo hudega. Če bodo v njih packali po peskovniku ali na vrtu, hkrati pa si obvarujejo kolena. Mamice že vedo, da sicer pri pogostih padcih rada iz kolena spolzi kaplja krvi, potem je pa kričače težko potolažiti. In če so letos moderne spodaj ozke hlače, zakaj jih ne bi imel tudi otrok?

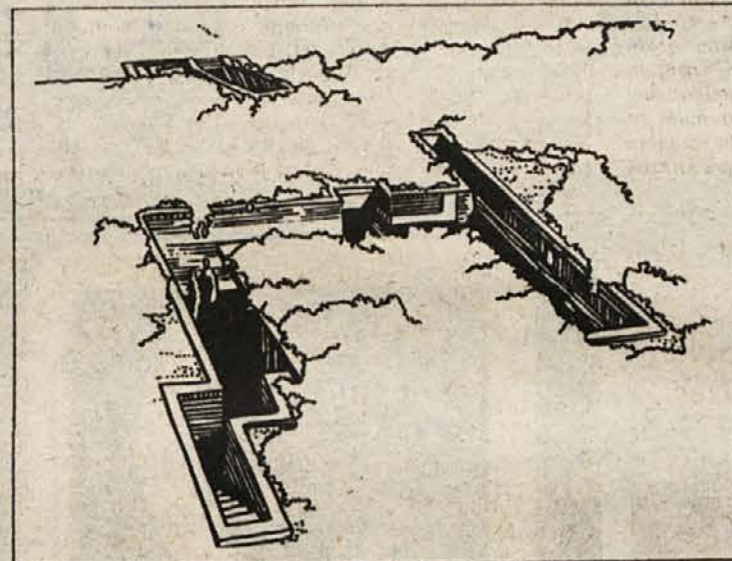
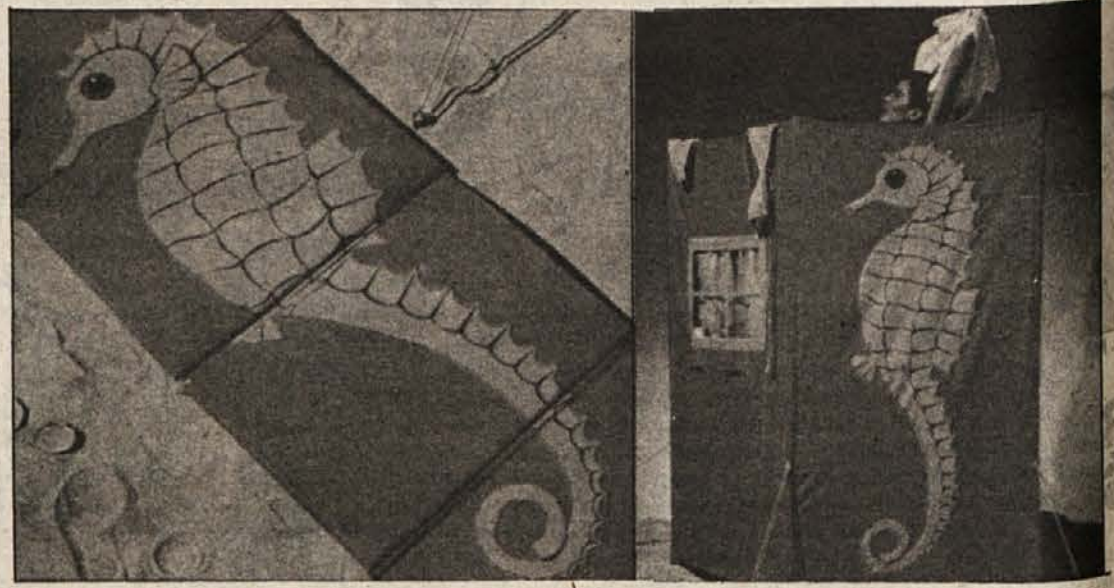

morski konjiček pa za okras

Ležalne blazine iz pene so postale nepogrešljive za

na plažo, rado pa se vrhnje blago strga in tudi sicer prvotna prevleka izgubi barvo na soncu. Sami peno na novo prevlečete, v enobarno platno, za okras pa izrežete drugobarvne morskega konjička in ga prišijete na vrh. Na podoben način lahko iz štirih palic in plat-

na naredite zlozljivo steno, za katero si vsa družina preoblači kopalke. Taka domača naprava pa bo služila namenu tudi, če šotorite, da vam ne bodo z umazanimi in mokrimi nogami tacali po šotoru vsakokrat, ko si kdo preobleče mokre kopalke.

hiša pod zemljo?

Današnji nasvet ni za praktično uporabo, tema pa je zagotovo aktualna. Po

svetu namreč gradbeni teoretiki ter arhitekti vse bolj razmišljajo o hišah pod zemljo. Poleg vojaške prave je najvažnejši argument podzemne graditve prihranek energije. Tako na primer je na voljo podatek, da hiša, ki ima v zemlji samo eno

etažo, prihrani na leto okoli 65 odst. energije.

Drugi veliki argument, ki sili človeka kot krta pod zemljo, so vibracije in hrup, ki so pod zemljo zanemarljivi. Kar se tiče stroškov razsvetljave, se ne bi povečali toliko, kot se zdi, statistika namreč govori, da je čez dan zasedena samo polovica stanovanja. Kaj šele ponoči!

Največji strošek pri graditvi podzemeljske hiše bi bila zemeljska dela in armirani zidovi. Po drugi strani pa bi bila bistveno cenejša ogrevalna instalacija, hiša ne bi potrebovala dragih oken, fasad in klasične strehe, poleg tega bi rabili manjšo parcelo. Hiša bi bila lahko pod lepo urejenim vrtom. Bila bi skratka cenejša. Ovi- re so predvsem psihološke narave; podzemlje spominja na grobnico, veliko ljudi se boji zaprtega prostora, večina nas si ne more misliti življenja brez oken.

VOJAŠKI KOTIČEK

O LUKAH IN KAKO JIH BRANIŠ

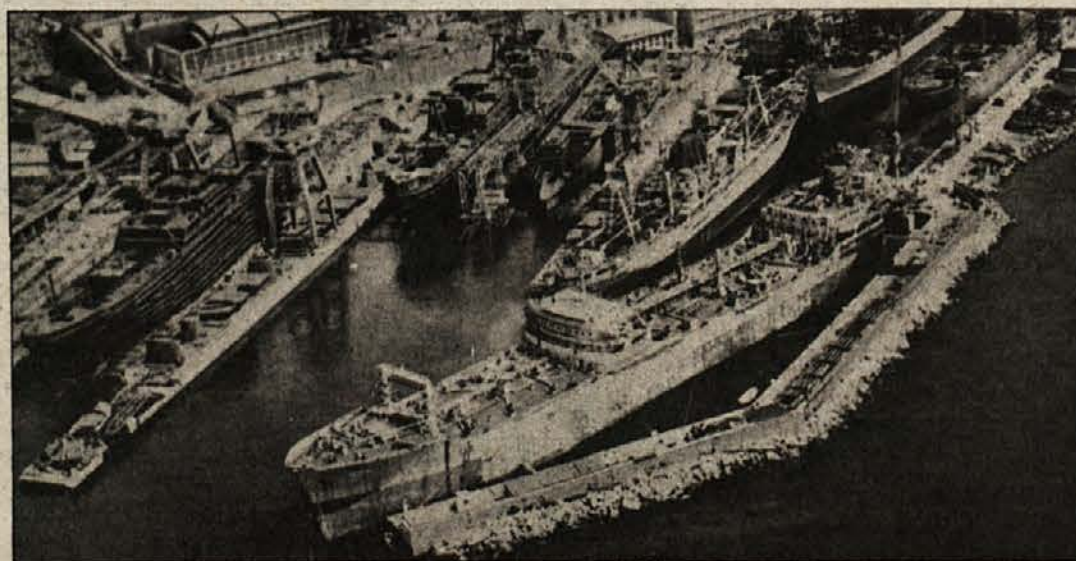
Vse kaže, da so bili Feničani prvi, ki so začeli graditi lukobrane, in sicer tako, da so nametali skale med kopnim in grebenom ali otokom pred zalivom. To so počeli že v 10. stoletju pred našim štetjem, Grki pa nekoliko kasneje. Ko so začeli izdelovati posebne vojne ladje, so imeli tudi zanje ločene luke. Te vojne luke so še posebej močno utrdili. Na kopnem so zgradili okope, z morja pa so luke zaščitili z lukobranami. Na njihovem skrajnem zunanem delu so navadno imeli stolpe, opremljene z metalnimi napravami, s pomočjo katerih so branili ozke prehode v lukobranu. Čez prehode so potegnili verige in tako nezaželenim ladjam preprečili dostop.

Večja mesta so imela po dve ali celo več luk. Nekatere (v Aleksandriji, Kartagini itd.)

so imele tudi več sto metrov dolge lukobrane, opremljene so bile s svetilniki in skladišči. Rimljani so gradnjo luk še bolj izpopolnili, za njihovo obrambo so zlasti na obmejnih območjih gradili obmorske trdnjave.

Čim večje so postajale ladje, tem večje so morale biti luke. Poleg tega so na kopnem gradili še delavnice za ladijsko opremo, ladjedelnice, livarne za topove, smodnišnice, skladišča in druge objekte. Vhodi v luke so morali biti širši kot prej, da bi vanje ob vsakem vremenu lahko priplule tudi večje ladje.

Težišče obrambe luk je bilo na artileriji. Na dostopih v luko in na otokih pred njo so gradili tako imenovane fore, dostope v luko pa so zapirali s plavajočimi ovirami iz debelih hlodov. Tako na primer je približno 1300 metrov širok vhod v luko Vigo leta 1702 zapirala ovira iz hlodov, ki jo je z obale branilo 60 topov, poleg njih pa še dve linijski ladji, ki sta bili zasidrani na bočnih straneh, in 5 linijskih ladij, ki so bile z ovirami. Luko Ancona pa so leta 1860 branili z 28 topovi s kopnega, medtem ko so imeli na morju pri vходу šest splavov, na vsakem je bil po en top. Na kopnem je imela luka še tri močne fore s topovi, ki so obstreljevali sovražnika pred luko.

KVISLINGI V JUGOSLAVIJI

Za našo narodnoosvobodilno vojsko, ki je imela jasno načrtan program, je bilo značilno nenehno naraščanje, ki ga niso mogle prekiniti niti največje sovražnikove ofenzive. Medtem ko je bilo proti koncu leta 1941 skupno 80.000 partizanov, je njihovo število leto dni kasneje naraslo že na 150.000, na koncu leta 1943 jih je bilo 300.000, na koncu leta 1944 kar pol milijona, na koncu vojne pa celo 800.000.

Okupator tega razvoja ni mogel zaustaviti, prizadeval pa si je, da bi zadržal kontrolo nad najpomembnejšimi deli okupirane Jugoslavije. Zato je moral nenehno večati število svojih okupacijskih enot, s čimer je slabil svoje sile na evropskih frontah; hkrati si je poskušal pridobiti tudi čim množičnejšo podporo domačih izdajalcev, ki so mu pomagali pri ustanavljanju kvislinških enot.

To velja zlasti za Paveličevo „Neodvisno državo Hrvatsko“, ki je imela na primer proti koncu leta 1943 v okviru svojih

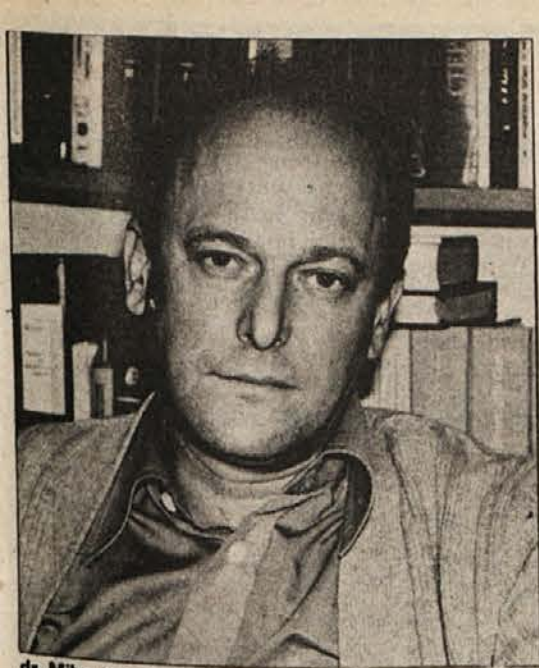

oboroženih sil eno pehotno divizijo, 8 domobranskih in 10 ustaških brigad, 2 žandarmerijska polka in približno 40 raznih bataljonov. Paveličeve oborožene sile so imele skupno približno 200.000 mož, vendar je bila njihova bojna vrednost zelo majhna.

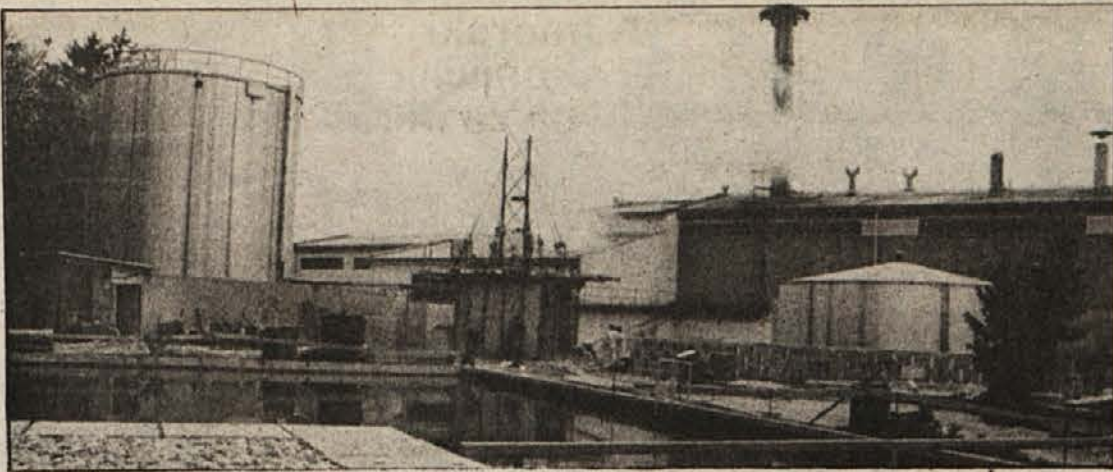
V Srbiji je imela ob istem času srbska kvislinška vlada na voljo 5 polkov srbskega prostovoljnega korpusa, pet polkov huskega belogardejskega korpusa in približno 17.000 mož v srbski državni straži. V četniških odredih Draža Mihailovića je bilo skupno do 60.000 četnikov. V Makedoniji, na Kosovu in v Metohiji je bilo kakih 12.000 balistov.

V Sloveniji so imele belogardistične enote tik pred kapitulacijo Italije približno 6000 pripadnikov, po nemški zasedbi Ljubljanske pokrajine pa se je število pripadnikov njihovih kvislinških domobranskih enot na Dolenjskem, Notranjskem, Gorenjskem in Primorskem povečalo na kakih 15.000 mož.

Za vse te enote je značilno, da je njihova bojna sposobnost z vsakim dnem vojne postajala čedalje manjša in da so se v zadnjih dneh vojne številčno zelo skrčile. Ne toliko zaradi izgub, temveč predvsem zaradi množičnega dezertiranja.

dr. Miha Japelj

in povezovanje raziskovanja s proizvodnjo in družbeno praktično lahko večkrat povečata prispevek znanosti k celotnemu razvoju.

Primerov za to v domačem dolenskem logu sicer ni veliko, je pa nekaj zglednih. Novomeščani ga imajo v tovarni zdravil Krka tako rekoč pred nosom. Direktor sektorja za razvoj bazične proizvodnje v tej tovarni prof. dr. Miha Japelj nam ga v glavnih črtah oriše v nekaj minutah. Sam znanstvenik in vnet raziskovalec ter avtor mnogih patentov se pri tem potrudil, da znanstveni jezik prevede v govorico sobesednika. Pa mu prislusnimo:

„Raziskovalna dejavnost je specifična spremljevalka industrijske proizvodnje. V „Krki“ smo se tega zavedali od vsega začetka. Osnovali smo svoj raziskovalni in razvojni inštitut. Tako temelji danes kar polovica vse proizvodnje v tovarni na lastnem znanju.“ Znanstveniki in raziskovalci „Krke“ so zdaj registrirali 105 patentov. (Avtor večjega števila patentov je dr. Japelj.) V okviru programa, ki je nastal v sodelovanju s sorodnimi inštituti, znanstvenimi ustanovami in fakultetami doma in po svetu, so do zdaj sintetizirali v „Krki“ več kot 1000 spojin, od tega 400 novih in še nepisanih. Za primerjavo povejmo, da veliki svetovni farmacevtski koncerni sintetizirajo na leto do 4000 spojin. Med novimi spojinami „Krke“ je do zdaj najboljše potencialno zdravilo zoper herpes. Čeprav je zašla ta spojina celo

v farmacevtske učbenike, ne kaže, da bi jo začeli preizkušati in serijsko proizvajati, ker so, kot pravijo, za ta podvig potenciali „Krke“ premajhni.

V vsem tem pa je bistvo vsega, zavoljo česar omenjajo „Krko“ kot zgled, kako naj postane domače znanje vse močnejša proizvajalna sila. Značilno je tudi, da so raziskovalci „Krke“ vedno videli potrebe lastne delovne organizacije in da svojega raziskovalnega duha niso nikoli vpregali v področja, kjer se začne tako imenovani raziskovalni larpurlartizem. Res pa je, da so se z enak vtemo lotili raziskovalne naloge za zaščito reke Krke.

Raziskovalna in predvsem inovativna dejavnost je precej razvita tudi v novomeškem in šentjernejškem tozdu lskre, na pohodu je v Beltu, Belsadu, Beti in nekaterih drugih delovnih organizacijah. Na splošno pa drži, da raziskovalni duh še vedno stežka prodre. Zelo poučne so izkušnje strokovnjaka iz Ljubljanske banke, denarne ustanove, ki s kreditiranjem omogoča uresničevanje raziskovalnih nalog. Takole bi jih lahko povzeli:

Uspešnih domiselskih, dosežkov znanja domačih strokovnjakov in raziskovalcev (tudi inovatorjev ljubiteljev) ne manjka. Ko pa hoče kdo uveljaviti svojo iznajdbo, jo prenesti v združeno delo, se začne križev pot. Z drugimi besedami: naleti na nerazumljiv strah pred tveganjem, pred stroški, na nerazumevanje in nemalokrat na odkrit odpor. To so glavni grenki sadeži

resnice, kisa jabolka, katerih okus spoznajo kmalu tudi vsi, ki delujejo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti kot organizatorji. Dosežkom domačega raziskovalnega dela pa preprečujejo vstop v življenje (proizvodnjo) tudi drugi negativni pojavi, npr. nezaupanje v domače znanje in dosežke ob hkratnem oboževanju vsega, kar se lahko (za drag denar) kupi na mednarodni borzi pameti. Znani so primeri, da je delovna organizacija kupila v tujini licenco za proizvod, narejen po predlogi njenega inceptorja.

Raziskovalni dejavnosti in raziskovalni politiki naj bi pri nas utrli neovirana pota. O tem, kako to napraviti, so govorili tudi udeleženci iz vseh štirih dolenskih občin na nedavnem regijskem posvetovanju, ki ga je v strokovni knjižnici novomeške tovarne zdravil sklical Lojze Ratajc, predsednik Medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko. Poudarili so, da se mora najprej izboljšati organiziranost raziskovalne dejavnosti v občinah. Zdej namreč ni čutiti niti družbenega vpliva niti spodbud za krepitev delegatskega sistema, ki je vpeljan tudi na področju raziskovalnega dela. Tudi svobodna menjava dela še ne deluje. Ob vsem tem torej še ni moč govoriti o vplivu delovnih ljudi v združenem delu in občanov v krajevnih skupnostih na raziskovalno politiko.

Pomembna spodbuda za razvoj raziskovalnega dela, raziskovalne politike in družbeni vpliv nanjo bodo sveti za znanost, ki jih bodo ustanovili pri občinskih konferencah Socialistične zveze. Na omenjenem posvetu v Novem mestu so menili, da bi morali biti ti sveti delegatski sestavljeni. To pa ne bo dovolj, zato vsebuje eden od sklepov s tega posveta zahtevo, da mora razprava o raziskovalni dejavnosti sicer steči v fronto. Socialistični zvezi, razplamteti pa se mora tudi v sindikatih. Šele zatem bi lahko prišli v občinah do raziskovalnih programov in ustrezne raziskovalne politike v občinah.

Po mnenju Frenca Šalijsa, izvršnega sekretarja predsedstva CK ZKS, Zveza komunistov v tej akciji ne sme stati ob strani. Še več, preiti mora od besed k dejanjem, ko gre za osmišljanje znanosti in porabo njenih izsledkov v praksi, tudi v praksi politike. Prehod ob verbalističnega na stvarno reševanje problematike mora biti kratek. Tudi na tem področju je dovolj leporečja, spregovori naj jezik prakse!

I. ZORAN

RAZISKOVALCI ŠE DESETNIKI?

Na 11. kongresu ZKJ leta 1978 je predsednik Tito ugotavljal: „Imamo precej razvito omrežje samostojnih znanstvenih ustanov in tistih na univerzah, fakultetah in akademijah znanosti ter znanstvenoraziskovalnih in razvojnih centrov v gospodarstvu. Zraslo je precejšnje število izobraženih kadrov in pridobili smo dokaj znanstvenih, tehnoloških in organizacijskih znanj in izkušenj. Toda za popolno uveljavljanje vseh potencialov je resna ovira premajhno sodelovanje med njimi in gospodarstvom, izobraževalnim sistemom in drugimi družbenimi dejavnostmi. Samo samoupravna preobrazba

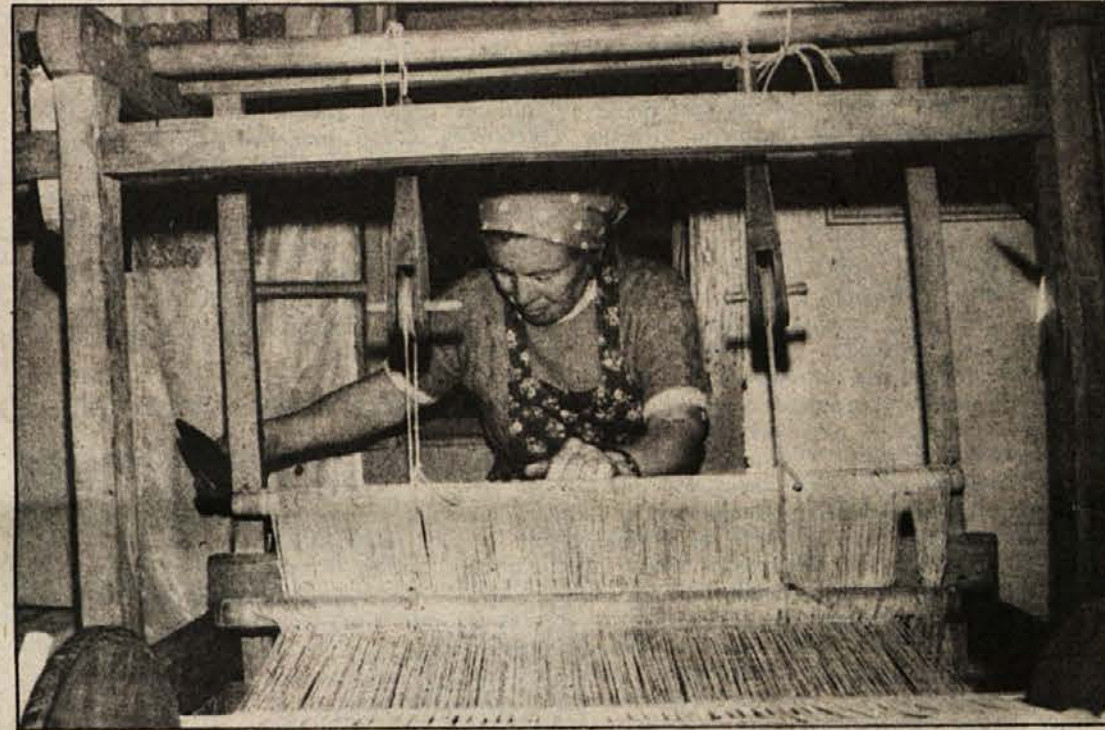
STKANO IZROČILO PRETEKLOSTI

mi ga med vojno vzeli Italijani,“ pravi. „Dve vnukinji imam, pa naj tudi oni vezeta belokranjske vzorce v belokranjsko platno; le tako se bo izročilo ohranjalo,“ je razmišljala.

Kristina danes ne tka platna zaradi potrebe, dobro pa se še spominja časa, ko so iz hodničnega platnav Beli krajini izdelovali prte, rjuhe, otirače, moške srajce in hlače. Sama je v mladosti nosila lepo izvezeno krilo iz domačega platna. „Še po vojni sem tkala platno, bilo je to leta 1952, zadnjič pa 1956.“

Ko je kupila prejico v karlovški trgovini, še ni vedela, kako si bo lahko iz nje stkala platno, kajti doma nimajo statev. „Na posodo sem jih dobila na Belčjem vrhu, in to take, v katerih ni niti enega železnega dela; sposodila sem si tudi ničavnic, sestra pa mi je dala nekaj prave domače preje, stare 25 let. Kupljena preja je za podložne nitke, prava domača pa za počezne,“ je razlagala. Nekaj manjših, a prav tako potrebnih delčkov, ki so še manjkali, da bi lahko začela tkati, je izdelal mož Janez, kljub 82 letom spreten možak.

Najlepši del tega opravila je bil gotovo snovanje in navijanje preje. „Pri tem so mi pomagale še tri ženske.

Najstarejša, Kristina Flajnik iz Knežine, je bila nekakšna nadzornica, Purebova iz Dobljč je snovala in vodila navijanje, Matkovičeva pa je vrtela kolovrat, pomagala pri vdevanju.“ Bala iz prvega nasutja bo merila kakih 30 palic, kakor so včasih z domačimi merami merili dolžino; to znese okoli 50 metrov, široko pa je to platno blizu 70 centimetrov. „Brž ko bom končala tkanje te bala, bom začela drugo. Tkati ne morem cel dan, ker je to precej utrudljivo delo, v premorih pa novo prejo navijem v klobke in pripravim za snovanje.“

Dandanes bi težko stkal platno, ki bi bilo res povsem domač proizvod. Lanu in konoplje namreč skoraj ne sejejo več v Beli krajini. „Ko sem se kmalu po vojni pridožila v Dobljče, smo še sejali lan in konopljo,“ se spominja Kastelčeva. „Pred vojno v Perudini pri Vinici, od koder sem doma, pa s ploh. Koliko je bilo dela, da smo se oblekli, si naredili rjuhe, brisače in drugo! Najprej smo sejali, potem populili in posušili; ko se je lan posušil, smo ga ošopali, da je ostalo samo steblo. Tu je kake tri tedne ležal na travi na rosi, da se je zmehčal, posušenega smo razgrnili na sonce, tolkli s tukačo, nato

vlečna trli s trlico, to sčesali na greben, predli, belili šrene, zvijali klobke. V mladosti sem zelo rada predla; več kot na kolovrat sem spredla na roke,“ je pripovedovala. „In danes me ljudje sprašujejo, kaj bom z vsem tem platnom, ki ga bom stkala. Saj ne gre za to, kaj bo s platnom, s tem si sploh ne belim glave; s tem delom imam tako veselje, in to je dovolj, drugo me prav nič ne briga in se ne menim za to, kaj ljudje govorijo. Jaz bi od dolgega časa umrla, če ne bi imela ročnega dela. Na njivi je vse narejeno, časa mi ostane dovolj, pa tako pletem in se ukvarjam z drugim ročnim delom. Zadno zimo sem spletila 18 jopic; ko bosta stkali obe bali platna, bo pa spet dela z vezenjem.“

Ena od poti, po katerih si ljudski duh v Beli krajini utira pot iz roda v rod, je gotovo tudi tkanje domačega platna, saj v tem opravilu ni samo potreba po sprotnih materialnih dobrinah, marveč si je tudi po tej poti ljudska ustvarjalnost iskala svoj izraz. Danes je to, nekda široko pot zaraslo in je le še lomaj vidna stezica. Ena od teh, ki jo skušajo razširiti in ji nakazati smer tudi za prihodnost, je Kristina Kastelic.

A. BARTELI

Branko Pirc

PO BLIŽNJICI DO PRAVICE

Najbrž se redkokdaj zavemo, koliko dela bi prihranili družbenemu pravobranilcu samoupravljanja in sodišču združenega dela, če bi bolje poznali svoje samoupravne akte, če bi se bolje sporazumevali med seboj in če bi pokazali več pripravljenosti za odpravljanje kršitev znotraj delovne organizacije.

Družbeni pravobranilec posavskih občin Branko Pirc v Krškem na to posebej opozarja in s svojim preventivnim delovanjem poskuša vselej najprej okrepitev notranjo moč delovnih kolektivov. Z dejanjem mnenj, stališč, ustnih in pisanih pobud, s prisotnostjo na razgovorih o spornih zadevah, z udeležbo na sejah samoupravnih organov ali celo na zborih delavcev nudi predvsem pomoč pri ugotavljanju napak.

Pot do pravice bi prizadetim delavcem lahko skrajšala tudi samoupravna delavska kontrola, na katero se zdaj le poredko obračajo. To velja zlasti za manj zapletene

primere. Od delavske kontrole smo pričakovali veliko več, res pa je, da ta ni mogla zaživeti le od lepih besed. Ti organi so zaman pričakovali pomoč v dejanjih, potrebovali so načrtno usposabljanje, nanj pa tudi v posavskih občinah po nekaj uvodnih seminarjih kmalu pozabili. In tako so delavske kontrole zaspale.

Število zadev, s katerimi se je lani ukverjal pravobranilec, se je nekoliko umirilo. Pomnožile so se le v krški in brežiški občini vendar ne tako skokovito kot leto dni poprej. Vsega skupaj je pravobranilec obravnaval 480 primerov (predlaganih 442), od tega 57 na lastno pobudo. Družbeni pravobranilec pa je kljub temu zaskrbljen zaradi tega, ker išče njegovo pomoč vedno več posameznikov, to pa spet izvira iz prej omenjenega napačnega tolmačenja predpisov in poznavanja. Posamezni delavci so na primer lani vložili kar 186 zahtevkov, samoupravne delavske kontrole pa le dva. Nad tem bi se v kolektivih in njihovih družbenopolitičnih organizacijah morali zamisliti.

Pri zahtevkih posameznih delavcev prevladujejo zadeve s področja delitve osebnih dohodkov in delovnih razmerij. Sporne zadeve navadno niso zapletene, zavozlajo jih medsebojni odnosi, osebni nesporazumi, ki včasih dobijo ogromne razsežnosti, take, da krožijo pisma tja do Ljubljane in Beograda.

V dobro kolektivom pa vendarle lahko štejem upad zadev s področja samoupravne organiziranosti. To

pomeni, da so delovne organizacije napredovale pri formalnem oblikovanju svoje notranje zakonodaje. V njej je še vedno veliko vrzeli, in te prihajajo na plan pri uveljavljanju individualnih pravic zaposlenih.

Pravobranilec posavskih občin zaskrbljenostjo opozarja še na neki neprijeten pojav, značilen za to območje. Pojavlja se kot posledica slabega sporazumevanja. Tako so na primer delavci tozda Zdravstveni dom in tozda Elektro Krško izrazili revolt zaradi slabih izkušenj znotraj dotedanje samoupravne povezanosti in na referendumu zavrnili samoupravna sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Razlog je enak, čeprav gre za dve povsem različni dejavnosti. Po mnenju pravobranilca so taki neljubni izidi navadno posledica sporazumevanja za vsako ceno, posledica ozko opredeljenih interesov.

Značilen je tudi primer iz Metalne, iz temeljne organizacije Tovarne gradbene opreme na Senovem. Tam so delavci zavrnili sporazum o razmejitvi pravic in obveznosti, katerega naj bi sklenili z delavci novoustanovljenega tozda Servis. Pa vendarle sta tak sporazum sprejela oba delavska sveta in tudi na zborih delavcev k njegovim vsebini nihče ni imel pripomb. Delavci so izbrali neustrezno pot samo zaradi neurejenih medsebojnih odnosov, kar je spet posledica slabega sporazumevanja oziroma nesposobnosti oziroma nepripravljenosti za sporazumevanje.

J. TERPEY

kipeča amerika skozi dolenjske oči

Po skoraj treh tednih Paname sem prestopil mejo naslednje države Centralne Amerike — Kostarike. Friendly by nature, prirodno prijateljska, so mi obljubljali prospekti; ki si jih s turističnim zemljevidom dežele vred dobil brezplačno na meji; s prijetno klimo, ki spominja na višini tisoč in več metrov na pomladi neke v Evropi, s prijetnimi ljudmi, ki bodo v vsakem trenutku veseli, če vam lahko karkoli pomagajo. Obetajoče, ni kaj. Cesta, solidno grajena transamericana, se je vila morda kakih stopetdeset kilometrov po nižinskem gričevju in nad številnimi rekami, ki so pritekale z gora. V San Isidru pa je bilo komforta konec. Strmo navzgor se je iz višine morda petsto metrov povzpela na tritisoč štiristo metrov visoko Sierra de Muerta, goro smrti, kjer se je v neprijetnem mrazu in ob divjanju vetrov prevesila spet navzdol in po morda sto kilometrih vožnje pogosto naseljeni planoti končala sredi nje: San Jose, glavno mesto Kostarike, ki je na višini 1160 m bolj spominjalo na prijetno prestolnico kakšne evropske dežele kot na „izgubljeni kraj sredi gora“, kot sem pravzaprav ves čas pričakoval.

Pravzaprav so me pričakovanja izdala že v Panami, na samem začetku potovanja. Le stežka je bilo najti prizore, ki sem jih bil vajen iz potovanj po Aziji in Afriki, obupna revščina se je umaknila popolnoma vzdržnim življenjskim razmeram, hiše v revnejših četrtih so bile sicer lesene in včasih improvizirane, toda ljudje, živeči tam, niso kazali znakov revščine. Solidno oblečeni, z motorji ali kolesi, prislonejimi ob steno, v večnem živčavi ulice ali neštelih lokalčkov, ki so neredko nabito polni podžigali temperament juga. Center mesta je moderen, z avtomobili, katerih povprečje kvalitete je gotovo višje od jugoslovanskega, in elitnimi prodajalnami in lokali, katerih kvaliteto si povprečni Panamec navsezadnje še vedno ne more privoščiti.

In podobno je bilo tudi v manjših mestih, v vaseh, odmaknjenih od ceste celo. Podvrženost evropskemu načinu življenja se je skozi nekajstoletno vladavino belega človeka v tem delu sveta močno utrdila.

San Hoze me je pozdravil v poznih nočnih urah, odet v nešteto luči, ki so dajale iz višine nad njim ležečih gora vtis nenehno iskrenega jezera. Stisnjena med svetleče reklame coca-cole, McDonalda, evropskih proizvajalcev avtomobilov in japonske elektronike je v centru, okoli križišča Avenide Central In Calle Central utripala prijetnost sobotnega večera. Družina je prišla skupaj na večerjo, utrujen ameriški turist z zemljevidom v roki sprašuje za pot do svojega hotela, ženica na ulici še vedno kliče številke loterijskih listkov, vsa zgrbljena sedeč na nizkem lesenem stolčku. V večernih urah je zrak prijetno hladen in vse drugačen kot v obmorskih nižinah Paname, kjer vse do zgodnjih jutranjih ur nisem mogel zaspati, v nenehnem boju z zoprnoparnostjo februarjskih noči in obupno vztrajnimi komarji.

Prav višina, na kateri je klima tako zelo podobna evropski, je verjetno eden glavnih vzrokov prevlade belega prebivalstva v Kostariki, bogati obali, kot jo je v zanesenem navdušenju imenoval že Krištof Kolumb, ko je na svojem četrtem potovanju pristal na njeni obali v današnjem Puerto Limonu. Nad 90 odstotkov prebivalstva Kostarike so belci in mestiči, ki pa so v stoletjih križanja že po-

polnoma izgubili značilnosti svojih indijanskih prednikov. Čistih Indijancev, ki jih je recimo v Gvatemali še preko 60 odstotkov, ni tukaj niti za pol procenta več. Dežela postaja zaradi svojega podnebja in zaradi gotovo najbolj stabilne politične situacije v Centralni Ameriki obljubljena dežela evropskih priseljencev in ameriških upokojencev, ki prihajajo zaradi številnih davčnih olajšav sem preživljat zadnja leta svojega življenja.

V JUGOSLOVANSKI AMBASADI

V Paseo Colon, morda kilometer oddaljena od strogega centra leži na levi strani ceste jugoslovanska ambasada. Pred približno letom dni je bila odprta in v njen delokrog spadajo sedaj tudi države, ležeče severno od nje, ki jih je prej pokrivala ambasada iz Mehike: Nikaragva, Honduras, Salvador in Gvatemala. Dežele torej, ki postajajo žarišča nenehnih državljanskih vojn in gverilskih dejavnosti najnižjih plasti ljudstva, ki hočejo po stoletjih nenehnega najbolj grobega izkoriščanja končno prevzeti besedo. Za Nikaragvo, ki je v svojem boju že uspela izbojevati zmago, prihaja na prve strani svetovnega tiska Salvador, v začetnih, a vse močnejših krčih vreta tudi Gvatemala in Honduras. Ozek prehod med dvema Amerikama lahko vsak hip raznese.

Jugoslovanski ambasador, ki je akreditiran na tem, danes tako kočljivem območju, tovariš Emil Durini, je bil v dneh mojega prihoda ravno na uradnem obisku v Nikaragvi. Ko se je vrnil, sva se videla pravzaprav samo za nekaj minut, ravno dovolj, da ugotoviva, kako sva oba Novomeščana. Po dolgem času ponovno spregovoriva v domačem jeziku. Še isti dan je namreč letel v Panamo in mi obljubil, da se bova kaj več lahko pogovorila, ko se vrne.

V San Joseju sem tako ali tako moral ostati vsaj deset dni, da sem lahko uredil formalnosti okoli vstopnih viz za Nikaragvo, Honduras in Gvatemala. S tovarišem Durinijem sva tako imela pravzaprav kar tri skupne dneve, ki sem jih preživel kot gost v njegovi rezidenci. — Dolenjci si bomo pa menda ja pomagali med sabo, — je rekel. — Tako daleč na drugem koncu sveta pa sploh. —

Tovariš Durini je res čisti Dolenjec. Rojen je bil v Mokronogu, mladost pa je preživel v Novem mestu, na Glavnem trgu, kjer še zdaj stoji nedaleč od mostu njihova hiša.

— Čez tri leta bom upokojen, — pravi. — Stara leta hočem potem preživeti prav tam, v Novem mestu. Zelo prijeten kraj je to in celo Lilja, moja žena, ki je Beograjčanka, se s tem popolnoma strinja. —

Verjamem, da bodo ta leta po njegovem res polnem življenju dobrodošla. Tovariš Durini, edini ambasador iz Novega mesta, dela v diplomaciji že 49 let, vmes je preživel zaporedje, taborišče v Italiji, leta v partizanih, potem je delal na naših diplomatskih predstavništvih v Argentini, Mehiki, Peruju, velikokrat je obiskal Latinsko Ameriko z našimi delegacijami, dvakrat celo s Titom. Ni čudno torej, da je v Jugoslaviji eden največjih strokovnjakov za ta del sveta in tudi midva sva se v času mojega obiska veliko pogovarjala o dogajanjih v Latinski Ameriki. Pogovori, ki so nastajali v avtomobilu, med kosilom ali zvečer med gledanjem televizije, sicer niso imeli oblike intervjuja, upam pa, da mi tovariš Durini vseeno ne bo zameril, če jih uporabim

kot take in tako vsaj površno osvetlim dogajanja v tem delu sveta.

Tovariš ambasador, žarišča vojn, ki se vse bolj širijo po centralni Ameriki, imajo zaenkrat še vedno lokalni značaj, pomemben le za dežele zelene celine. Ali bi ta žarišča lahko postala svetovnega pomena?

— Te nevarnosti zaenkrat ni, kajti to je še vedno območje, ki ne predstavlja konfrontacije obeh velikih sil in v katerem še vedno gospodarijo, če lahko uporabim to besedo, Združene države. Kuba pomeni tukaj sicer prvi prodor Sovjetske zveze, vendar pa se s tem globalna situacija v tem delu sveta še vedno ni bistveno spremenila. Kuba in njena revolucija sta brezdvomno primer za mnoge narode, ki se tudi borijo za osamosvojitve, vendar pa je pri tem ena stvar zelo pomembna. Med progresivnimi silami v Latinski Ameriki je zelo razvita zavest, ki jih tudi družijo z Jugoslavijo in celotnim gibanjem neuvrčenih: nobene revolucije in njenega recepta ni mogoče izvažati iz ene dežele v drugo. Le-ta mora od spodaj, od najširših množic. Tudi vodje uspele revolucije v Nikaragvi zelo poudarjajo to načelo in znana je izjava enega od voditeljev sandinistične hunte, notranjega ministra Borgeja, da so oni za dogajanja v sosednjih deželah krivi pravzaprav in toliko, ker je njihov uspeh lahko spodbuda ostalim. Nikaršnih drugih poskusov presajevanja njihove revolucije da ni bilo.

Koliko danes ZDA izgubljuje pozicije, ki so jih skozi stoletja uspeli razviti v tem delu sveta?

— Tukaj se je neverjetno razvila borba za ekonomsko in politično osamosvojitve. Sile v tej borbi so zelo široke; poleg leveice in komunistov sodeluje v njej tudi srednji sloj in še celo del buržoazije. Latinska Amerika se bori za pravico, da sama razpolaga s svojimi prirodnimi bogastvi, ki so večinoma še vedno v tujih, večinoma ameriških rokah. Že samo podatek o narodnem dohodku na prebivalca pove veliko: medtem ko dosega v ZDA 1200 dolarjev na leto, doseže tukaj v Kostariki le 1040 dolarjev, čeprav je Kostarika najbolj

razvita država v centralni Ameriki. Salvador, kot najrevnejši, dosega narodni dohodek komaj 140 dolarjev na prebivalca in še pri tem je treba upoštevati, da je to povprečje, ki ga dviga tanek vrhnji sloj neverjetno bogatih veleposestnikov, štirinajstih družin, v katerih lasti je pravzaprav cela država. Ogromne množice, ki se kot piramida širijo pod tem vrhom, pa nimajo praktično ničesar. Le-te tudi hočejo spremeniti obstoječe stanje in to je tudi revolucija, ki vse bolj pretresa državo.

In kakšna, mislite, je njena možnost za uspeh?

— ZDA imajo v Salvadorju, kot skoraj povsod v Latinski Ameriki, velike politične gospodarske interese. Buržoazija in domača oligarhija sta zelo močni in prav zaradi tega je treba tukaj pričakovati dolgo in žilavo borbo. Progresivne sile se z borbo, ki jo vodi danes, utrjujejo in krepijo, pripravljajo pravzaprav za končni obračun, za katerega pa je težko reči, kdaj bo prišel.

Zelo važno pa je danes tudi, da se utrjuje uspešno končana revolucija v Nikaragvi in predvsem, da se utrdi z naslanjanjem na lastne moči in z naslanjanjem na gibanje neuvrčenih, ki je tudi njena glavna moralna razsloba.

In če gremo malo na jug: lani je Panama po skoraj sedemdesetih letih ameriške oblasti končno dobila v svojo last kanal in zono ob njem. Koliko se je spremenilo stanje ob tem? Koliko so ZDA izgubile?

— Da se razumemo: ZDA s to potezo sploh niso izgubile vseh svojih pozicij na prekopu, vsaj do leta 2000 ne, ko bodo prekop v celoti izročili v panamske roke. Danes pa so ameriški strokovnjaki še vedno skoraj neokrnjeno ostali tam. Brez njih bi bilo končno, ob neizpolnem lastnem kadru, kar je težko upravljati prekop. In še nekaj, kar je morda ključnega pomena: ZDA je uspelo ohraniti pravico, da v primeru nevarnosti za prekop v popolnosti in brez zadržkov prevzamejo nase skrb za njegovo obrambo. To pa je seveda točka, ki lahko v določenem trenutku negira prav vse ostale. Je pa kljub temu, če smo realni, delna predaja kanala izredno pomemben korak v zgodovini panamskega ljudstva in zanj pravzaprav začetek novega obdobja, ki ima sedaj možnost, da se začne razvijati.

V tukajšnjem tisku sem opazil izredno zanimanje za Jugoslavijo, predvsem seveda za zdravstveno stanje predsednika Tita. Kakšni so komentarji o tem? (Pogovor je potekal sredi marca, prip. Z. S.)

— Res je, sredstva javnega obveščanja tukaj na najvidnejših mestih objavljajo vesti o stanju bolezni našega predsednika. In kar je pri tem zelo pomembno in zelo pozitivno je pravzaprav to, da je poleg bolezni predsednika središče zanimanja celotna Jugoslavija, njena politična ureditev in njene izkušnje v razvoju. Prevladuje pozitivna, realna ocena o stanju v naši državi in tudi senzacionalistično pisanje o Jugoslaviji, ki se kdaj pa kdaj pojavlja, prihaja le kot povzetek poročil v razhodnem tisku. Komentarji tukaj pa dajejo predvsem realno sliko o našem predsedniku, o njegovi borbi in o državi, ki je nastala pod njegovim vodstvom. Obstaja zaupanje, da bo Jugoslavija po Titu obdržala vlogo, ki si jo je ustvarila v gibanju neuvrčenih in ki jo tukaj zelo visoko cenijo.

KITAJSKA V ŽIVLJENJU IN NA ODRU

Kmet Wang iz komune „Treh zvezd“ je nadalje pravil: „Kadar sem zelo utrujen, rad pijem žganje, potem bolje prenašam tegobe.“ Čez čas pride v sobo mati in opazim, da zelo težko hodi. Potem izvem, da ima povežane noge. Ko je bila 9 let stara, so jo poročili! Kot otroka so jo poslali k družini njegovega moža. Še zdaj noge povezuje z zelo dolgimi trakovi in kadar hodi, ima hude bolečine. To trpi že vse življenje. Mati ne zna pisati ne brati in se tudi svojega življenja nič več ne spominja. Živi (z mislimi) izključno v sedanjem času.

Stara mati vzame večkrat vnučka v naročje, obriše mu nos z robčkom, ga ljubkuje in mu daje kaj v usta. Moj prevajalec pove: „Njena ljubezen do vnučka je tako velika, da je pred nobenim človekom ne skrje, tudi pred vami ne, čeprav je sicer zelo strahljiva.“

Deklice, ki so prišle iz občinske hiše z nami, so začele pripravljati mizo za kosilo. Jaz grem na zrak in stojim na dvorišču. S psom se za kratek hip merila oko v oko, potem pa se je tako ustrašil, da se je vrgel s trebuhom v prah, dal od sebe vse štiri in otožno cvilil. Tudi mene je bilo strah, drugi Kitajci pa so se ob tem prizoru od srca smejali.

V kuhinji mi povedo, kako pripravljajo pasjo juho. „Psa zakolješ, vzameš iz kože, odstraniš čreva, zrežeš na majhne koščke in ga kuhaš 2 do 3 ure s papriko, poprom in drugimi začimbami.“ V sobi je miza pogrnjena, mao-tai (kitajska slivovka) je na mizi, natočijo pa tudi limonado in pivo. Dekleta prinesejo in kuhinje različne jedi, ki jih s paličicami nosimo v usta iz majhnih skledic. Jed je bila zelenjavna, kot so rekli, čeravno je bilo meso zraven.

Pes se je splazil pod mizo in jedel ostanke, ki jih vsi mečemo kar na tla. Kmet Wang spet reče: „Danes mi dajte manj na krožnik, ker ne delam!“ Potem prinesejo riž v skodelah. Ne morem se dovolj načuditi: Wang in žena Krizantema nosita skodelico k

ustom in s paličicami hitro porivata velike količine riža po goltancu. Tako praznita skodelico za skodelico neverjetno hitro.

Ko smo spili malo žganja, smo bili vsi veseli in Wang nam pove svojo poročno povest. „Pri meni je imela ljubezen tri stopnje: posredovanje, zaroko in poročno ceremonijo. Zaroko smo imeli 10 dni po posredovanju. Na zaročni dan so se zbrali vsi sorodniki, od Krizanteme pa je bila prisotnost sorodstva omenjena na 8 ali 12 žensk. Očeta sploh ni bilo zraven. Pili smo, dobro jedli in se razumeli brez besed. Lahko se mlad zaročiš, toda poročiš se lahko šele z dopolnjenim 25. letom. To velja za moža, žena pa mora izpolniti 23 let. Družina je pri nas določila, kateri dan bo poroka. Jaz sem poskrbel za posteljo, ona je prinesla s seboj omaro in dva kovčka. Pomagal sem ji vse to kupiti, ker ni imela dovolj denarja. Dan pred poročno slavnostjo sem poslal 4 prijatelje: (to pomeni srečo) te stvari iskat, jaz pa sem šel z nekaj prijatelji in prijateljicami z biciklom po Krizantemo. Z njo je prišlo v hišo 8 oseb, njenih staršev pa ni bilo. Ko smo prišli z nevesto k naši hiši, smo spustili v zrak papirnatega zmaja. Lepo pisan je letel k nebu, mi pa smo pili, jedli in z nami so bili poslanci od brigade.

Zvečer smo šli vsi skupaj k staršem od Krizanteme, kjer je bila spet pripravljena slavnostna večerja. Potem smo šli vsi nazaj k nam domov in sosedje so začeli prihajati ogledovat Krizantemo. Šele ob 2. uri ponoči sva ostala sama.“

In ko mi je vso zgodbo povedal, je še pripomnil: „Žena in mož si morata drug drugega pomagati, se spoštovati in živeti v harmoniji!“

Isti večer smo šli v mesto Guang-Han v opero. Pred slabo razsvetljenim vhomom stoji ogromna množica ljudstva. Kitajci so nas pozdravili s ploskanjem. Dvorana je do zadnjega kotička polna. Ko se zavesa razpre, so oči vseh igralcev uprte vame.

Popolnoma prevzeti gledajo Kitajci ljubezensko zgodbo, polno simbolike, ki se odvija na močno razsvetljenem odru. Ko sem to s fotoaparatom in bliskalico ovekovečila za moj kitajski album, so se Kitajci ustrašili. „Aaaah“, se je zaslišalo po dvorani in netopirji, ki so viseli na stropu dvorane, so začeli preplašeno prhutati sem in tja.

Direktor mi sporoči: „Za nas je velika čast, da smem za vas igrati. Po predstavi lahko pridete fotografirat na oder.“ Takrat nisem bila deležna časti jaz osebno, marveč kot predstavica Evrope.

Igralci pojo čudovito, zelo doživeto. Prevajalec mi šepeta na uho: „Igralci improvizirajo dialoge za vas.“ Po predstavi hočem neopazno priti na oder, toda Kitajci ne zapustijo dvorane. Vsa dvorana je ploskala, ko sem šla mimo v zelo slabo osvetljeno oblačilnico. Igralci mi hitijo naproti in stiskajo roke. Ganjena sem ob toliki pozornosti in prisčnosti. V polmrazu (tako slabo je bilo razsvetljeno) vidim povsod obleke, rekvizite, škatle z vodo in v naglici na tla odvržene brisače. Na odru so spet prižgali vse luči in spet so postavili važnejše kulise. Sredi odra mi ponudijo stol, igralci se zbero okrog mene in prevajalec mi šepeta, kar govorijo: „Imate prekrasno uro! Vaša obleka je tako lep!“ Bila pa sem zelo enostavno oblečena, v poceni obleki. Potem se postavijo v klasične skupine – poze in jaz jih fotografiram. Zunaj je čakala name spet množica ljudi in prevajalec me opomni: „Gospa Grot, ne pozabite mahati!“

V odsevu avtomobilskih reflektorjev vidim mnogo koles na cesti in vsa brez luči. Bili so kot zaslepljeni nočni metulji, ki so izginjali v temo. Po predstavi smo šli v mojo sobo in vodstvo opere mi pojasnjuje dogodke. Predstava je pol opera, pol igra, vmes je nekaj akrobatike, simbolike, vse zelo nenavadno. Kitajci pojo z zelo visokim glasom. Za naša ušesa je ta glasba nenavadna in včasih celo neprijetna.

Celotno družbo so začeli pikati komarji, in kot so rekli, so bili tisti, ki prenašajo malarijo. Mene niso napadli in prevajalec mi spet vljudno pove: „Celo komarji so prizanesljivi z vami.“ Najbrž pa jim sestava moje krvi ni dišala.

Gong-Chang-Hsi, politični komisar Dejan-ger Sechuan opere, kadi cigareto za cigareto in navdušeno pripoveduje: „Po poklicu sem pedagog, toda občinski propagandni oddelak me je določil za opero. Odgovoren sem za politično vzgojo. Za opero skupino je odgovorno vodstvo, ki sestoji iz devetih članov. Poleg tega imam še dve skupini: ena ima na skrbi umetniško, druga materialno plat predstave. Vsi pa so člani strokovne delavske zveze, to so neke vrste sindikati. Naš repertoar sestoji iz več kot 40 različnih oper. Vsak teden se naučimo novo opero. (Kako je to mogoče, mi ni jasno!) In imamo novo predstavo pod vodstvom 4 režiserjev. Orkester ima 22 članov. Kostume izdelamo sami ali pa jih kupimo v Cheng-Duju. Moram pa reči, da so prekrasno izvezeni in zelo pestri.“
THEREZA DE GROOT

Nemalokrat lahko postane naključje v življenju ali razvoju tisti vzvod, ki nepričakovano spremeni tok dogodkov. Nekaj podobnega se je primerilo v okviru pobratena med občinama Hercegnovi in Novo mesto. Pred štiri ali petimi leti, tako se tega spominjajo predstavniki iz Hercegnovega, so jih, ko so bili na obisku pri nas, Novomeščani peljali v SGP Pionir. Brez kakšnega posebnega namena, morda samo v želji, predstaviti gostom naše dolensko gradbeništvo.

Gostovim očem ne uidejo posebnosti, ki jih je domačin vajen in jih prezre. Ugotovili so, da je SGP Pionir veliko, sodobno opremljeno gradbeno podjetje. Ob običajni predstavitvi njegovega delovanja so si zlasti vtisnili v spomin podatke o mnogih uspešno in v zelo kratkih rokih zgrajenih velikih turističnih hotelih ob Jadranu.

Zgodba, sestavljena iz teh dveh drobec, je našla uspešno nadaljevanje zdaj, po petih letih, s podpisom pogodbe med Gostinskim podjetjem Boka iz Hercegnovega in SGP Pionir Novo mesto. Pionir iz Novega mesta je prevzel gradnjo novega hotela Plaža v pobratenu Hercegnovem v vrednosti 410 milijonov. Ko so Hercegnovci zamašili gradbeno podjetje, ki bi jim v manj kot letu dni zgradilo nov hotel s 380 ležišči, so se spomnili na SGP Pionir iz pobratene Novega mesta. Dogovor je bil hitro sklenjen.

Poslovnemu dogodku – podpisu pogodbe – so v obeh pobratenu občinah dali velik poudarek. Svečanosti ob podpisu v Hercegnovem so se razen predstavnikov SGP PIONIR in investitorja udeležili sekretar komiteja ZK Ivan Fernetič, predsednik obč. konference SZDL Ante Strniša in predsednik občinske skupščine iz Hercegnovega Djurdje Radulović, iz Novega mesta pa predsednik občinske konference SZDL Uroš Dular in predsednik izvršnega sveta SOB Janko Goleš.

Prepustimo besedo odgovornim tovarišem iz pobratene Hercegnovega, ki so pomen Pionirjeve gradnje v Hercegnovem ocenili kot prvo stopnico v višjo obliko pobratena: kot gospodarsko sodelovanje med pobratenu občinama, ki se naj razvija še naprej na vseh drugih proizvodnih toriščih.

Ivan Fernetič, sekretar Komiteja OK ZK Hercegnovi:

– Takoj po pobratenu se je med obema občinama razvilo izredno sodelovanje in razumevanje. Vsebovano ni bilo samo v stikih med občinskima vodstvom in družbeno-političnimi organizacijami, razvijali so se tudi gospodarski stiki. Naj omenim tudi več skupnih kulturno-umetniških in športnih prireditev ter našo prirediteljsko Mimoso v Novem mestu.

V za nas najtežjih trenutkih, ob lanskem potresu, smo začutili pravo prijateljstvo pobratene Novega mesta, ko so že 2. dan po potresu materialno in denarno pomoč ter prikolice. V okviru skupnega dogovora nam pobratena mesta tu v Hercegnovem gradijo otroški vrtec.

SODELOVANJE GRADBINEV – Takoj po podpisu pogodbe je odšla skupina Pionirjevih sodelavcev, ki so jo sestavljali: glavni direktor Slavko Guštin s sodelavci Tonetom Vircem, Milanom Matjašičem, Danetom Štirnomo in Jožetom Lukanom v prostoru Gradb. podjetja Prvoborac v Hercegnovem, kjer so tekli razgovori o podrobnostih sodelovanja obeh podjetij pri gradnji.

IZ POBRATENJA ROJENO SODELOVANJE

Mi želimo še več: da bi se gospodarstvu obeh občin trdneje povezali v raznoterih oblikah so-

delovanja. Podpis te pogodbe je prvi korak, omeniti pa moram tovrstne stike in razgovore, ki so že začeti z IMV in s Tovarno zdravil KRKA iz Novega mesta. Takšne oblike sodelovanja moramo poglobljati, omeniti pa bi, da je pri nas dovolj prostora in možnosti zanje, kot potresno območje pa imamo tudi sredstva.

Ante Strniša, predsednik OK SZDL: – Dosedanje bratsko sodelovanje moramo razvijati tudi množično, med občani obeh pobratenu občin. Pred nedavnim je tu v Hercegnovem

pristala ladja Novo mesto iz koprskе luke. Naša mladina je, ne da bi ji kdo kaj naročil, pohitela s cvetjem in pesmijo v pristanišče in na ladjo, izrekli so dobrodošlico posadki in potnikom, jim izročili rože in jim zapeli. Iz pristanišča Koper smo nato prejeli ganljivo pismo zahvalo... V Hercegnovi si želimo čimveč turistov in dopustnikov iz Novega mesta!

Djurdje Radulović, predsednik občinske skupščine Hercegnovi: – Poudaril bi, da je naše gostinsko podjetje Boka kot investitor izbralo z SGP PIONIR kvalitetno in sodobno podjetje, ki s svojim velikim slovesom v turističnih gradnjah zagotavlja, da bo našo največjo popotresno nalozbo uspešno in v dogovorjenem roku končalo. Pozdravljamo že takoj po pobratenu izkazano obojestransko razpoloženje za razvijanje sodelovanja na najširših osnovah, zlasti v gospodarstvu. S takšnimi stiki, kakor je ta ob gradnji hotela v Hercegnovem, se zbljujemo in hkrati, to bi posebej podčrtal – ostvarjamo in utrjujemo najpomembnejši del TITOVE oporoke: bratstvo in enotnost med našimi narodi. Naše sodelovanje ne sme ostati samo pri doseženem. Trdno upamo, da bodo začetni razgovori o skupnih vlaganjih med Tovarno zdravil KRKA, med IMV in nekaterimi našimi nosilci uspešno končani.

Veliko vrednost pripisujejo v Hercegnovem dejstvu, da bo pri gradnji hotela Plaža kot Pionirjev kooperant sodelovalo tudi domače gradbeno podjetje Prvoborac. Opravilo bo približno tretjino del.

Pobratenu občin Hercegnovi in Novo mesto torej resnično zavzema nove, višje oblike v gospodarskem sodelovanju. Prva lastovka je pri tem gradnja novega hotela Plaža in SGP Pionir je postalo pionir gospodarskega sodelovanja.

Na slovesnosti ob podpisu pogodbe je bil v Hercegnovem navzoč tudi član zveznega izvršnega sveta Milan Vukasović. Naprošen za izjavo, je kot rojak Hercegnovec dejal: – Veseli me, kar sem tu slišal. Takšno sodelovanje je dokaz naše enotnosti in tega, da sta temelja naše enotnosti skupni interes in enotnost v združenem delu. Sodelovanje pri tej gradnji uresničuje ustavno opredeljeno združevanje dela in sredstev in je velik prispevek k ustvarjanju skupnega, odprtega jugoslovanskega tržišča! Skupno rešujete težave, razvijajte takšne oblike sodelovanja, novi hotel pa naj bo vez in spomenik bratstva in enotnosti!

Poslovni korak, podpis pogodbe, kakršnih podpisemo vsak dan v jugoslovanskem gospodarstvu najbrž na stotine, je dobil v tem primeru v Hercegnovem neobičajne razsežnosti; v resnici so začete oblike gospodarskega sodelovanja med pobratenu občinama, utrjujemo vezi bratstva in enotnosti med našimi narodi in hkrati gradimo odprto jugoslovansko tržišče. Pobratenu med občinama Hercegnovi in Novo mesto torej ni samo prisrčen stisk roke: postalo je veliko več in tega smo lahko samo veseli. Upamo in trdno smo prepričani, da bo Pionirjev korak našel posnemalce!

MILOŠ JAKOPEC

Rudolf Hribernik-Svarun: OPREDELITEV

Lovska koča, v kateri so partizani, je popolnoma zametena, še bolj pa nizka gozdarska baraka na Velikem vrhu, v kateri so italijanski ujetniki. Iz snega štrli samo slemeni streh. Vse naokrog sama divjina brez življenja, slišati je samo cepetanje stražarjev po zgaženem snegu, ko se od časa do časa približata robu hriba in se ozirata po bregu navzdol.

V obeh kočah kurijo dan in noč. Ogenj požira debela bukova polena. Molče sedijo partizani okoli ognjišča, le kdaj pa kdaj spregovori kdo kako besedo. Vse obhajajo moreče misli. Tišino vsako uro zmoti zamenjava straže. Premraženi stražarji po izmeni prihajajo bliže k ognju in se grejejo.

Serčer vsake toliko časa vstane, se šprehodi po tesni sobi in se ozira po borcih, nato se s komisarjem spogleda, kot da se z očmi pogovarjata. Tudi njima niso potrebne besede. Oba razmišljata o odločitvi, ki jo morata sprejeti.

Napad Italijanov na patroljo pred vasjo Bela voda in v Mikličevi vili ter njihova sinočna akcija pri nemškutarjih v Glažuti sta gotovo razkrila njihovo taborišče. Italijani zdaj prav gotovo dobro vedo, kje so partizani. Verjetno že zbirajo sile za odločilen udar nanje.

Treba se je posvetovati. Vsi naj odločajo o tem. Molk prekine komisar. Slišati hoče mnenje vseh partizanov. Vsi so za umik z Debelega vrha. Glede usode ujetih Italijanov pa so mnenja zelo nasprotujoča. Nekateri zahtevajo, naj jih takoj postrelijo. Temu se odločno upreta komandir in komisar.

„Z njimi moramo ravnati po človeško. Če jih že ne moremo vlačiti s seboj, jih bomo pustili v taborišču, pa naj si sami poiščejo pot v dolino,“ meni komisar. Podpre ga tudi komandir.

„Ranjence vzamemo s seboj do zadnjega. Večina si jih je že precej opomogla. Če ne bo šlo drugače, jih bomo nosili,“ so vsi soglašali. Zamolkel strel pred kočo pa jim vzame sapo. Spreleti jih leden srh. Vendar traja samo trenutek.

„K orožju in ven!“ zakriči komandir. Pred kočospet zagrmje strelji.

V hipu je koča prazna. Vsakdo ve, kje mu je mesto. Partizani skačejo v že prej pripravljene zaklone v snegu. Prvi od njih so tudi že odprli ogenj na Italijane, ki v manjših kolonah lezejo v breg. Po prvih partizanskih streljih se sprednji italijanski vojaki poskušajo raztegniti v strelske vrste. Toda že po nekaj korakih obtičijo v globokem snegu. Njihovi dve koloni sta prikovani v breg. Niti za boj se ne moreta razviti.

Serčer oceni, da je to priložnost za preboj. Umakniti se morajo, preden se sklone obroč in dokler so glavne sovražnikove sile še daleč spodaj v bregovih Debelega vrha.

Sledi povelje: Umik! Partizani se organizirano umikajo po žlebinah, poraščeni z gostim smrekovjem.

Italijani jih niti ne opazijo. Še naprej streljajo proti vrhu hriba, kjer so se dotlej branili partizani.

Da bi se hitreje umikali, se partizani izmenjajo na čelu kolone in tako s svežimi močmi gazijo celec. Čisto na čelu kolone pa utirata pot na smučeh tovariša Daki in Florijan. Daki se tudi na smučkah ne loči od svojega mitraljeza. Z velikimi napori rijejo naprej, toda ovirajo jih tudi velike kraške skale, ki so nevarno skrite v snegu. Borci padajo mednje tudi po meter in več globoko. Ovirajo jih pod težo snega sklonjeno in polomljeno dreve. Sprednji borci se vse pogosteje zamenjujejo. Kljuje jim v prsih in zmanjkuje jim sapa.

Komisar Ante spet skrbi za ranjence. Ves čas jih bodri in pomaga mu tudi tovariš Janko. Da bi lažje premagovali težave, njihovo opremo in orožje nosijo drugi borci. Ranjeni borci potrpežljivo molčijo in lovijo korak z ostalimi.

Zdaj komisar prisluhne mlademu ljubljanskemu študentu, ki mu je krogla zdrobila levico nad zapetjem.

Da bi drugim ranjencem dal poguma, polglasno recitira gesla starega slovenskega kmečkega puntarstva:

Gozd in gora poj,
silen ženimo hrup,
boga gmajna le vkup,
le vkup, le vkup z menoj,
staro pravdo v mrak tulimo,
da se pretulimo skozi to zimo.
Za hip je komisar ujel Jankov začuden pogled in se nasmehnil, nato pa mu je zašepetal na uho: „Še smo močni.“

Sedemnajst ur že traja to prebijanje skozi sneg. Na grebenu Velike gore je snežna odeja debela skoraj dva metra.

Onemogli se ob povelju za počitek zgrudijo v sneg. Vsa kolona partizanov je nenadoma izginila v globokem snegu, le Serčer stoji, drži v rokah vojaško karto in busolo ter se orientira. To je morda že stotič. On dobro ve, kje so. Še nekaj kilometrov, še ena cesta, kjer lahko zadenejo na Italijane. Če tega ne bo, je tudi nevarnosti verjetno konec. Ne sme dopustiti, da bi mu na smrt izmučeni borci v snegu otrdeli, kajti klonil je že tudi njihov duh. Obležali bi v snegu in zaspali v smrt.

Z otožnostjo v očeh gleda Serčer peščico partizanov, ki je še ostala od njegovega pol-

bataljona. Skupaj z njim jih je še devetnajst. Toda njegovo neutrudno telo in duh nista klonila. Sam pri sebi misli: „V boju morajo biti tudi žrtve. Brez njih ne gre. Vsak začetek je težak, v vojni še posebej.“ Stisnil je zobe. Za vsako ceno mora rešiti vsaj to, kar je še ostalo.

S pogledom preleti skrčene postavne v snegu. To je vse bodoči kader, si reče. Okoli njih bodo zrasle nove čete in novi bataljoni.

Borci ležijo negibno, kakor v polsnu. S težavo jim v zavest prodre še vedno ostr glas: „Na nogel! Gremo naprej!“

Zdaj gredo samo še navzdol. Telo, puška, nahrbtnik, vse je postalo lažje. Borci v veliki strmini tu in tam drsijo po gazi, ki je postala še globlja, kot je bila prej, ko so jo samo gazili. Toda noge se vse bolj zapletajo, v njih ni več moči.

Tihoto, ki vlada povsod naokoli, nenadoma pretga pisk lokomotive. To mora biti nekje pri Ribnici. Točno pod njimi, morda pol kilometra daleč, morda še manj, je slišati pasji lajež.

Zdaj vedo, da so rešeni. Italijanski obroč, ki jih je oklepal cele tri tedne, je ostal za njimi.

V taborišču na Kožljeku so se spet zbrali skoraj vsi borci Serčerjeve skupine, ki so po koncu italijanske ofenzive zadnje dni oktobra odšli iz Ribniške doline v Ljubljano. Čeprav so bili vsi veseli, da so se spet srečali z Jankom, jih je bilo vseeno nekako sram pred njim, ker je samo on vztrajal v tisti težki situaciji po preboju iz italijanskega obroča na Travnih gori in se pridružil krimskim partizanom.

Janko in Daki sta bila zdaj na Kožljeku s še nekaterimi drugimi med tistimi borci, ki so najbolje poznali tamkajšnje razmere. Bila sta domačina pa tudi med najstarejšimi borci. Zato ju je komandir enote pošiljal vsepovsod: zdaj sta bila vodnika pri akcijah, drugič spet vodji patrolj in kurirja za zvezo s terenom.

Ko je s prilivom velikega števila novih borcev komandir Bračič postavil Dakija za komandirja taborišča, je bilo Janku rečeno, da bo postavljen za komandirja voda, vendar je na vse pretege prošil komandirja in komisarja, naj ga pustita še naprej za puškomitraljezca. Pojasnjeval jima je, da nima sposobnosti za poveljevanje in vodenje ljudi. In res se mu je posrečilo izmakniti se novi dolžnosti. Upoštevala sta, da se je vedno prosto-

voljno javljal za vsako akcijo, pri tem pa najraje nosil s seboj svoj puškomitraljez. To je ustrezalo tudi komandirju, saj je prav njega vedno najraje jemal s seboj.

V začetku januarja je v taborišče prišel mož, star okoli trideset let. Že po njegovem obnašanju in po spoštovanju, ki sta ga do njega kazala komandir in komisar, je bilo takoj očitno, da je višji funkcionar. Kmalu so vsi borci izvedeli, da je to tovariš Zidanšek, ki je prišel iz Štajerske, in da ga je Glavno poveljstvo poslalo za komandanta novega bataljona, ki naj bi bil kmalu ustanovljen.

Nekega dne so takoj po zajtrku borci dobili nalogo, naj poberejo iz barak vse svoje stvari in jih znosijo ven na sneg.

„Kaj, hudiča, se bo pa zdaj zgodilo?“ so se spraševali borci.

„Sobota je, pa bi mama rada počistila in poribala, da bo v nedeljo lepo in umito,“ se je ponorčeval Janko.

Ko so se zbrali pred barakami, jim je komisar pojasnil, da še danes pride v taborišče sedemdeset novih partizanov iz Samotorice v Dolomitih, ki se bodo vključili v na novoustanovljeni bataljon. Zato morajo polovico prostora v barakah izprazniti in urediti zanje.

V hudem mrazu, bilo je celo več kot 25 stopinj pod ničlo, so z metlami iz smrekovih vej očistili barake, zrahljali slamo na ležiščih in jo spet razporedili tako, da je bilo videti v vseh barakah in na vseh ležiščih enako. Daki se je pošalil z Jankom:

„Vidiš, kako je dobra in pobožna naša mamica, dobro ve, kaj pomeni nedelja. Verjetno bo zdaj ukazala, naj se preoblečemo še v sveže perilo, da ne boš jutri med mašo tako smrdel. Sploh pa pazi, če boš šel k maši ob desetih, ko so v cerkvi povečini dekleta in se že malo ogreje. Veš, pri jutranji maši je laže skriti, če kdo smrdi. Takrat so v cerkvi večinoma stare mame in dedki s fajfami in tobakom za čikanje.“

Borci so se smejali, nekdo pa je dejal: „Zdaj ti je pa Daki vrnil iz krajcarja drobiž.“

„Le kaj, hudiča, je potrebno, da jim mi urejamo in pripravljamo barake in celo ležišča? Odredili bi jim polovico barak, če jih je res toliko kot nas, potem pa naj si jih uredijo, kakor vedo in znajo. Edino, kar bi bilo vseeno pametno narediti, je to, da bi naši kuharji svoje kotle in piskre malo očistili, saj so že tako sajasti, da bi jih morali najprej s krampi obdelati,“ se je jezil Janko.

Obrnil se je k Dakiju in mu dejal: „Ti, ki si komandant taborišča in si odgovoren tudi za zunanjščino te naše firme, bi se moral pobrigati, da bi postavili še mlaje pri vhodih pa godbo za dobrodošlico.“

„Saj ne pričakujem neveste,“ mu je smeje se odgovoril Daki.

„Kaj veš, mogoče pa bo katera med njimi,“ je odgovoril Janko.

Ko so tako zbijali šale, se je v taborišče vrnil tovariš Luka z dvema tovarišema; odšli so pred dvema dnevtoma, da bi prinesli star „švarcloze“, za katerega je Luka izvedel, kje je zakopan.

Izmučeni in prezeblji so razložili svoj težki tovor pred barako, v kateri je spal tovariš Luka.

Otresel si je sneg in ves premržen stopil v na stečaj odprto barako; ko je zagledal samo prazna in urejena ležišča, se je obrnil k tovarišem in zarobantil: Ste mar znoreli, hudiči? Od mraza pokajo drevesa, vi pa takole na široko odpirate vrata in okna ter se greste spomladansko čiščenje in nekakšno higieno ali kako se že temu reče!“

„Izbiraj besede in glej, kako govoriš, kajti tako je ukazal komandant taborišča tovariš Daki,“ mu je hlinjeno resno dejal Janko.

„Kaj nimaš drugega dela in si ne moreš izmisliti nič pametnejšega, kot je to?“ je Luka jezno zabrusil Dakiju, nato pa dodal: „Mar bi, hudiči, ta čas nasekali drv za kuhinjo, da jih ne bi moral jaz sam ali pa skupaj s kuharjem sekati in pripravljati, če hočeva, da nasitiva vaše vedno lačne riti!“

„To si pa dobro rekel, Luka! Kot vem, tvoja in kuharjeva ta zadnja nista nikoli lačni, toliko se že pobrigata zase,“ mu je jezno odgovoril Daki.

„Naj ti jezik zmrzne, in da veš da od tega trenutka naprej nisem več kuharjev pomočnik.“

predstavljamo vam

„Država v državi“. Tako je naslovljena prva od štirih knjig, kolikor jih bo obsegala Rudolf Hribernik-Svaruna „Opredelitev“, v glavnem dokumentarno, a tudi z neskritimi lepovslovnimi težnjami zastavljena kronika o štiri-letnem boju slovenskega življa proti tujim zavojevalcem in domačim pomagačem.

Dokumentarnosti pričujoče knjige ni kaj očitati, Hribernik (za lastno pravo opredelitev, ki jo je v hudih časih izpričeval z junaškimi dejanji, je bil proglašen za narodnega heroja, sicer pa je poklicni vojak) se je izkazal kot temeljit poznavalec stvarnih dejstev, zato dokaj tekoče (ne da bi se posluževal morebitnih opomb pod črto) piše o dogodkih po pristopu stare Jugoslavije k trojnemu paktu, o ponosnem odporu in razsulu starojugoslovske vojske pa o odločnosti komunistov za osvobodilni boj, nastajanju Osvobodilne fronte, o prvih partizanskih akcijah, vseh pomembnejših bitkah in sploh o razvoju narodnoosvobodilnega gibanja na Slovenskem do spomladi 1942, ko je bila ustanovljena prva slovenska partizanska brigada.

Po tej plati je Hribernikovo pisanje mestoma celo dramatsko zasnovano in prepričljivo. Ako bi „Opredelitev“ vztrajala izključno pri takem načinu podajanja stvarnih dejstev (odveč so le prepogosti navedki govorov vojaških ali političnih voditeljev), bi lahko zapisali, da z njo dobivamo besedilo, ki v primerjavi z doslednimi zgodovinsko pisnimi deli na poljudnejši in preglednejši način prikazuje glavne sestavine boja za osvoboditev slovenskega naroda.

A ni tako, opraviti imamo s pripovedjo, ki med stvarne osebe in dogodke vpleta izmišljen junake in zato ustvarja videz, ko da gre za roman. Toda vgrajenost usod literarnih oseb v širok razpon narodnoosvobodilnega boja je premalo domišljena, deluje dokaj nasilno in nehoti rahlja trdo dokumentarno zasnovano pisanje. Znotraj kronističnega podajanja so izmišljeni junaki izgubljeni, zdijo se kot priviski, ki z ničemer ne morejo odločilno posegati v neustavljivi tok stvarnega dogajanja.

Z „Opredelitvijo“, kakršna se kaže s pričujočo knjigo, Slovenci kajpak ne bomo dobili že dolgo pričakovanega velikega, umetniško polpolnega proznega besedila o narodnoosvobodilnem boju, nesporno pa je to Hribernikovo delo (ponatiskujemo dva zaokrožena odlomka) vredno pozornega branja.

To sem sklenil, še preden sem odšel po tole ropotuljo,“ je z roko pokazal na stari avstrijski mitraljez. „Tegale bom zrihtal, da bo pel ko urca, potem pa ga ne dam nobenemu iz rok, ti, Daki, pa si takoj najdi drugega pomočnika, kuharja, da ti bo lupil krompir, izbiral fižol, nosil vodo in sekal ter pripravljaj drva za kuhinjo,“ mu je dejal Luka.

Stopil je k Dakiju, ga jezno pogledal v obraz in še pristavil:

„Kaj si znil kot krap, ki ga vržeš na suho? Sprejmi moj tovariški nasvet in zapri usta. Če tega ne storiš pri priči, mi ne boš mogel nikoli odgovoriti, ker ti bo v tem mrazu prej zmrznil jezik.“

„Kam ste pa dali moje stvari iz barake?“ je še vedno jezen vprašal Luka.

„Če misliš nahrbtnik, je tamle, vidiš, pri smreki, če misliš na svoje uši, pa smo jih pustili tam, kjer so bile, razen tistih, ki jih imaš na sebi. Veš, dobro smo jih pregledali in lahko ti rečem, da se tudi na njih vidi, da si iz kuhinje. Dosti bolj rejene so kot naše, ki smo vedno v zasedah in patroljah in pri vaših pičlih porcijah,“ mu je odgovoril Janko.

„Speci si jih za večerjo, da boš sit,“ mu je zabrusil Luka, nato pa prijel cev svojega mitraljeza in jo odnesel proti kuhinji.

Še istega dne kmalu po kosilu je v taborišče prišla kolona sedemdesetih partizanov. Videti so bili hudo izmučeni. Nekateri od njih so hodili samo še s pomočjo svojih tovarišev. Tovariši, ki so prejeli prvo pomoč, so povedali, da so jim ponoči, ko so čakali na prevoz čez Ljubljano, pri temperaturi dvaintrideset stopinj pod ničlo zmrznile noge.

Vsi novi tovariši so bili dobro oblečeni in opremljeni. Bili so zelo mladi ljudje, večinoma med osemnajstim in dvaindvajsetim letom.

Že dan po prihodu dolomitovcev je bil ustanovljen bataljon. Imenovali so ga Serčerjev bataljon. Tega sta se kot stara Serčerjevca še posebno razveselila Janko in Daki.

obzorja

iz izložbe

prebrali smo

mik preteklosti

V arheologiji, oziroma v podobni, kakršno si je o tej vedi ustvaril širok krog ljudi, je mik skrivnostnega, romantičnega, pustolovskega. Vest o arheološkem odkritju v gvatemalskih tropskih gozdovih, v pesku Bahrenina ali v notranjosti starodavne Kitajske v hipu preleti svet. Časopisi redno objavljajo zanimivosti iz arheologije, nobena revija, ki kaj da na svoj ugled, si ne drzne, da bi ne objavila v taki ali drugačni obliki najnovejša in najbolj presenetljiva arheološka odkritja. Vse to kajpak kaže, kako široko je zanimanje za arheologijo, z njo vred pa splošno zanimanje za preteklost. Ne nazadnje to izpričujejo tudi knjige, ki „prevajajo“ suhoparne znanstvene študije v lahkotnejšo, a z dejstvi prav tako bogato pripoved, saj bralci radi posegajo po njih.

Slovenci smo pred kratkim dobili kar dve knjigi, ki obravnavata velika in presenetljiva arheološka odkritja. Državna založba Slovenije je izdala poznano in pri nas že prevedeno „klasično“ delo te vrste „Pokopane kulture“ C. W. Cerama. Mladinska knjiga pa je na knjižni trg poslala „Uganke preteklosti“ K. Benescha.

Obema knjigama je skupno to, da na poljuden, razumljiv in dostopen način predstavljata čarobni svet iskanja mrtvih, izginulih in v vihri zgodovine propadlih kultur in civilizacij. Obe sta bogato opremljeni s slikovnim gradivom in časovnimi preglednicami, Ceramova knjiga pa ima poleg tega še nekaj zemljevidov in obsežne znamen literature ter krajevno stvarno kazalo, brez katerega danes dobre poljudnoznanstvene knjige pravzaprav niti ne moremo več predstavljati. In še kaj je obema skupnega — oba ob listanju odkrijeta, da obe niti nista zaslužita, da najdeta

mesto na policah domače knjižnice, pa vsakdo ne bo zmožgal iz ljubezni do tovrstnega branja odšteti kar 1040 din za obe knjigi skupaj.

Ceram je „Pokopane kulture“ zasnoval kot pregled velikih arheoloških odkritij, ki so bistveno osvetlila zgodovino štirih zaključenih kulturnih krogov ali visokih kultur človeštva: helenskominojsko, egiptovsko, mezopotamsko in yucatansko. Gre za napete opise izkopavanja Troje, Knososa, Tutankamoneve grobnice, razvozljanja hieroglifov, iskanja bajeslovnega Babilona, prvega podvodnega arheološkega podviga pri preiskovanju svetega majevskega vodnjaka Chichen Itza, skratka za tiste arheološke podvige, katerih vpliv na zgodovino je zapaziti že v šolskih učbenikih.

K. Benesch pa kakor da nadaljuje tam, kjer je Ceram ne-

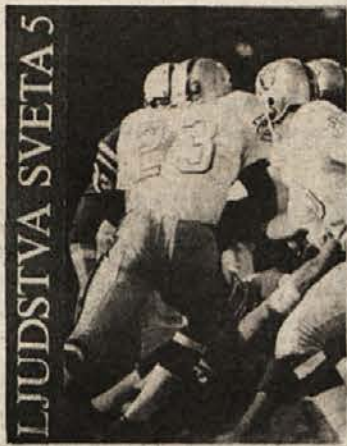
hal. Velika in pomembna arheološka odkritja so se po vojni namreč nadaljevala; arheologiji je priskočila na pomoč moderna znanost, iznašli so nove načine merjenja starosti predmetov, radar, ultrazvok in druge naprave, ki so omogočile, da so arheologi v kratkem času opravili delo, za katero bi nekdaj porabili desetletja. Zgoščene opise teh „pustolovčin duha“ je mogoče najti v „Ugankah preteklosti“. Med drugimi je Benesch posvetil primerno pozornost tudi našemu Lepenskemu viru, ki poleg Catal Huyuka in Jeriha slovi kot najstarejše smiselno urejeno naselje, torej kot nekakšen prednik mesta.

MiM

knjige

peta knjiga

Zadnjič smo se hudovali nad nedostopnostjo zbirke „Ljudstva sveta“, za kar je kriva previsoka cena, tokrat pa moramo opozoriti še na eno posebnost tega sklopa knjig, ki jih zalaga Mladinska knjiga. V navadi je, da tako obsežna poljudnoznanstvena dela na Slovenskem izhajajo

v izjemno dolgih časovnih presledkih, za pričujočo zbirko pa to napisano pravilo ne velja, kajti pred kratkim je izšla peta, napovedana pa je tudi že šesta, to je zadnja knjiga. Zgodilo se bo torej, da bodo „Ljudstva sveta“ prišla na knjižni trg v slabem letu dni.

Ljudstva Severne Amerike, atlantskih otokov s Karibi in Arktike so v peti knjigi predstavljena na ustaljen način: zanimiva besedila obravnavajo različne plati pehanja in nehanja bodisi Indijancev, črncev, belcev pa otočanov, Eskimov ali drugih ljudstev, pisano gradivo pa dopolnjujejo številne slike. Knjiga pri naša uvodoma tudi troje razprav. John Napier razlaga nastanek človeka, o človeških rasah piše Jack Conrad, izvirni slovenski prispevek pa je delo novinarja Dušana Dolinarja, ki v besedilu z naslovom „O ameriškem snu“ razgalja dandanašnje stranpoti te domala mitične dežele.

dva romana

Junak med zadnjo vojno preživi strahote koncentracijskega taborišča na Letonskem, po uničenju tretjega rajha pa zahteva odškodnino za prestano gorje in pohabljenost. Izve, da taborišče uradno sploh ni obstajalo, zato je junakova terjatev brez haska. Toda ne obupa, njegov življenjski cilj je osredotočen na iskanje resnice o pogubnem taborišču. Desetletja išče zaman, končno pa le pride na pravo sled in pot ga vodi v

Južno Afriko. Tamkaj se sooči s pobeglimi zločinci, ki še zmeraj sanjajo o firerju, domala pretrese pa ga spoznanje, da so črnci v tej deželi žrtve rasistične in nacistične miselnosti. Pridruži se jim v boju proti nazadnjaštvu in zatiranju.

O navedenem teče pripoved angleškega pisatelja Petra Uptona, roman „Večer pred 20. aprilom“ pa je v prevodu Andreja Novaka izda Pomurska založba. Pri slednji je doma la istočasno izšla tudi „Čarovnica z morja“, roman (poslovenila ga je Diana Kobler) Philippe Carr, angleške pisateljice, ki je slovenskim bralcem nezahtevni del bolj znana po izmišljenem imenu Victoria Holt. Kdor ima količkaj literarnega okusa, o čarovnici Carrove še ob morju ne bo prebiral, osnova tega romana pa je zapletena zgodba, postavljena v čas pred štiri stoletji.

ko nalašč...

Nadarjena in skromna častnikarka ter lepa in častihlepna manekenka sta prijateljici, ki se

znajdeta v vrtincu nečednih spletk okoli pripravljanja modne kolekcije. Nazadnje sta obe izigrani, svetovljanski Pariz pa zapustita svojim značajem primerno. Pred prvo, moralno neproščeno, je ljubezni poln družinski krog, druga pa se po zgolj navideznem družabnem vzponu znajde na samotnih potih.

Na kratko smo povzeli vsebinsko zasnovano romana „Hiša lepih sanj“, ki ga je spisal tudi na Slovenskem dokaj znani nemški pisatelj Hans Kades. Delo (v prevodu Bruna Hartmana) je izšlo pri založbi Obzorja, je ko nalašč za zdajšnje vroče dni, saj pripoved o stiskah ljudi sredi velemestnega vrveža ne terja pretiranega umskega napreznja.

učbenik

Ekonomska baza družbe, razred, partija, osebnost, država in revolucija, narod in narodnostno vprašanje, družina, oblike družbene zavesti — to so temeljni predmeti sociologije, o katerih je na začetku šestdesetih let na ljubljanski Visoki šoli za politične vede predaval pokojni Boris Ziherl, veliki slovenski marksistični mislec. Po zapiskih omenjenih predavanj (z izjemo poglavja o družini, ki je plod še zgodnejšega Ziherlovega profesorskega dela) je za izdajo pri založbi Obzorja Renata Mejak pripravila knjigo z naslovom „Temeljni marksistične obč sociologije“.

Vsebina slednje že doslej sociologom, drugim družboslovcem in študentom ni bila neznanca, Ziherlova marksistična sociološka spoznanja in dognanja so bila dostopna v obliki skript, zdaj pa je to delo na voljo vsem, ki si hočejo razširiti znanja o družbenih silnicah. Na visoki znanstveni ravni, a podani na preprost, umljiv način so Ziherlovi pogledi na sociološka vprašanja kritični, na osnovi historičnega materializma pa prodorno segajo tudi na področje samoupravnega socializma.

IVAN ZORAN

„trma“ jih družijo

Čudno se sliši, vendarle je res, da je v kulturnem svetu visoko zapisana in slovalenja po vojni prej zaslovela po likovni umetnosti, preden je lahko prikljubni ubranemu petju svojih rojakov. In ki je edini delujoči zbor odraslih „Dolenjskih Benetkah“, so ustanovili 10. aprila 1970, torej kar 25 let po osvoboditvi. Oktet je 10-letnico naprekinjenega delovanja proslavil z nedavnim jubilejnim koncertom v obnovljeni grajski cerkvi, v

slavju pa sta se mu pridružila oktet Boštanjski fantje in oktet bratov Pirnatov iz Jarš.

Roman Jordan, ki poje drugi bas, za Kostanjeviški oktet pa opravlja tajniške posle, se začetkov spominja takole: „Že pred vojno smo imeli v Kostanjevici močan pevski zbor. Vodil ga je Mirko Gorenšek, ki je tu preživel tri desetletja svojega življenja in je veljal za domačina. Po vojni dolgo dolgo ni bilo nič, razen tu in tam nekaj gostilniškega petja, ki je odmevalo pozno v noč. Ko so bile proslave in druge prireditve, so morali organizatorji vabiti pevce od drugod. Bilo pa nas je nekaj takih, ki nam je to presedalo in smo želeli organizirano prepevati. Pobuda za ustanovitev okteta je prišla iz kleparskega obrata, kjer so delali Slavko Sintič, Justin Jalovec in France Čermelič. Taktirko je vzel v roke Čermelič. Že na prvi vaji se nas je zbralo več, kot je bilo potrebno, saj smo od vsega začetka menili, da hočemo oktet, ne pa velik pevski zbor. Toda ko smo se glasovno razvrstili in preizkusili, nas je ostalo le še osem najbolj vztrajnih in trmastih.“

Začeli so vaditi narodne pesmi. Vsi so imeli nalogo listati po starih pesmaricah in izbirati, kar se jim je zdelo primernega. Sami so prepisovali note in jih razmnoževali. Po slabem letu je bilo njihovo petje že tolikanj ubrano, da so se pokazali v javnosti. Peli so na neki krajevni slavnosti. „Krajinjo so bili ob našem nastopu nekoliko presenečeni in tudi navdušeni. Podpirali pa so nas zlasti starejši, ki so se spominjali, kako je bilo v Kostanjevici pred vojno. Spodbujali so nas in se ponujali, da nam bodo preskrbeli nove

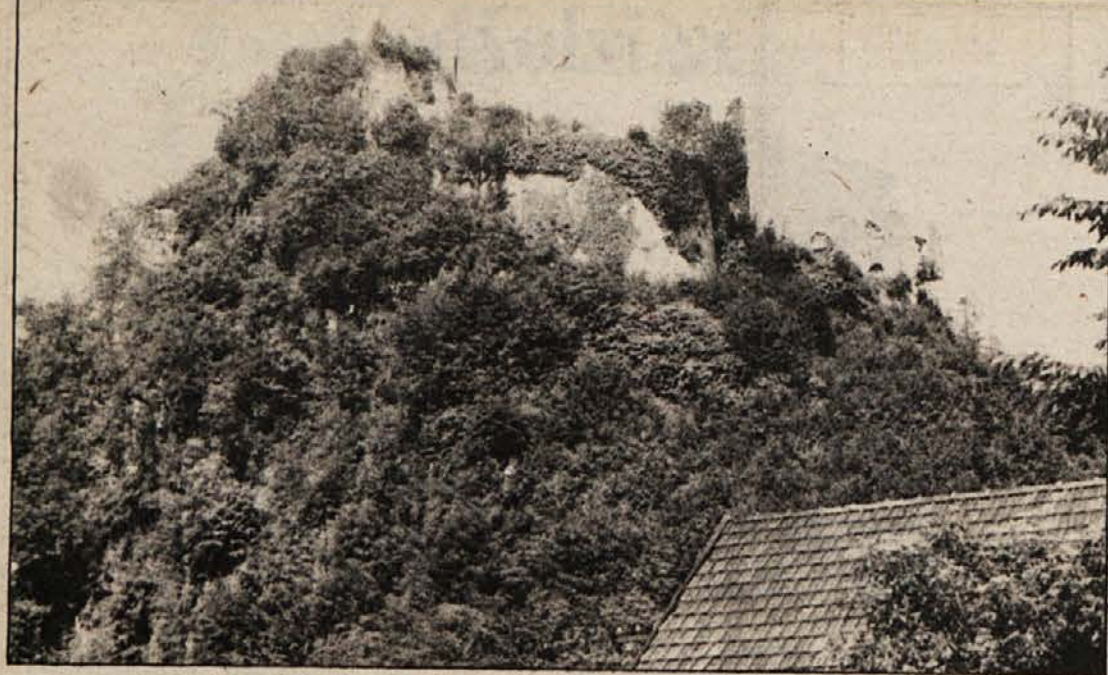
pesmi. Tako je začel oktet rasti tudi s krajem.“

Po dveh letih je Čermelič prepustil dirigentsko palico Mirku Gorenšku. Slednji je vodil in umentiško usmerjal Kostanjeviški oktet do leta 1979 in se ves ta čas vozil iz Ljubljane. Prihod novega umetniškega vodje je kmalu obrodil prve uspehe. Pevci so dobili v roke novo notno gradivo, se učili novih in čedalje zahtevnejših skladb. Niso se zadovoljili več samo z narodnimi in lažjimi slovenskimi umetnimi pesmimi, spored naštudiranih pesmi so obogatili z novjšimi deli iz slovenske, jugoslovanske pa tudi iz tuje zakladnice zborovskih skladb. Sredi leta 1979 je znal Kostanjeviški oktet zapeti že 87 pesmi, kar za ljubiteljski zbor, ki deluje dobrih deset let, vsekakor ni malo. Pod Gorenškovo taktirko je oktet nastopil 35 do 40-krat na leto. Štirikrat je pel na ljubljanskem radiu, enkrat v televizijski oddaji, ki so jo posneli nalašč zanj. Kostanjevičani se vsako leto udeležijo tudi tradicionalnega šentjernejskega Srečanja oktetrov. Roman Jordan pravi, da jim je pravzaprav šele ta pevska manifestacija odprla okno v svet in jih spodbudila k še večjemu glasovnemu piljenju in ubranosti.

Od lani vodi Kostanjeviški oktet Ernest Jazbec, glasbeni pedagog iz Novega mesta. Pod njegovo taktirko so v glavnem utrdili in izpilili že naštudirani program, v spored pa na novo uvedli težja dela iz glasbene literature (Gallusove skladbe, črnske duhovne pesmi itd.), tako da je oktet ob proslavljanju svoje 10-letnice obvladal že kakih 100 pesmi. Vadijo dvakrat na teden, pred po-

membnejšimi nastopi pa še po večkrat. Pred jubilejnim koncertom so pili akorde tako rekoč vsak večer. To je za ljubitelje, ki se zbirajo na vaje po končanem rednem delovnem vsakdanjku, velik napor. Marsikdaj je že kazalo, da tega ali onega ne bo več, da se je odločil pevsko utihniti. Vendar se kaj takega ni zgodilo. Tudi zaradi te vražje trme, kot bi rekel Jordan. Morda pa se imajo prav tej trmi zahvaliti, da pojo v oktetu pretežno še vsi, ki so v njem preizkusili glasove že ob ustanovitvi. „Razen Kondrada Kozoleta, ki ga je zamenjal Marjan Pinculič, smo tu še vsi: Milan Jordan, moj brat Jože Jordan, Karel Pavkovič, Milan Škerjanec, Luvik Jenškovec, Janez Kuhar (predsednik okteta) in jaz,“ našteje Roman Jordan.

Se bo po jubilejnim koncertu v Kostanjeviškem oktetu kaj spremenilo? Pevci želijo, da bi še naprej vadili in nastopali v sedanji sestavi. Vsak nov glas bi pomenil v razvoju in kvalitetni rasti okteta korak nazaj, saj običajno dolgo traja, preden novinec dohiti druge. Računajo pa tudi s tem, saj je nekaj Kostanjevičanov stalno pripravljanih, da vskočijo. Nemara tudi zato, ker ima oktet urejene pogoje za delo. Napanjanja glasilk v gasilskem domu in po gostilniških kotih se jim že nekaj časa ni treba več bati. Pevci se disciplinirano sestajajo v učilnici kostanjeviške šole, kjer so pri roki klavir in druga glasbila za intoniranje. In tam se med vadbami urami porajajo novi načrti za samostojne koncerte in druge nastope. Stopili so v drugo desetletje svojega delovanja.

ODKOD NAŠI PRIIMKI - PRIŠLEKI

Širša Dolenjska z Belo krajino in Kočevsko še nima raziskanih in obdelanih priimkov na svojem območju. Pred meseci pa je tako raziskavo pod naslovom „Povjesna antroponimija Gorskega kotara u Hrvatskoj“ dobilo to naše mejno območje. V njej je zabeleženih tudi veliko priimkov, ki so povsem enaki ali pa zelo podobni tudi na našem območju.

Zanimivo pa žalostno je, da prvi obširni opis Gorskega kotara ni prišel izpod peresa kakega domačina, ampak francoskega prirodoslovca Balthasarja Hacqueta, ki je bil konec 18. stoletja najprej zaposlen kot rudarski kurnik v Idriji, kasneje pa je bil profesor v Ljubljani. Prav ta je opisal tudi narodne nošnje Ziljske doline, Kranjske, Dolenjske, Kočevja, Istre in raznih drugih krajev Hravske, tudi Gorskega kotara.

Leta 1069 so šle skozi Gorski kotar enote Raymonda Toullonskega, ki so sodelovale v križarski vojni. Takrat ti kraji še niso bili gosto naseljeni. Križarji pa so kljub temu našli na „... divji narod na gozdnatem in hribovitem območju z malo obdelovalne zemlje, ki se ukvarja z živinorejo na prostranih pašnikih, je več o orožju in ropanju, živi barbarsko, a govori slovanski jezik, za razliko od onih v primorju, ki govore latinsko...“ Šele v 12. stoletju, s pojavom knezov Krških, se je začelo obsežnejše naseljevanje tega območja.

BEG PRED TURKI

Že leta 1408 pa so se začeli turški vpadi – tega leta so Turki ropali vse do Metlike – ki so trajali do leta 1768. Večkrat so napadli grad Kostel in ga 1578 s prevaro (preoblečeni v Hrvate, ki „beže pred Turki“) tudi zavzeli. Turki so s tega območja odpeljali v suženjstvo ob posameznih vpadih tudi po več 10.000 ljudi (leta 1469 kar 60.000).

V letih 1614 in 1615 so Turki napadli Vlahe v Liču, ker so zbežali iz njihove Turške krajine. Ob turških vpadih v Gorski kotar je veliko ljudi pobegnilo preko Kolpe v Slovenijo oz. na taktatno Kranjsko. Mnogi kraji v Gorskem kotaru so ostali pusti in nenaseljeni.

Na izpraznjene kostelske kmetije so po letu 1531 naselili nekaj Uskovov, ki so se iz raznih krajev Hrvaške umaknili pred turškim nasiljem. Spomin nanje so priimki, ki so se še danes ohranili ne le v Gorskem kotaru, ampak tudi na Kostelskem in v Kočevju: Skender, Crnkovič, Jakovac, Ofak, Papič itd. Tega leta je prebežalo na tisoč beguncev, in sicer Srbi iz Bosne in katoliški hrvati iz Dalmacije, Hercegovine in Slavonije. Domačini so jih imenovali Vlahe, tujce.

PRIŠLI SO NA DELO

Med prišleki in domačini je prihajalo do sporov. Okoli leta 1764 so se nekatere družine v Ravni gori pokatoličile, da bi smele tam ostati. Med njimi so bile družine Abramovič, Jurkovič in Markovič. Precej Vlahov so s tega območja istega leta preselili tudi zato, ker niso zagotovili prevoza blaga, namesto njih pa so sem naselili 48 sposobnejših prevoznikov iz Kranjske.

Po izgradnji livarne in kovnice železa v Čabru (leta 1651) je knez Zrinjski postopoma (do leta 1664) pripeljal sem razen Slovencev tudi rudarje iz Nemčije. Nekaj njihovih priimkov: Eržen, Ferbežar, Lautar, Malnar, Oswald, Pretnar, Kvaternik, Resman, šturm, Trope, Wolf...

Ob Karolinski cesti, Delnicah in Fužinah se je udomačilo več čeških priimkov, kot: Brelih, Iskra, Loušin. Podobno je bilo s precejšnje skupino Slovencev, ki se je v začetku 18. stoletja naselila v Ravni gori, kot so: Abrahamsberg, Alič, Bajt, Božič, Brus, Erjavec, Glad, Grbac, Grebenc, Hibšer, Janež, Jerab, Ješevnik, Kalčič, Kenda, Klobučar, Leban, Oblak, Repinc, Rotar, Rožman, Skok, Svetličič, Troha, Trope, Velikonja, Vidmar, Vizjak, Vončina, Žagar.

Že v 14. stoletju se je na levem bregu Kolpe (na Kočevskem) naselilo več nemških družin. Ker so se prišleki poročali tudi na desni breg Kolpe, je v Gorski kotar zašel marsikateri nemško-kočevski priimek, kot: Epih, Ferderber, Kapš, Kure, Majzl, Rauh, Rupe, Šprajcar, Štajduhar.

Gradnja Luiziane (ceste) v začetku 19. stoletja in pol stoletja kasneje železnice pa je sem pripeljala tudi nekaj italijanskih zidarjev. Posledica so priimki Čampa, Delost, Detoni, Fortun, Fortuna, Fugina, Kumpare.

Posledica teh mešanj prebivalstva je bila, da je tu mešanica ne le hrvatskih narečij, ampak še slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Tu je nastalo več značilnih narečij, kot rovtarsko (slovensko), bajtarsko, gobarsko. Zanimivo je, da v zgornji Kolpsko-Čabranski dolini še danes na obeh bregovih teh rek govore zelo podoben jezik. Jezik na hrvatski strani je celo mnogo bolj podoben knjižni slovenščini kot na primer prekmursko narečje.

Turki tu niso pustili le priimek Turk, ampak nasproti slovenske Bosljive loke hrvaško vas Turki, ki je nastala na kraju, kjer so Turki taborili; okoliški hribi, kjer so razpostavili straže, pa še danes nosijo imena „Viderna“, „Mala Straža“ in „Velika Straža“.

IZUMRLA IMENA

Avtor knjige o priimkih v Gorskem kotaru Antun Burić nadalje ugotavlja, da okoli 400 nekdanjih priimkov po letu 1900 ni več na tem območju. Omenimo naj le nekatere, ki so se kljub temu ohranili pri nas: Čampa, Čaval, Jančič, Meden, Palir, Peršin, Škoda, Štefanič, Vodopivec, Wolff, Zadnik, Žitnik.

Niti na Hrvatskem pa se niso ohranili naslednji priimki iz Gorskega kotara, ki so v povsem enaki ali pa zelo podobni obliki ohranjeni pri nas: Kavrančič, Lazar, Loušin, Tuška, Vajdetič.

Nekateri priimki so omejeni samo na določen kraj: Abranovič (Grbajel), Brajdič in Jurkovič (Brod Moravice), Jokovec (Mrkopalj), Čop (Gerovo), Tomac (Delnice), Grgurič (Lokve, Skrad), Svetličič (Ravna gora), Klepac in Kovač (Gerovo), Križ, Poje in Žagar (Čabar), Kvaternik (Gerovo, Velika Draga), Malnar (Čabar), Ožanič, Šafar (Brod na Kolpi), Ožbolt, Troha (Prezid), Šporčič (Mala draga), Štimac (Crni lug), Turk (Čabar, Gerovo) itd.

Vse te priimke je avtor zbral iz raznih listin, matičnih uradov, arhivov, župnijskih uradov in celo pokopališč, tudi s slovenske strani Kolpe. Uporabil je tudi razne druge vire, med njimi „Kostel ob Kolpi“ Franceta Cankarja iz Kočevja.

Zgodovina se je dolgo kruto igrala z ljudmi z obeh bregov Kolpe in tudi dobro premešala priimke. Danes se ljudje s tega območja selijo v večja industrijska središča v državi, precej pa jih je odšlo za delom v tujino. Tisti, ki so ostali doma, lepo sodelujejo. Kolpa jih ne loči, ampak spaja. Priimki z obeh bregov Kolpe se še naprej zelo tesno prepletajo. JOŽE PRIMC

NA LEPEM HRIBU GRAD ŠUMBERK

V tej rubriki se je zvrstilo že kar precej dolenskih „zakladov“, seznam pa še ni izčrpan. Večkrat odkrijemo kaj novega, pomembnega za našo zgodovino. Žal pa se zdi, da tem „zakladom“ poseben pomen pripisujemo samo mi, malo manj pa ustanove, ki bi morale te zaklade varovati in skrbeti, da bi se ohranili še znanecem. Mnogo teh ostalin preteklosti je namreč v precej slabem stanju. Vzrokov za to je več in na tem mestu skorajda ni prostora za njihovo razčlenjevanje. Marsikakšen dolg do naše preteklosti pa bi lahko izpolnili tudi s primerno monografijo o Dolenjski, saj pri našem delu spoznavamo, da je prav to področje nezadostno obdelano.

In pomanjkanje takega gradiva smo opazili tudi pri iskanju virov o gradovih Kozjak in Šumberk. Kar je pisanih virov, se je treba še vedno obračati predvsem na Valvasorjevo „Slavo vojvodine Kranjske“, pa morda še na nekakšen turistični priručnik, kot je Dolenjska metropolna Novo mesto, ki je v redakciji Antona Podbevška izšel leta 1930. Po tem pa je na tem področju vladala prava suša. Neizpodbitno pa je, da materialni ostanki naše preteklosti nezadružno propadajo (resnici na ljubo je treba povedati, da ne povsod), pa tudi spomin nanje vse bolj ugaša.

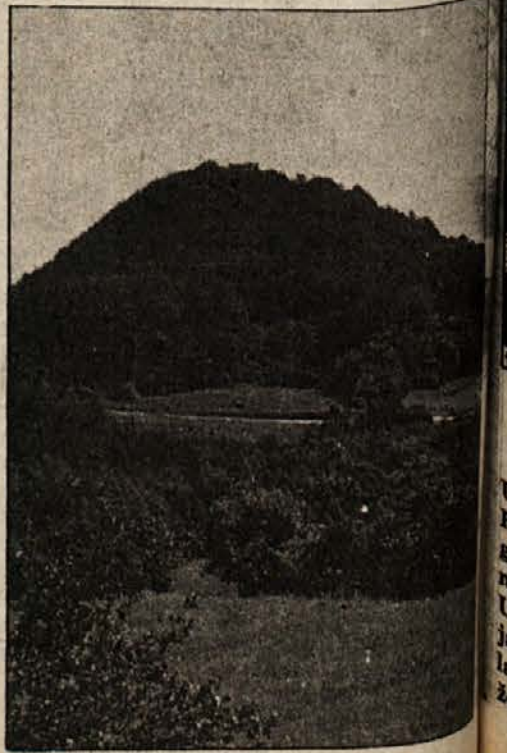
Do gradu Šumberk, ki gospoduje nad hribovsko vasico Sela-Šumberk, se da pripotovati po dolini Krke skozi Žužemberk, druga primerna pot pa pelje z magistralne ceste z odcepom pri Biču. Nekaj časa pelje pot po makadamu, kmalu pa se je moč peljati po novi asfaltni cesti, ki je zrastle kot oddolžitev tem krajem za sodelovanje v NOB. Kakšnih dvajset minut hoje iz vasi, pa je nekaj nad 500 metrov nadmorske višine visok hrib. Na njem so ostanki nekaj mogočnega gradu. Valvasor piše, da se gradu pravi Schoenberg, kar se nanaša na lepe hribe v okolici. Že v njegovem času je bil popolnoma propadel. Najprej je bil v lasti gospodov Schoenbergov, katerih rod je izumrl, po njih pa so grad dedovali Auerspergi. Tako naj bi neki Engelhard Auersperg leta 1410 grad obnovil. Sedanji pogled na grad ni kaj dosti drugačen, kot je bil v Valvasorjevih časih. Grad je skoraj do kraja porušen, čeprav se nekateri zidovi pa tudi oboki še ne dajo. Okoli njega raste visoko grmovje, po pripovedi domačinov pa na njem zdaj kraljujejo gadje. Malo pod gradom je ohranjena cerkev iz istega časa, iz nje pa je bil pred leti ukraden starodaven zvon, ki naj bi bil napol iz srebra. Z ruševin gradu, ki je verjetno bil pomembna vojaška utrdba, je lep razgled na vse štiri strani Dolenjske, v lepem vremenu pa je moč videti tudi Kamniške planine. V smeri proti Hmeljniki je videti hrib, na katerem je nekoč stal grad Kozjak. Kot je znano je bil omenjeni grad prizorišče za Jurčičevo zgodovinsko povest Jurij Kozjak.

Jurčič pravi v svojem delu, da je „izmed mnogih razvalin po dolenskem Kranjskem znamenit grad Kozjak, kolikor se ga še ni sesulo... Kakor grad so bili tudi njegovi stanovalci silni, mogočni gospodje. Ohranili so bili svoje prosto slovensko ime – Kozjak, ki je

v rodovini segalo daleč nazaj v nepojmljive čase slovenske zgodovine tudi potem, ko so večidel vsi prosti domačini morali umakniti se tujim plemenitašem iz Nemške in Laške... Na drugem hribu, nedaleč od Kozjaka, je stal drugi grad – Šumbreg. Neka pravljica pripoveduje, da sta bila zidarja, ki sta zidala ta dva gradova, brata in sta zidala obenem...

Toliko pravita Valvasor in Jurčič o teh dveh gradovih. Domačini, ki žive v Selih-Šumberku, o teh gradovih ne vedo povedati kaj dosti. Njihovo pomnjenje je s temi gradovi povezano za nekaj let nazaj, ko so imeli na ruševinah gradu mladinska srečanja, katerih so se udeležili tudi mladinci iz Ljubljane. Tudi v predvojnem turističnem vodiču o Selih-Šumberku ne piše kaj več. Je pa notri opaziti zanimivo podrobnost. Tedaj je bila v tej hribovski vasici hranilnica in posojilnica, ki je imela tudi svoj reklamni oglas v „Progressnem“ vodiču. In tedaj so v vasi premogli tudi gostilno, ki je obiskovalcem lahko ponudila celo prenočišča. Po vojni je bilo to področje dolgo časa stran od glavnih tokov razvoja, v zadnjem času pa je trebanjska občina vložila precej v razvoj. Krajanji sami se sicer radi potožijo čez vse večje odseljevanje domačinov v prijaznejše kraje, medtem ko doma ostajajo večinoma starejši ljudje.

Ti kraji, znani tudi v slovenski literaturi, prav gotovo ne zaslužijo pozabe. Tej pa bi jih lahko iztrgali že, če bi njihove znamenitosti predstavili javnosti. Prvi pomembni korak bi bila že izdaja monografije o Dolenjski z vsemi njenimi naravnimi, kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi. In v njej naj bi našel svoj prostor tudi neugledne ruševine teh dveh gradov, opremljene z najnunejšimi podatki, pa četudi prevedenimi samo iz Valvasorja. J. SIMČIČ

Rešitev prejšnje križanke

K	A	N	A	L	S	P	A
O	M	A	M	A	L	E	K
N	O	R	I	S	N	I	C
P	I	G	R	E	Č	E	K
B	R	E	X	H	E	J	A
S	E	T	A	C	A	K	K
S	T	R	E	S	K	R	S
A	L	A	N	S	G	O	A
L	A	K	W	O	N	T	R
O	R	L	I	C	A	S	A
N	A	R	I	S	E	V	S

Ni dosti prida tisti, kdor ima svoj kruh, pa si ga išče v tuji deželi.

J. TRDINA

Zivljenje je vse, kar imamo, in pri vsej svoji zaslužujoči opojnosti vendarle naš edini neprecenljivi smisel.

J. VIDMAR

d l	slov. impres. slikar	zdravilo za mor. bolezen	gosta juha	ind. ljudstvo	površ. mera	d l	afr. republika	stara površ. mera	poškodba
izrek					zarja				
vrtna rastlina					naprsne zaponke				
ovalna skleda					zdravil. rastlina				
omenitev					krogla				
					izolacija				
								izgred	metež
d l	poglavar katol. cerkve	stara ljubljana	doba		rus. pesnik prebivalec severa				
geol. doba				erzišnik		reševalni stol			
				del vietnama		mesto pod vratom			
menjačica				m. ime		simon lenko			
				pevka prednik		glina			
dno doline					čliska luka				
					daruvar				
1			org. spojina			rojden-dron			
si			matj			poljedel. orodje			

Radarska slika mayevskih drenažnih kanalov.

Skrivnost, iztrgana džungli

Radarska naprava v letalu odkrila, česar arheologi niso zapazili – Stoletja skriti kanali – Dobri poljedelci Mayi

Skrivnost, ki že stoletja zavi- ja v temo civilizacijo srednje- ameriških Indijancev Maya, le od časa do časa presvetli kakšno novo odkritje in zago- netno ljudstvo, ki je celo tisočletje ustvarjalo veličastne zgradbe v deževnih pragozdovih Srednje Amerike ter okoli leta 900 tako nenadno in nepoja- snjeno izginilo, počasi stopa iz teme stoletij. Dandanašnji ar- heologi že veliko vedo o Mayih, poznajo njihovo presenetljivo poznavanje astronomije in ma- tematike, poznajo njihovo prav- no in državno ureditev, njihove gradbene sposobnosti, a vse do pred kratkim niso vedeli, kako je starodavnim prebivalcem ne- gostoljubne džungle uspelo pri- delati dovolj hrane za svoja izredno gosto naseljena mesta.

treba počakati še nekaj časa, preden bodo arheologi odkrili podrobnosti, kljub temu pa že sedaj upajo, da bodo našli v gvatemalski džungli tudi odgo- vor na največjo uganko: zakaj so Mayi izginili.

PO SVETU OKOLI

GROZNA TOČNOST – Na kolodvoru malega argentinskega mesta Juju Tavio je zavladala huda zmeda med potniki, žele- zničarji in ostalim osebjem, ki skrbi za red v železniškem prometu. Prvikrat v zgodovini je lokalni vlak pripeljal na postajo brez zamude, česar niso bili vajeni ne potniki in ne železničarji. Vzrok za točnost je bil jasen, ko sta strojevodja in kurjač stopila z lokomotive: oba sta bila pijana.

TURISTICNA PONUDBA – Prenekateri turist se je letos že vrnil iz Zambije trdno prepri- čan, da je poceni kupil prave zambijske smaragde, morda se je še megleno spominjal, da semafori v tej deželi pogosto- krat nimajo stebel. Oboje pa je trdno povezano, kot se je izkazalo. Ugotovili so namreč, da „turistični delavci“ s poslo- vno žilico krajejo steklo s semaforov in jih za vogali razlomljene na koščke prodaja- jo lahkovernim turistom kot zambijske smaragde.

OBUPEN POSKUS – Ne vemo, kaj se je zgodilo s strastnim kadilcem, ki je v enega od pariških časopisov dal oglas, da išče delo na bencinski črpalki ali „kakšnem drugem visoko eksplozivnem mestu“, ker bi se rad odvalil kajenja. Če je službo dobil, potem zagotvo ne kadi več, bodisi da se je odvalil ali pa je odletel v zrak.

IZDAJALSKE KRAVATE – Londonske natakarike so razvile pravo znanstveno disciplino, ko so združile izkušnje in ugotovi- le, da kravata pove, kakšno pijačo želi gost piti. Ljubitelji zelenih ovratnic radi posegajo po vodki, tisti z rdečo kravato hrepene po brandyju, ljudje s pikčastimi so navdušeni nad pivom itd. Ljudje brez kravate so najbrž najmanj izbirčni in pijejo vse po vrsti ali pa sploh ne pijejo.

NAJHUIŠI PIVCI – Ne glede na to, ali nosijo kravate ali ne, ostajajo državljani Za- hodne Nemčije največji pivci alkoholnih pijač. Lani je vsak Nemec spil 184,7 litra alkohol- nih pijač (računano statisti- čno). Za njimi so se uvrstili Britanci s 126 litri na prebiva- ca, nato slede državljani ZDA. Največji porast, 36,8 odst., pa so zabeležili lani v Južni Koreji.

Zeleni prijatelj polovici človeštva

Trava, ki zraste do 60 m visoko – Ko zacveti, začne odmirati – Stari Kitajci so ga prištel med Stiri Gospode in Tri Prijatelje – Vsestransko uporaben

V njem prenašajo vodo, kadar se lovci na glave v borneoških džunglah odpravijo po svojih mračnih potih; v pekinskih restavraciji ga režejo, pečejo in ponujajo kot prijetno jed: v angleških solah ga uporabljajo, kadar je treba v skladu s starimi vzgojnimi načeli neposlušnemu šolarju naložiti nekaj gorkih na zadnji plat; v Kyotu ga roke mojstra spletoje v čudovite ročne izdelke; zgarane roke tajskega kmeta grade z njim hišo, spletoja ležišče, orjejo z njim po riževih poljih; v naših krajih raste kot okras ali pa, spleten v stol, nudi trenutke počitka na vrtu. Gre za eno najbolj imenitnih rastlin na svetu – za bambus.

Za polovico človeštva je bam- bus življenjska nujsost, potrebšči- na, brez katere si ne morejo zamisliti vsakdanjika, kot si ga ne bi mogli zamisliti brez zraka in vode. Njegova uporaba je vse- stranska, saj služi tako za orožje kot za ralo, tako za hrano kot gradbeni material, tako za posodo kot za gorivo. Prožen, zanesljiv, lahak, močan, čist, bleščoč, tra- jen in odporen – tak je bambusov les, kateremu ljudje s hvaležnostjo pravijo „rastlina tisoč in ene uporabnosti“.

RASTLINSKI ČUDAK

Zivljenjske navade bambusa so nenavadne. Raste hitreje kot zmor- re rasti katerakoli stvar na svetu. Skoraj da je mogoče reči, da se vidi, kako bambus raste, saj v enem dnevu lahko zraste več ko en meter. Nekatere vrste bambusa so pravi pritlikavci in zrastejo

vsega nekaj decimetrov, druge pa se poganjajo v višave in zrastejo tudi do 60 metrov visoko. Tudi po debelini je bambus lahko pravi suhec, lahko pa debeluh, cevčica ali steber. Za nimivo je že to, da bambus ni ne drevo ne grm, kot ljudje običajno mislijo, ampak spada med trave, v družino Gramineae, častljivo družbo trop- skih trav, ki šteje okoli 1250 vrst.

Prava domovina te čudovite rastline je povsod tam, kjer je dosti vlage in vročine, kar pa seveda ne pomeni, da bi ne rasla tudi drugje. Na najsevernejšem japonskem otoku Hokaido uspeva ena od vrst bambusa kljub ledu, snegu in mrzlim vetrovom, ki pihajo iz ledenih sibirskih širjav.

Presajanje mu ne škodi. Znan je primer, ko so iz Kitajske presadili neko vrsto bambusa na Havaje. Rastlina se ni samo lepo „vživila“ v zmernejše podnebje, ampak se je tako silovito razmnožila, da je

pričela ogroziti stavbe, ceste in letališke steze. Življenjska moč bambusa leži v njegovih koreninah, ki kot prepletena pajčevina hranijo vsako steblo, vsako mladiko in jo spod- bujajo k rasti. Sožitje vseh delov rastline je naravnost zgledno in se ne prekine, dokler bambus ne vzcveti.

S CVETJEM V SMRT

Ko pride čas cvetenja in se bambus odene v cvetove, je to čas njegove smrti. Nihče ne ve niti ne more napovedati, kdaj bo bambus cvetel. To skrivnost rastlina ljubo- sumno čuva zase.

Dogodek je za rastlino tragičen. Ko zacveti, prično listi odmirati, novo listje se ne pojavi več in bambus povsem odmr. Nenava- den dogodek se pripeti razmeroma zelo pogosto. Nekatere vrste cvetijo samo vsakih 120 let, nekatere vsakega pol stoletja. Točnega obdobja za posamezno vrsto ni mogoče ugotoviti, zato so številke le ugotovljena dejstva zadnjih desetletij. Pred sedmimi leti so bili Japonci priče cvetenju bambuse madake, ki je predtem nazadnje cvetel leta 1864.

Najprej požene drobne bele cvetove ena sama rastlina, šele čez čas se smrtno cvetenje razširi. V e nem letu vzcveti ves bambus na določenem območju, ki dostikrat

obsega precejšnja ozemlja. Svoje- vrsten rastlinski „labodji spev“, čigar skrivnosti človeku še ni uspelo odkriti.

SRCE VZHODA

V kulturi Vzhoda zavzema bambus že od nekdaj najodli- čnejše mesto. Stari Kitajci so ga v svoji pesniški govornici prištevili med Stiri Gospode (orhideja, krizantema, sliva in bambus), poleg bora in slive je štel tudi k Trem Prijateljem, kar vse kaže, da so Kitajci poznali vrednost in uporabnost te nenavadne rastline. Najodličnejše mesto pa so bambu- su izkazali, ko so ga vzeli za simbolno podobo božanskega Bude, Konfucija in La o Ceja, torej treh osrednjih mislecev vzhodnega kulturnega kroga.

Na bambusovem papirju so z bambusovimi ščetkami izrisali prve kitajske pismenke. Stro- kovnjaki menijo, da se kitajska kaligrafija nikoli ne bi dvignila do takih umetniških višin, če ne bi poznali bambusa. In medtem ko je bambus marljivo služil spretnim rokam pri postavljanju mostov, gradnji hiš, spletanju kočar, kočev, preprog, rezanju puščic in kopij, je navdihal velike pesnike in slikarje. Umetnostni zgodovinarji pravijo, da ni nobena stvar na svetu, razen človeka samega, doži- vela toliko upodobitev in upesni- tev kot prav bambus.

In še tole: v sredstvi eksplozije prve atomske bombe, katere goba- sti oblak nad Hirošimo je naznanil samouničujočo moč človeštva, je od vsega živega najprej pokukala na svet zelena bambusova mla- dika.

POSLEDNJI MOHIKANEC

Z divjim krikom soglasja so zgrabili Unkasa, da bi ga odvedli na mučilni kol. Pri tem so mu raztrgali obleko in mu raz- galili prsi. Tedaj so obstali kakor ukopani: Unkas pa se je zvrzal v kraljevskem dostoa- janstvu in zaklical: »Kateri Mohikanec bi lahko sežgal otroka mojih očetov? Kri Modre želve bi pogasila plamene!«

»Kdo si?« ga je po trenutku presunljivega molka vprašal častitljivi starec. »Unkas, sin Velike Kače,« se je glasil odgovor, »in če se ne motim stojim pred svojim pradedom Orlom.« — »Moj čas je prišel,« je tedaj vzneseno kliknil stari poglavar s tresočim glasom, »moje oči spet vidijo vzhajati sonce mojega rodu in stari Orel lahko mirno odide v večna lovišča!«

»Oče,« ga je nato nagovoril Unkas, »na- kloni milost belemu lovcu. Pravičen mož je in od mladosti prijatelj mojega očeta. In kadar je Unkas med svojimi, je tudi Sokolje Oko med prijatelji.« Tedaj pa je planil vmes Lisjak: »Orel se ne bo branil vrniti, kar ni njegovega!« — »Ali ima nad teboj pravice zmagovalca, moj sin?« je vprašal poglavar. — »Ne nad menoj ne nad njim!«

Novo mesto dobi novo centralo

Število telefonskih priključkov naj bi se povečalo na 28.000, oziroma podvojilo

V prihodnjem srednjeročnem obdobju bo za Podjetje ptt promet Novo mesto vložilo veliko sredstev v gradnjo nove glavne avtomatske telefonske centrale in modernizacijo obstoječega ptt omrežja. Število telefonskih priključkov naj bi naraslo na okrog 28.000.

Delovna organizacija za ptt promet Novo mesto in DO Iskra-Elektromehanika iz Kranja sta 17. junija v Kranju sklenili pogodbo za postavitev nove glavne ATC Novo mesto in pogodbo za razširitev central v Crnomlju in Sevnici.

Glavna ATC sistema Metaconta 10 CN s skupno 6.000 naročniškimi priključki bo vključena v promet ob koncu leta 1983. Razširitev obstoječih telefonskih central v Crnomlju in Sevnici pa bodo gotove že v prihodnjem letu, s čimer bodo občani pridobili skupno 2.400 telefonskih priključkov.

Glavna ATC Novo mesto in posodobitev obstoječih objektov je za DO za PTT promet Novo mesto dokaj velika obveznost, za Dolenjsko pa pomeni to velik korak k zagotovitvi kvalitetnih zvez.

Novo mesto bo med prvimi slovenskimi mesti, ki bodo dobile sodobne glavne centrale sistema M 10 CN. Kranjska Iskra v teh dneh zaključuje preizkušnje GATC v

Celju, prav tako pa je že sklenila pogodbo za glavne centrale v Kopru in Mariboru.

Predstavniki kranjske Iskre so ob podpisu pogodb zagotovili, da bodo lahko izvedli dogovorjene naloge, s tem pa se bodo možnosti za nadaljnje sodelovanje pri posodabljanju ptt omrežja na Dolenjskem še povečale.

ALOJZ BOČ

NA OGLEDU V ISKRI — Predstavniki novomeškega PTT podjetja so si v Kranju ogledali obrat Iskre, kjer izdelujejo telefonske centrale. (Foto: Alojz Boč)

Še vedno prevelike?

Se bo cepitev krajevnih skupnosti nadaljevala? — Namesto občinske konference zasedala le sekcija SZDL

Za v ponedeljek, 23. junija sklicana seja občinske konference SZDL Novo mesto je zaradi nesklepnosti odpadla, navzoči pa so kljub temu nadaljevali delovni sestanek kot sekcija SZDL. Razprava je tekla po dnevnem redu, pripravljene za konferenco.

Kake dve uri je tekla beseda o razvoju družbenoekonomskih in samoupranih odnosov v krajevnih skupnostih. Glavne probleme je v uvodni obrazlagi očrtal član izvršnega sveta Dušan Jarc, hkrati pa je z

novimi ugotovitvami osvetlil nekatere vprašanja iz gradiva, objavljenega v časopisu „Odločajmo“. Povzamamo nekatere stvari iz razprave.

Večje število krajevnih skupnosti šteje več kot 2.000 prebivalcev. Ugotavljajo, da so prevelike, zato ostaja še vedno mnogo krajanov zunaj krajevne samouprave in odločanja. Težnje po delitvi v manjše krajevne skupnosti v glavnem ni, vendar o tem še niso rekli zadnje besede. Ob tem ugotavljajo, da se hočejo deli nekaterih krajevnih skupnosti odcepiti in se pripojiti k sosedom.

Podruželske krajevne skupnosti tarejo prostorski in kadrovske probleme. Krajevni dejavniki so nimajo kje sestajati, zato je marsikje vznikla želja, da bi v novem srednjeročnem obdobju zgradili družbene domove. Pomanjkanje kadrov pa se najbolj kaže pri sestavljanju statutov in drugih temeljnih dokumentov krajevnih skupnosti. S statuti so samo mestne krajevne skupnosti na tekočem. Posebna komisija, ki jo je imenoval izvršni svet, že oblikuje predlog za pomoč kadrovske šibkimi krajevnim skupnostim. Bržčas bodo ustanovili servis krajevnih skupnosti v Novem mestu.

Več krajevnih skupnosti je na svojem območju odprlo peskokope, katerih poslovanje pa še ni usklajeno z zakonom. To velja zlasti za krajevne skupnosti, ki pripravljajo pesek in gramoz za prodajo, saj jim pomeni to pomemben vir dohodkov. Menijo, da je treba urediti pravni položaj za peskokope, ne pa le — zapirati. Peskokopi pomagajo krajevnim skupnostim uresničevati komunalne in druge naloge, kar velja še posebej na manj razvitih območjih. Po novem naj bi za manj razvite krajevne skupnosti v novomeški občini štele poleg Hinj v Suhli krajini še Birčna vas, Podgrad, Uršna sel in Stopiče.

PRIDOBITEV ZA ŠKOCJAN

Gasilsko društvo v Škocjanu obhaja letos častitljivo 80-letnico ustanovitve. Jubilej bo praznovalo v petek, 4. julija, z otvoritvijo novega gasilskega doma v Škocjanu. Slavje bo združeno s praznovanjem dneva borcev in 35-letnice osvoboditve.

KAM S PRIKLJUČKI?

V Škocjanu imajo velike težave, ker je programirana čistilna naprava letela iz programa javnih del ob stabilizacijskih ukrepih. Medtem pa so že zgradili novo naselje s 15 hišami, kjer so računali na novo napravo, in ker je še ne bo, ne bo kanalizacije kam priključiti. V Škocjanu predlagajo, naj ti vsaj za novo naselje in krajane, ki so investirali v kanalizacijo, naredijo majhen zbirnik, preden bi se fekalije spuščale v Raduljo.

SLAVNOSTNA SEJA S PRIZNANJI

Ob dnevu samoupravljalcev bo jutri v novomeškem Domu JLA slavnostno zasedanje vseh zborov občinske skupščine, izvršnih organov družbenopolitičnih organizacij in SIS, predstavnikov delavskih svetov in članov skupščine novomeškega kluba samoupravljalcev. Najzslušnejšim samoupravljalcem bodo podelili priznanja.

PRAZNIK „GORJANCEV“

Jutri bo v prostorih podjetja „Gorjanci“ v Vavti vasi slavnost, na kateri bodo podelili tradicionalna priznanja (značke) najboljšim voznikom in posebna priznanja najboljšim samoupravljalcem. Praznovanje bo ob 30-letnici samoupravljanja.

Sindikati gre spet v živo

Danes v Novem mestu razprava o pripravah na republiško sindikalno konferenco, na kateri bo beseda o delitvi po delu in rezultatih dela — Občinski sindikalni svet tudi o zaposlovanju

Slovenski sindikati pripravljajo za pozno jesen svojo drugo konferenco. Na njej bo tekla beseda o hitrejšem uveljavljanju delitve po delu in rezultatih dela. To je področje, ki zadeva v živo slehemelega v združenem delu. Da bi sprejeli dovolj tehtna stališča in sklepe na konferenci, so sprejeli rokovnik o poteku priprav. Šlednje bodo zajele vse, od članstva v osnovnih sindikalnih organizacijah do republiških teles.

mebno rezervno in prihranek. Med drugim naj omenimo še to, da sledi sindikat zglede občinske konference ZK. Poslej bodo tudi posamezni člani občinskega sindikalnega sveta zadolženi za spremljanje dela v osnovnih organizacijah. Sklep in seznam zadolžitve bodo prav tako sprejeli na današnji plenarni sindikalni seji.

O aktivnosti v tem obdobju bo beseda na današnji plenarni seji občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu. V pripravah bo potrebno pretrpeti doseženo stanje na področju delitve v novomeški občini in dati pod drobnogled predvsem tiste tozde, ki z uresničevanjem na delitve dohodka in osebnih dohodkov nanašajočih se določil zakona o združenem delu najbolj zaostajajo.

Na današnji plenarni seji pa bodo razpravljali tudi o usmeritvah in nalogah sindikatov pri uveljavljanju načrtnega zaposlovanja in smotne izrabe delovnega časa. Ugotovitve kažejo, da zaposlovanje uhaja z vajeti in da tudi tako imenovani minimalni standardi pri zaposlovanju delavcev niso kdove kako spoštovani in upoštevani. Gradivo za današnjo sejo je priložen seznam organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, ki še niso podpisale samoupravnega sporazuma o teh standardih. Zato je pričakovati, da bo sindikat poskušal priti s tem na čisto in da bo zavzel tudi stališča do tega, kako in kje najbolj delovati, da bo delovni čas res v celoti koristno izabljen. Ne nazadnje je to pomembno, ker smo v letu gospodarske stabilizacije, delovni čas pa predstavlja po-

KOLONE PRED ZAPORNICAMI — Prometni zastoji zaradi predlogo spuščenih železniških zapornic v Kandiji in Bršljinu se ponavljajo. Nedolgo tega so v Kandiji nastale kilometrske kolone, ker zapornice niso dvignili skoraj pol ure. Vozniki ne morejo razumeti, zakaj se to dogaja, saj ne morejo naprej, četudi ni nobenega vlaka. Če so se odgovorni odločili, da bodo na ta način testirali potrpljenje motoriziranih občanov, so se nekoliko ušeli.

KDO BO MERIL PARKIRNI CAS? — Vsaka druga parkirna ura na Glavnem trgu je pokvarjena, mnoge so brez mehanizmov, tako da nepoučeni vanje zamašajo parkirne diranje. Nasploh parkirne ure ničesar ne služijo, kvečjemu ovirajo avtomobiliste pri parkiranju. Take, kot so zdaj, so popolnoma odveč, postale so celo mestna sramota. Ali pa so se odgovorni odločili, da jih kljub temu pustijo. V dokaz gostom, da je parkirna modernizacija vsaj bežno oplazila dolenjsko metropolo?

NOVI TRG V RUŠEVINAH — Staro pošto na Novem trgu že nekaj

dni nazkrivajo in rušijo. Rušenje stavbe, v kateri so imeli prostoro „Gorjanci“, gasilci, geodeti, davkarji, medobčinska gospodarska zbornica in nekatere druge službe in organizacije, poteka od severozahodne, zadnje strani. Staro se je naposled začelo umikati novemu. Prostor avtobusne postaje bo, kot kaže, dolgo zožen.

— Ena gospa je rekla, da se spet ni zgodilo nič pretresljivo pomembnega. V Novem mestu nikjer pralnega praška in nikjer vreščice čakajoče vrste med službenim časom...

REKORDNO HITRA GRADNJA — Nova Agrostrojeva tovarna v Sentrupertu raste kot goba po dežju. Zdaj so gradbeniki že pokrili okostje bodoče tovarne, kmalu pa se bodo začela tudi notranja dela. Medtem pa še vedno teče pravda o tem, ali je prostor primeren za to tovarno. Z njim namreč še niso zadovoljni strokovnjaki za ohranjanje kulturnozgodovinskih znamenitosti. Po njihovem mnenju namreč tovarna kvari Sentrupert, ki je prvovrsten kulturnozgodovinski spomenik.

Delegatski odnosi so prava pot

Naloge stabilizacije bomo izpeljali, če bo vsak na svojem delovnem mestu izpolnil vse naloge, za katere je zadolžen — Absolventi šole marksizma dobili diplome

Osrednja pozornost članov trebanjske občinske konference ZK je bila na petkovi seji usmerjena h gospodarstvu, njegovim rezultatom v prvih treh mesecih, še posebej pa k nalogam, ki jih za naše gospodarstvo terja program stabilizacije.

Čeprav je res, da je trebanjsko gospodarstvo kot celota uspešno, saj je rast njegove proizvodnje nadpovprečna — ugodni so tudi drugi kazalci, kot sta produktivnost in ekonomičnost, pri čemer jim je to uspelo brez prevelikega zaposlovanja — pa je tudi res, da se bo gospodarstvo kljub temu moralo prilagoditi zahtevam stabilizacije. Predvsem gre za tiste delovne organizacije, ki že dalj časa poslujejo z izgubo, hkrati pa za tiste, ki so v veliki meri odvisne od uvoza in jim bodo stabilizacijske škarije prav gotovo povzročile težave. Jasno je namreč, da stabilizacije ne bo moč izpeljati z administrativnimi ukrepi, še manj pa z upanjem, da bo tako stanje trajalo letos, naslednje leto pa se bomo lahko enako vedli pri porabi, kot smo se doslej.

Še posebej bo treba v naslednjem obdobju v kati zatrete vsakršno skrivanje in izmikanje, zamegljevanje pravega vzroka za nastalo stimulacijo. O tem je treba delavce podrobno obvestiti, treba jim je povedati, kaj ti ukrepi pomenijo. Hkrati je

treba pereča vprašanja reševati sproti, po redni delegatski in samoupravni poti, ne pa kot si žele nekateri, mimo samoupravnih organov, s čimer hočejo dokazovati, da samoupravljanje ni učinkovito. Seveda vse to ne pomeni, da je sedanje stanje neresljivo, je med drugim še dodal Lojze Šterk, predsednik medobčinskega sveta ZK z a Dolenjsko. Naloge bomo uspešno izpeljali, če bo

vsak na svojem delovnem mestu in delovni dolžnosti izpolnil vse, kar se od njega pričakuje.

Na seji so razpravljali tudi o osnutku zakona o stanovanjskem gospodarstvu ter sprejeli predlog CK ZKS o kadrovskega dopolnitvi CK ZKS in CK ZKJ. Boštjan Kovačič, v odja medobčinskega študijskega marksističnega središča je podelil diplome absolventom 2. generacije dopisne šole marksizma. V nagovoru je poudaril pomen idejno-političnega usposabljanja komunistov, še posebej v sedanjem času.

J. S.

Ne upravičujejo imena

V trebanjski občini imajo sedem Titovih štipendistov, ki pa se ne udeležujejo v družbenopolitičnem delu

Na skupnem zasedanju vseh treh zborov trebanjske občinske skupščine, ki je bila pretekli ponedeljek, so delegati poslušali nekaj poročil o delu medobčinskih organov in služb, sprejeli predlog sprememb in dopolnitev statuta občine Trebnje in sprejeli predloga programa dela vseh zborov skupščine.

Največ razprave pa je med delegati sprožilo vprašanje kadrov, o katerem je govoril tudi družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini, ter informacija o štipendiranju iz Titovega sklada. Sedanji družbeni dogovor naj bi bil odziv na spremembe v zakonodaji, kar so pogojevali sprejem zakona o združenem delu, sprejem ustave in kongresni dokumenti ZK Jugoslavije. V razpravi so delegati največ razprave posvetili tudi točkam, katere je posebej obravnaval že tudi izvršni svet skupščine. Tak člen je

32., kjer niso natanko določene ugodnosti za delavce, ki se izobražujejo ob delu, precej vprašan pa je vzbudil tudi pojav nelojalnega prevzemanja štipendistov.

Štipendiranje iz Titovega sklada je sicer v trebanjski občini urejeno za dijake in študente, te štipendije prejema sedem štipendistov. Vendar je opaziti, da se mnogi dijaki in študentje, ki te štipendije prejemajo, ne udeležujejo v družbenopolitičnih organizacijah. Prav temu vprašanju bo namreč treba v prihodnosti posvetiti več pozornosti. Zlasti pa je pereče, ker štipendij iz Titovega sklada ne prejemajo delavci, ki bi študirali ob delu, kar je pomankljivost, ki jo bo treba vsekakor odpraviti.

Po skupnem zasedanju vseh treh zborov je bilo še skupno zasedanje zbora združenega dela in krajevne skupnosti, po njem pa še posebno zasedanje zbora združenega dela, na katerem so obravnavali uspešnost gospodarjenja v prvem trimesečju.

IZ KRAJA V KRAJ

KAJ JE PRAVI VZROK? — Na Mirni ne manjka športnih navdušenecov, ki bi radi izkoristili redke sončne dni za namakanje v mirenskem bazenu. Toda kaj, ko teh svojih želja ne morejo uresničiti! Mirenski bazen je namreč še vedno prazen. Ob tako obilnem deževju seveda ne gre misliti na pomanjkanje vode. In ti športni navdušenci se sprašujejo, kaj je pravi vzrok, da je bazen prazen.

S KOŠNJO HITIJO — Te dni je po travnikih moč opaziti, kako kmetje hito spravljati seno. Prav tako pa je v tovarnah opaziti, da marsikakšen delavec manjka. Zveza je povsem jasna.

DA JIH NE BO ZEBLO — Kulturni dom v Sentrupertu je gostil že marsikakšno prireditev. In krajani so kar zadovoljni z njim. Težko pa je zdržati v njem kaj dlje pozimi. Ta

dom namreč nima pravega gretja. Zato nekateri Sentrupercani že razmišljajo, kako lepo bi bilo, če bi v domu imeli centralno kurjavo. In menda se že pripravljajo akcija zbiranja sredstev. Vsi seveda upajo, da se bodo Sentrupercani radi odzvali akciji.

SKUPNE SLUŽBE PA TAKE! — Kar se kritike tiče, je nekaj časa veljal prost lov na samoupravne interesne skupnosti, pa so se lovci tega naveličali. Zdaj pa so se spravili nekoliko na skupne službe. In tako je prišlo v tem „lovu“ na dan, da veljajo Putnikove skupne službe v Ljubljani kar poldrugi milijon dinarjev. Poznavalci bi verjetno rekli; saj to ni tako veliko. Pa jim povejmo, da te skupne službe štejejo le tri ljudi. Kdo ve, kam dajo denar, če imajo nizke osebne dohodek. Pa ne da v elaborate o razvoju gostinstva in turizma v trebanjski občini?

KOMANDNO — ŠTABNA VAJA V TREBANJSKI OBČINI

Pretekli teden je bila v trebanjski občini komandno — štabna vaja, na kateri je pokrajinski odbor za Dolenjsko preveril izvajanje obrambnih nalog na zasedenem ozemlju. V vaji so sodelovali vsi dejavniki, od krajevnih skupnosti do občinskega komiteja za SLO, ki so se mnogi tudi premaknili na rezervne lokacije. Vaja je pokazala precejšnjo stopnjo usposobljenosti, hkrati pa je razkrila tudi napake, ki jih bodo v prihodnosti odpravili.

ZGODBA SE PONAVLJA

Lani ob tem času smo pisali o wsti nesklepnosti skupščin SIS. In zgodba se letos spet ponavlja, kljub temu da je bil lani ta pojav ostro obsojen od družbenopolitičnih organizacij. Skupščina skupnosti otroškega arstva se je namreč udeležila premalo delegatov, da bi bila sklepčna. Zdaj bo treba spet poslati vabila, spet bo treba pognati organizacijski stroj. In vse to terja dodatna sredstva, kar pa v sedanjem času niso več otročarije. Prav gre za skupnost, katere skrb so otroci.

TREBANJSKE NOVICE

Povprečje marsikaj skrije

Vzrok za izgube čimprej priti do dna — Povečale so se za 50 odstotkov — Poziv sindikata k ocenjevanju odgovornosti kršilcev resolucije in družbenega dogovora

Rezultati četrtnega gospodarjenja v brežiški občini so ta čas v središču družbene pozornosti. Med prvimi jih je ocenjeval sindikat, čigar stališča bodo jutri posredovana tudi delegatom občinske skupščine. Splošna slika za to obdobje je v primerjavi z lanskim ugodnejša, v primerjavi s planom pa nekoliko slabša.

Poudariti velja, da je sindikat zadovoljen z razmerjem med stopnjo nasti osebnih dohodkov v gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih in da zato posebej opozarja, da tega razmerja posledic ne bi porušili in oslabil materialne osnove tozdev. Ugodni splošni podatki pa, žal, skrivajo tudi nekaj kršilcev družbenega dogovora zaradi neizpolnjevanja planov, ki so bili že od vsega začetka na majavih nogah.

Izgube so bile na primer kar za 50 odst. večje kot lani. Z njimi prednjači Salonit Anhovo-tozd Opekarna, o kateri smo že nekajkrat pisali. Med kršilci je nadalje Dekorles iz Dobove, ki se je konec lanskega leta uspešno izkopal iz izgube, letos pa so ga neprodane zaloge spet pripeljale na staro pot. Tu gre za odgovornost skupnih služb pri Lesnici, kajti tozdev nima svoje razvojne in prodajne službe, da

bi lahko vplival na proizvodnjo oziroma prodajo.

Po mnenju občinskega sveta Zvezne sindikatov je tudi Posavski veterinarski zavod predolgo na meji rentabilnosti, s katere se občasno preveša med izgubarje. Vzroki so prav gotovo v neurejenem financiranju te dejavnosti, zato sindikat predlaga svetu posavskih občin, naj to prouči in ukrepa.

Na probleme v „Termah“ je sindikat opozoril že lani ob ocenjevanju devetmesečnega gospodarjenja. Ta tozdev ima namreč sam več kot polovico izgub v občini in izvršni svet se je že odločil, da mu bo posvetil posebno sejo. Ta naj bi osvetlila objektivne vzroke izgube zaradi vključevanja v poslovanje in vzroke, ki izvirajo iz neustrezne organizacije dela, doseganja nagajevanja, kadrovske politike in fluktuacije kadrov. J. T.

Novo v Brežicah

STROŽJI NADZOR — Da polni meseci občanov ne bi presenetili z neprijetnostmi zaradi morebitnih zastripitev s hrano, sladoledom ipd., bodo sanitarna, veterinarska in tržna inšpekcija pogostje obiskovale gostinske obrate, menze, slaščičarne in tržnico. Pozorno bodo nadzorovali tudi vse prireditve v turistični sezoni, na katerih organizatorji radi pozabljajo na higienske ukrepe.

NIČ PRETIRAVANJA — Pri osebnih dohodkih v prvem četrtletju z resolucijo in družbenim dogovorom opredeljeno povprečje ni bilo preseženo niti v gospodarstvu niti v družbenih dejavnostih. Povsod so razdelili za osebne dohodke manj, kot bi lahko. Povprečni prejemki v gospodarskih organizacijah so znašali 7.119 dinarjev, v družbenih dejavnostih pa 7.890 dinarjev.

DELAVCEV PRIMANKUJE — V brežiški občini bi letos potrebovali kar 761 novih delavcev, po podatkih skupnosti za zaposlovanje pa lahko računajo le na 270 delavcev iz neposrednega zaledja. Potrebe so večje od možnosti, zlasti pri zaposlovanju moških.

BREŽIŠKE VESTI

Letos v barvah zastave

Zenske nikoli ne odpovedo sodelovanja za praznik KS

Zenske v krajevni skupnosti Artiče se mrzlično pripravljajo na nedeljsko parado cvetja in glasbe. V Armovem selu je med najbolj zaposlenimi zagotovo šivilja Justina Ocvirk. Naredila je kroje in nato urezala še kakih 20 oblek, ki jih bodo nosile njene sovaščanke. Letos se jih bo

tretjina oblekla v belo, tretjina v modro in tretjina v rdečo barvo. Nosile bodo barve Jugoslavije in z njimi manifestirale privrženost Titovim idejam, bratstvu in enotnosti naših narodov. Vsaka vas se bo predstavila po svoje, vsi skupaj pa bodo počastili praznik s cvetjem.

JUSTINA OCVIRK: „Pri takih prireditvah rada pomagam, zlasti z veseljem pa sešijem kaj posebnega, nevsakdanjega, kot je bila na primer posavska ženska narodna noša, obnovljena po starih predlogih.“

JOŽEFA KORŠIČ: „Vse ženske iz vasi bomo v sprevedu, 56 nas je. Le tos sodelujemo že tretjič. Tiste, ki znamo šivati, si bomo obleke same napravile. Tudi pri zbiranju starih predmetov za razstavo bomo sodelovale.“

Ko poidejo zaloge, zaškriplje

Krška papirna, kovinsko predelovalna in konfekcijska industrija na preizkušnji

Delovne organizacije v krški občini ugotavljajo, da rezultati gospodarjenja v prvem četrtletju niso ustrezno merilo za ocenjevanje uspešnosti v naslednjih trimesečjih, to pa zaradi tega, ker so mnogi razpolagali še z lanskoletnimi rezervami surovin in produkcijskega materiala. Tudi v odstotkih povečana akumulacija varjiva, ker so zneski majhni.

Organizacije združenega dela po valvaciji dinarja in v pričakovanju vseh ukrepov že iščejo svoje mesto novih pogojih gospodarjenja, ko se do srečevali predvsem s podmažijo energetskih virov. V najbolj kritičnem položaju je Celuloza zaradi uporabe dražjega kolubarskega smoga in kritične oskrbe z lesom. Iztorega pretežno uvaža. Iani namreč ni dobila vseh pogodbenih

količin, zato je po letošnjih merilih prikrajšana za uvoz lesa iz tujine. Kovinskopredelovalna industrija se ta čas srečuje s pomanjkanjem nekaterih vrst železa in jekla, kajti železarne ne izdelujejo vseh profilov oziroma jim jih ne pošiljajo. O vzrokih lahko samo ugibajo, najbrž

»Dolenjski list« v vsako družino

NA MORJE 600 OTROK

Pet izmen po 120 otrok se bo to leto zvrstilo v občinskih bazih, ki jo ima krška Zveza prijateljev mladine. Ne rezinah na Lošnju. Najvišja cena, ki jo bodo starišči plačevali za 14-dnevno bivanje, bo 1.500 dinarjev, seveda pa bodo ponovno obveljale številne različno visoke olajšave.

SVOJCEM UMRLIH PRVA IZPLAČILA

Ni še dolgo tega, odkar smo pisali, da so v Krški občini ustanovili sklad solidarnostne posmrtninske pomoči, iz katerega pomagajo občanom v trenutkih gmotne stiske ob izgubi svojih družinskih članov. 9. junija so iz teh sredstev že priplačili prve zneske po 10 tisoč dinarjev svojcem umrlih članov.

Posmrtninsko samopomoč so do sedaj najboljše sorodniki tehle pokojnice Franca Juga iz Krškega, Stanislava Avenaka s Senovega, Antona Čiznika iz Dol. Leskoveca, Minka Čiznika s Brezij, Maska Župevca iz Brezij, Marije Fakin s Senovega, Franca Abram s Rožnega, Franca Čiznika s Senovega, Franca Kranjca s Brezianice in Avgusta Kinka s Senovega. Člani sklada so tudi prijatelji, da bo ta oblika vzajemnosti privabila med članstvo še več občanov.

POSTRVJI ZAROD V POTOKIH

Ribiška družina Brestanica — Krško je vložila v potoka Brestanica in Dovški potok okoli 800 postrvjih mladcev. Z njimi naj bi kasneje napolnili druga lovišča. Pred leti so že vlagali mlajši zarod, ki pa ga je pogosto odnesla narasla voda in se ni v celoti obdržal.

pa se za pomanjkanjem skrivajo tudi želje po zvišanih cenah.

V „Kovinarski“ imajo na primer težave, odkar so se zaostrili kreditni pogoji za asfaltne baze. Kupci morajo namreč po novem odšteti 80 odst. sredstev iz svojih žepov in naročniki so zaradi tega odpovedali že sedem asfaltnih tovarn. Kovnarska predlaga, da bi pogoje za nakup omilili, da baz ne bi uvažali in teh prodajali bolj ugodno kot domače.

V težavah je nadalje konfekcijska industrija, ki je prav tako močno vezana na uvoz blaga iz tujine. Uvažata namreč kar 70 odst. materiala, zato se prav lahko zgodi, da bo občasno ostala brez dela. Vse to seveda zahteva dodatne napore za usreščevanje sprejetih planov in ponovno preverjanje stabilizacijskih ukrepov. J. T.

KRŠKE NOVICE

SPLOŠNA POHVALA — Deležni so jih bili izdelki, ki so jih pokazali učenci krške osnovne šole s posebnim programom „Dr. Mijajlo Rostohar.“ Razstavili so jih v prehodu med zavarovalno skupnostjo „Triglav“ in temeljno posavsko banko — Krško, tako, da si jih je lahko ogledalo veliko število mimoidočih.

ZIVAHNE DEJAVNOSTI — Senovsko „Društvo upokojencev“ šteje ta čas nekaj več kot 600 članov. Ti so imeli pred dnevi občini zbor in ocenili svoje delo v minulih štirih letih. Za predsednika društva so ponovno izvolili Antea Horjaka.

VAJA DELA MOJSTRA — Več kakor 180 mladih plavalcev je v bazenu v Krškem nastopilo na osnovnošolskem prvenstvu v plavanju. Prednjačili so seveda Krčani, kjer sta plavalno vzgojo uspešno urežala „v roke“ to sezono zakonca Govedarica. Minulo soboto sta na prijateljsko merjenje moči na Reki odpeljala kar 40 novih krških plavalcev!

KRŠKI TEDNIK

Proč z zavirajočo lagodnostjo!

Sevniški komunisti so pretresli vrsto žgočih vprašanj — Za Jugotanin ukrep družbenega varstva? — Predsednik OK ZK je Slavko Štrukelj, sekretar komiteja pa Ladislav Močivnik

Za razmeroma slabo razvitost gospodarstva v sevniški občini so odgovorni tudi komunisti. V preteklosti dostikrat ni bilo pravih smernic razvoja, vse preveč je bilo stihije in lagodnosti, prepočasi so se lotevali prestrukturiranja gospodarstva, vse premalo je bilo tudi medsebojnega povezovanja in sodelovanja.

To bi bili poglaviti poudarki iz uvodnega poročila doseganega sekretarja občinskega komiteja OK ZK Franca Pipana na programsko-volilni konferenci, ki je bila 16. junija.

Boris Šlapšak je opozoril na neusklajenost kadrovskih bilanc. Dejal je, da je vprašljivo, če bomo dosegli zaposlitev po občinski resoluciji, kaj šele po kadrovskih planih; komunisti bi morali posvetiti več pozornosti kadrovskemu planiranju, na tem področju bi bilo potrebno urediti tudi izobraževanje.

Alojz Florjančič je nazorno predstavil rast zasebnega kmetijstva na primeru mlečne proizvodnje. Še 1972 so kmetje oddali 1 milijon litrov mleka, letos načrtujejo 3,5 milijona, leta 1985 pa že 6 milijonov litrov mleka. SIS za pospeševanje kmetijstva je propadel na občinski skupščini, potem ko ga je združeno delo že sprejelo. Banke prepočasni rešujejo težnje kmetijcev po vlaganjih; trenutno jih še rešujejo hranilno-kreditne službe.

DALI SO KRI — Odziv krvodajalcev je bil tudi ob zadnji krvodajalski akciji v sevniški občini nad pričakovanji. Najdragocenejšo tekočino je želelo darovati kar 899 občanov, pri občinskem odboru RK pa so kri odvzeli 796 ljudem. Na posnetku: med krvodajalsko akcijo v Krmelju. (Foto: P. Perc)

Janko Rebernik je menil, da bi se morali pri delu delegacij bolj aktivirati vodilni delavci. Sa mostojne delegacije bolje delajo kot konferenčne. Omenil je vzroke za stagniranje sevniške občine, med katerimi je najpomembnejša sestava gospodarstva. Glede Jugotanina je vprašal, če je primeren čas za ukrepe družbenega varstva, saj OK ZK Jugotanina obljublja, da bo do 15. septembra vse jasno.

Člane konference je očitno bolj „prevzela“ pereča gospodarska problematika, kot še vedno tleče vprašanje, kje so vzroki za neuspeh referendum za večnamensko dvorano, na katero bi morala odgovoriti analiza SZDL, ki je še niso izdelali (menda vaški in ulični odbori).

Razumljivo je, da je bil Jugotanin osrednja tema, še zlasti ko je bilo povedano, da je OO ZK Jugotanina proti ukrepom družbenega varstva in da delavski svet ni sprejel direktorjeve ostavke v izjemno težkem položaju tega delovnega kolektiva. Ignac Virant je izrazil izredno veliko zaskrbljenost komunistov in drugih občanov zavoljo Jugotanina. Vsi postavljajo vprašanje moralno-politične in druge odgovornosti v Jugotaninu in širše. Družbenopolitična skupnost bo morala proučiti, če so zadostni argumenti za odložitve ukrepov na poznejši čas.

Članica CK ZKJ Jelena Stanošević je v čim bolj opazno pripravljeno sevniških komunistov, da spreminjajo odnose v združenem delu in pri poglobljanju družbenopolitičnega sistema.

NE POČIVAJO

Ne davno je 9 članov smučarskega kluba pri sevniškem Planinskem društvu Lisca skrbno urejalo smučišča na Lisci. Odvažali so kamenje in posejali travo: verjetno bodo smučarji prevzeli tudi barvanje žičnih naprav. Za boljše telesno pripravljenost bodo v avgustu in septembru uvedli poletni trim.

Izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Roman Ogrin je opozoril, da morajo komunisti izkoristiti ugodno politično ozračje. Zlasti je treba spremeniti odnos do dela. Stvari bi morali vedno kritično obdelati, saj kritičnost ne pomeni razvrednotenja našega dela.

OK ZK je za predsednika izvolila dolgoletnega družbenopolitičnega delavca Slavka Štruklja, za sekretarja komiteja Ladislava Močivnika, novi člani komiteja pa so Pavla Fon iz Jutranjke, Boris Kozamernik iz „Lisce“ in Ivan Kunšek iz STT Tovarne konstrukcij iz Sevnice. P. PERC

SEVNIŠKI PABERKI

Nekateri Sevničani, zlasti iz starega mestnega jedra, so že pred časom potožili sevniškim komunalcem, da ima pitna voda kaj čuden vonj. Komunalna je pri priči zaprosila strokovnjake celjskega centra za socialno medicino in higieno za posebne laboratorijske preiskave vode. Pri vzorcu, vzetem iz omrežja pri bifeju ob občini, so ugotovili mahel vonj po ožganem, sicer pa voda ustreza predpisom. Drugače je pokazala analiza vzorca iz vodnjaka pri Stilleu, ki je precej močnejši od tistega pri železniški postaji, saj daje 12 litrov vode v sekundi, to vodo pa uporabljajo vsi meščani od Partizana proti stari Sevnici. Vzorec, vzet 13. maja, ni ustrejal predpisom, ker je voda imela močan vonj po ožganem, nitritni dušik je bil prisoten na mejni, še dopustni koncentraciji, pa tudi poraba kisika je bila povišana.

Komunalna je takoj odpravila sanitarno-tehnične pomanjkljivosti, ugotovljene pri pregledu vodnjaka, da bi lahko strokovnjaki lažje usmerili raziskave na določitev vira tujega vonja v vodi. Zaenkrat povzročitelj še ni znan. Čeprav je vonj po zažganem moč doznati še pri mlačni vodi (segreti do 40 stop. C), ljudje pričakujejo, da bodo ukrepi proti krivicu vse prej kot mlačni. Ne nazadnje tudi zato, ker lahko za marsikoga vonj po ožganem celo smrad po neodgovornem odnosu do vode.

SEVNIŠKI VESTNIK

Tovarni bo kmalu potrebna obnova

V Kolinski na Mirni bodo prihodnje leto temeljito obnovili strojno linijo

Dolenjski kmetje, še posebej pa trebanjski, so se že lahko prepričali, da je Kolinska-TOZD Tovarna za predelavo krompirja na Mirni vsega upoštevanja vredna družabnica, predvsem, ker že deset let v traja pri predelavi krompirja, čeprav ni nikoli manjkalo težav, in seveda zaradi stabilno visokih odkupnih cen.

Kot je povedal tehnični vodja inž. Bojan Potočnik, tovarna tega ni dosegala brez naporov. Bile so težave z dobavo krompirja, kar je zdaj že nekoko pozabljeno, zdaj pa se po desetletnem obratovanju pojavljajo težave v tovarni.

Predvsem gre za opremo, na kateri so se po desetih letih začele pojavljati okvare. To pomeni, da terja vzdrževanje več naporov, več stroškov. Pri odpravljanju težav si prizadevajo, da bi čim več delov nabavili doma, a pri tem nimajo vedno najbolj srečne roke. Sušilnega valja ne bodo mogli kromirati doma, ampak ga bodo morali poslati v Francijo. Kljub okvaram, ki se pojavljajo, pa bodo s temeljito obnovo počakali do

naslednjega leta. Letos bodo nabavili le dva nova pakima stroja. Precej denarja pa bo šlo tudi za investicijsko vzdrževanje, saj bodo morali za več kot poldrugi milijon dinarjev popraviti streho, prispevati sredstva za čistilno napravo.

Vse to pa so naložbe, ki ne bodo prinašale, so pa nujne za obratovanje tovarne.

Nekaj težav imajo tudi z nerednimi dobavami embalaže, energije ipd. Večkrat jim zmanjka tako kartonske kot plastične embalaže. Zaradi tega pomanjkanja so že morali večkrat ustaviti proizvodnjo in delavce preusmeriti na vzdrževalna dela. Tudi pomanjkanje mazuta ali elektrike lahko bi-

stveno oteži potek proizvodnje, saj samo enourni izpad električne energije povzroči štiriurni izpad proizvodnje.

Vse te težave in pa zahteve stabilizacijskega programa jim narekujejo, da še bolj kot sicer spremljajo proizvodnjo in težave v njej. Redno kontrolirajo normative, s posebno pozornostjo

Bojan Potočnik

stjo spremljajo dele proizvodnje, kjer je pričakovati največje izpade, in takoj tudi ukrepajo.

Ker predelava lanske letine krompirja še vedno traja, morajo paziti, da krompir dobavljajo sproti, ker bi sicer prihajalo do kvarjenja, kontrolirajo sušino, skratka, skrbje za nemoten potek proizvodnje in za čim boljše kvaliteto proizvoda. O potrebnosti takega ravnanja so prepričani vsi delavci, saj o nujnosti čimboljšega gospodarjenja ni več dvomiti. J. SIMČIČ

STROJI TERJAJO OBNOVO — Tovarna za predelavo krompirja na Mirni obratuje že deset let. Zato bo kmalu potrebna njihova temeljita obnova. In delavke ter delavci bodo imeli potem lažje delo.

TREBANJSKE NOVICE

Ni vsaka naložba dobra naložba

Prednost predvsem investicijam, ki bodo pripomogle k večjemu izvozu

Zadnja seja občinske konference Zveze komunistov v Črnomlju je bila posvečena uresničevanju politike ekonomske stabilizacije. Pomemben del v stabilizacijskih prizadevanjih je tudi področje investicij, čemur so na konferenci namenili precejšnjo pozornost.

V prvi vrsti so poudarili, da cilj ustaljenih ukrepov ni zaviranje vlaganj, saj brez novih investicij ni razvoja. Z vsemi močmi pa je treba ustrepečevati vlaganje v dvomljive naložbe, za katere ni jasno, če bodo dajale pričakovane rezultate. Možnosti, da so se kaj naučili iz lastnih

napak, je tudi v črnomaljski občini preveč. Med take v prvi vrsti sodi investicija v proizvodnjo plinskih naprav v kanjiškem Rudniku, ki je

POŽIVITEV HIŠNE SAMOUPRAVE

Koordinacijski odbor za stanovanjska vprašanja pri OK SZDL Črnomelj je začel akcijo za poživitev hišne samouprave. Pri vseh krajevnih konferencah so začeli postopek za ustanovitev svetov zborov stanovalcev za področje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. S stanovanjsko skupnostjo pripravljajo predlog za koordiniranje teh svetov v vseh krajevnih skupnostih v občini, kjer imajo stanovanjske bloke: v Semečju, vseh treh črnomaljskih krajevnih skupnosti, Dobljčah - Kanjižarici, Dragatušu in Vinici.

že pogoltnila precej denarja, ne kaže pa, da bo kdaj kaj haska od tega.

Le to so v občini naredili natančen seznam vseh tekočih investicij, prijavljenih pri banki, jih razvrstili in organom banke predlagali nadaljnji potek ali prenehanje posamezne investicije. Vso podporo imajo predvsem naložbe, ki bodo pripomogle k večjemu izvozu. Tu gre v prvi vrsti za oba največja izvoznika v občini: semiško Iskro in črnomaljski Be It. Iskra vlagava v Semečju in Adlešičih, kjer je v načrtu nova proizvodna dvorana, Belt pa podpirajo v njegovih prizadevanjih za novo livarno lahkih ulitkov.

Med večje naložbe sodi še gradnja kokošje farne na Krasincu, ki jo gradi KZ Črnomelj in zaloška Perutnina, ter načrtovana gradnja obrata Kolinske za predelavo kokošjega in govejega mesa, vendar v občini še niso storili vsega, da bi ta naložba končno stekla. Prav tako v občini veliko skrbi posvečajo še nekaterim drugim naložbam, za katere naj bi sredstva prispevali investitorji iz razvitih slovenskih občin.

ČRNOMALJSKI DROBIR

NOV PROMETNI RED - Ko so končno le zaključili dela pri urejanju glavne ceste skozi mesto, so postavili in zarisali tudi novo prometno signalizacijo, tako da se je prometni režim v primerjavi s prejšnjim spremenil. To so na lastni denarnici občutiti vozniki, ki so vajeni voziti „na pamet“ in so prehiteli tam, kjer je sedaj neprekinjena črta. Tudi tu velja, da vsaka šola nekaj stane.

NE ENO NE DRUGO - Tudi vreme je za zadnji konec tedna pokazalo svoj nepravilni obraz. Me dtem ko je bila pred tednom dni, ko se „parni“ niso smeli voziti, prava poletna vročina, je bilo tokrat, ko so morali ostati doma „neparni“, kisel in neprijazen. Tako so se eni in drugi dolgočasili. Tudi tisti, ki hodijo škropit vinograde, nimajo sreče, saj jim škropivo dež sproti spre.

OHČET IMA PREDNOST PRED KULTURO - Kdor si v Vinici želi na svoji ohceti več svatov, najame kar dvorano v novem večnamenskem domu. Na ta račun kdaj odpade tudi kakšna kulturna prireditev, kot pred časom, ko so Črnomaljski hoteli na Vinici gostovali s komedijo „Ščuke pa ni“, pa iz te moke ni bilo kruha, ker je bila dvorana že oddana za ohcet.

Črnomaljski poročevalec

MOSTU PA NI - Na slovesnosti pred dvema letoma ali še nekaj več so postavili temeljni kamen za most čez Kolpo med Sodevci in Blaževci. O mostu do danes ni ne duha ne sluha, še temeljni kamen bi težko našli. Brod, ki so mu takrat dajali še prav malo življenja, pa je še danes edina možnost, da človek, voz ali avtomobil pridejo na hrvaško stran Kolpe.

Na Kostelskem spet pojejo krampji

Tri izmene brigadirjev gradijo vodovod v tem odmaknjem predelu

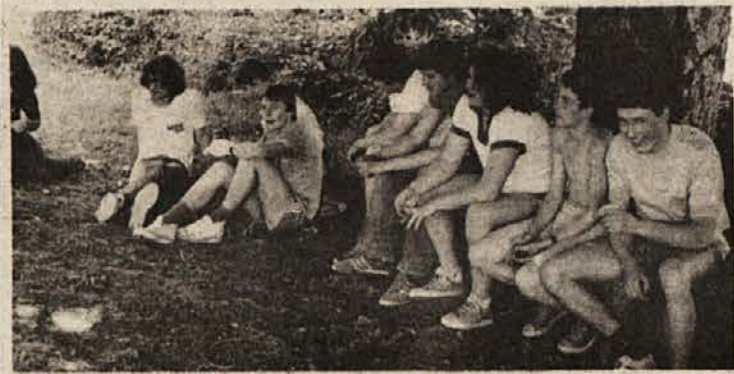
Po treh tednih bo 29. junija končala dela prva izmena na mladinski delovni akciji (MDA) „Kostel 80“, ki gradi vodovod od izvira pri Delačih proti Novim selom. To je gotovo ena največjih lokalnih MDA v republiki.

V prvi izmeni dela v dveh brigadah 70 mladincev in mladink iz gimnazije, osnovne šole in šol za učence v gospodarstvu. Brigadi nosita imeni dveh kočevskih narodnih herojev, Jožeta Boldana-Silnega in Andreja Cetinskega-Leva. Komandant akcije pa je nosilec spomenice 1941 Nace Karničnik.

V drugi izmeni, ki bo od 29. junija do 6. julija, bo delalo okoli 50 mladincev in mladink iz osnovnih šol Kočevje in Vas - Fara. V zadnji, tretji izmeni, ki bo trajala 10 dni, pa bo sodelovalo okoli 50 mladincev in mladink iz občin Kočevje in Ribnica.

ŠE NIČ DOKONČNEGA

Stanovalci, ki so se vselili v nove bloke v Kidričevi ulici v Kočevju lani, so sicer prejeli odločbe za vselitev, ne pa ostalih dokumentov. Predvsem že dolgo zaman opozarjajo, da hočejo vedeti, kako so njihova stanovanja točkovana, in da bi na osnovi tega končno le dobili v podpis stanovanjske pogodbe.

POČITEK PO DELU - Po delu in kosilu so se brigadirji prve izmene na akciji „Kostel 80“ zbrali v senci da bi se pogovorili o vsem, pa tudi rekli kakšno pikro na račun vodstva, ki seveda ni vedno takoj ugodilo vsem njihovim željam in predlogom. (Foto: Primc)

ca, ki bodo hkrati predelali tudi obvezni del programa iz obrambe in zaščite.

MLADI JUNAK

Nace Karničnik, komandant MDA „Kostel 80“:

„Ko smo prišli na akcijo, je tri dni padal dež. Bil sem presečen, da so mladinci težave tistih prvih dni dobro, oz. celo junaske prenašali. Odnosi z vaškim odborom so pristni, s KS pa zadovoljivi. Tudi z družbenopolitičnimi organizacijami dobro sodelujemo.“

Lela Mujkić, namestnica komandanta za interesne dejavnosti:

„Najprej smo se ukvarjali s športom, potem smo organizirali razne tečaje. Imamo plesne vaje. Precej zanimanja je za foto tečaj. Deluje tudi mladinska politična šola. Nekateri predlagajo, naj bi imeli ob popoldnevih še slikarsko kolonijo: slikali bi ruševine starega kostelskega gradu. Prijetna so srečanja ob tabornem ognju. Za informiranje imamo tudi stenčes in novost, ki smo jo letos prvič vpeljali: „Radio brigadir“, ki brigadirje vsak dan sproti obvešča o novostih v brigadi, občini, domovini in po svetu.“

Tabor v Kostelu so za mladinske delovne brigade pripravljali taborniški odreda „Svobodnih gozdov“ iz Kočevja in mladinci osnovne organizacije Vas - Fara. Posvetilo Snežnik je pomagalo pri urejanju sanitarij, Lovska družina Banjaloka pa je dala na razpolago svoj novi lovski dom. Brigade tesno sodelujejo z vaškim odborom Kostel, KS Kostel in drugimi, ki pomagajo mladincem pri akciji. Posebno tesno je sodelovanje s posestvom Snežnik, ki bo pomagalo KS Kostel tudi pri vrtnanju in miniranju.

DROBNE IZ KOČEVJA

PSI NA CEPLJENJU - Pse čuvaje in hišne kučke so prejšnji teden cepili proti steklini. Lastniki in ljubitelji psov so po večini pripeljali pse na cepljenje. Psi potepenci pa se še vedno klatjo po mestu in razmetavajo po smetnjakih smeti ter drugo mesnajo.

VEČ TUJCEV - Planinska kočja pri Jelenovem studencu na Stojni za Mestnim vrhom je letos bolj obiskana, kot je bila prejšnja leta. H kočji prihaja veliko skupin domačih izletnikov pa tudi posamezniki. Povpisni knjigi je opaziti, da obišče kočjo precej več tujih izletnikov in turistov kot prejšnja leta. Letos je kočja redno oskrbovana. Planince pritegne na to izletniško pot lep sprehod po bujnem gozdu do vrha in naprej, posebno pa na Mestni vrh (1022 m), ki je edinstven naravni razgledni stolp nad Kočevjem.

OCISTITI RINŽO - Blejsko jezero cveti, morje cveti in še drugod marsikaj cveti. Tudi v Kočevju ne zaostajamo. Naša Rinža tudi cveti. Vrste tega cvetja ni treba strokovno ugotavljati, ker že sam smrad odkriva, da gre za gnojnico, ki se je desetletja stekala v to, nekdanjo čisto reko. V vodi je tudi precej druge nesnage. Rinžo je treba čimprej očistiti. Njena ozdravitev bo vsako leto dražja.

KOČEVJSKE NOVICE

Štednja na vseh ravneh

Uresničevanje stabilizacijskega programa v kmetijski zadrugi - Od izkoriščanja delovnega časa do kilometrin

Metliška Kmetijska zadruga sodi med tiste delovne organizacije v občini, ki so svoja stabilizacijska prizadevanja postavile zelo resno in na vseh ravneh. Stabilizacijski program je dobil najširšo podporo delavcev, ki se zavedajo da je treba, če hočejo obdržati sedanjo življenjsko raven, za to več in bolj delati.

„V Kmetijski zadrugi se stabilizacijsko ne obnaša samo letoš, marveč že vsa leta nazaj,“ je povedal direktor zadruga inž. Janez Gačnik.

SPREHOD PO METLIKI

METLIČANI SO DOBESEDNO OSTRMELI, ko so se pojavili na Cesti bratstva in enotnosti stroji ter delavci, ki so polagali novo asfaltno prevleko, hudo potrebno, kajti cesta je bila razdrpana, da česa podobnega ni bilo mogoče videti v še tako odročni vasi. Črni asfalt je dal Me tliki svežo, urejeno podobno, marsikomu pa je zavozljal jezik.

PAVLE RIZNIC, SICER ZAPOLEN v Transpornto - gradbenem podjetju Metlika, je dobil pred kratkim v roke filmsko kamero, s katero naj bi zabeležil važnejše dogodke v Beli krajini za ljubljansko televizijo. Nekaj krajših prispevkov smo že videli na malem ekranu, prav pa bi bilo, če bi odgovorni faktorji tovariša Rizniča obveščali o pomembnejših trenutkih naše deželice, saj je piscu teh vstic znano, da nima tovariš Pa vle nikakršnih detektivskih izkušenj, pa ne more sam voljvati naokoli, kaj bi bilo vredno filmskega zapisa.

POKLIČNA TEKSTILNA ŠOLA BETI je razpisala za šolsko leto 1980/81 sedemdeset učnih mest za poklic konfekcionarja. Do srede junija je prispelo v ravnateljstvo Izobraževalnega centra blizu 40 prijav, torej je za vpis še vedno čas. Teh nekaj vstic smo zapisali zato, ker starši po telefonu sprašujejo, kako je z vpisom. Objavljeni stavki naj bi torej spodbudili vse, ki oklevajo, naj pohitijo s prijavi.

metliški tednik

„Štednja smo zastavili na vseh ravneh. Dobro vemo, da imamo še rezerve zlasti pri boljšem izkoriščanju delovnega časa, pri porabi reprodukcijskega materiala, omejili smo tudi sredstva za potne stroške in reprezentanco.“

Positivni učinki tako zastavljene stabilizacijskega programa v Kmetijski zadrugi so že vidni, vendar ne v tolikšni meri, kot so pričakovali, kajti povečujejo se stroški za goriva, naziva, energije in drugi. Ob polletnem obdobju pa bodo bolj točno videli, koliko so prištedili in kakšni bi bili njihovi stroški, če se ne bi ravnali po stabilizacijskem programu.

„Podrobnejša analiza uspešnosti stabilizacijskih prizadevanj je koristna tudi zato, da vsi skupaj ne pozabimo, da je to naša stalna naloga,“ pravi Gačnik. V zadrugi se tudi dobro zavedajo, da je uspeh stabilizacijskih prizadevanj v veliki meri odvisen tudi od tega, kakšen je sistem nagrajevanja. „Prizadevamo si, da je osebni dohodek naših delavcev v čim večji meri res odvisen od opravljenega dela in storilnosti,“ pravi direktor Gačnik. A. B.

KDAJ ŠOLSKO POSTAJALIŠČE? - V Metliko se vsak dan iz cele občine pripelje v šolo veliko učencev. Da bi bila njihova pot s postaje v šolo in obratno čim bolj varna, se v Metliki zavzemajo, da bi bliže šoli uredili posebno avtobusno postajališče.

PRAZNIK KS PODZEMELJ

V nedeljo bodo krajanje kraljeve skupnosti Podzemelj prvič praznovali svoj praznik, ki so ga izbrali v spomin na začetek organiziranega delovanja prvega Društva kmečkih fantov in deklet v teh krajih leta 1933. V nedeljo ob 14. uri bo slavnostna seja skupščine krajevnih skupnosti in vodstev družbenopolitičnih organizacij, na kateri bodo podelili tudi krajevna priznanja Osvobodilne fronte. Pripravili so tudi kulturni program, po katerem bo pri gasilskem domu družabno srečanje.

SPET TO KOPALIŠČE

Sredi junija so se vročekrvneži že metali v Kolpo, a kaže, da med kopalci ni bilo nobenega iz Viatorja, saj bi sicer opazil, da bi bilo treba prijeti v roke motiko ali krampico ter posekati travo, ki se je razbohotila med betonskimi ploščami ob rečnem bregu. Morda pa ne bi bilo slabo če bi mladi sami pljunili v roke in uredili kopaljšče.

Dom starejšim

Sosedje naj bi združili napore in denar

Pomoč in nega na domu za starejše, onemogle in bolne občane deluje v ribniški občini bolj skromno. Socialna služba vsako leto zagotovi oskrbo na domu le nekaj občanom, bodisi z relniško pogodbo ali pa poišče osebo, ki bi bila pripravljena redno pomagati za določeno plačilo ostarelemu in bolnemu sosedu. Ta ko oblika varstva pa uveljavljajo vedno težje, ker je tudi vedno težje najti človeka, ki bi bil pripravljen dati tako pomoč.

Stari ljudje pa imajo tako oskrbo raje, kot da bi jih dali v zavodsko obliko varstva. Sicer pa ima ribniška občina veliko starih občanov, prostora v domovih za starejše občane pa skoraj ne. Vse to so ugotavljali tudi na zadnji seji občinske skupščine Ribnica, na kateri so razpravljali o delovanju vseh občinskih SIS in tudi o socialnem skrbstvu.

V razpravi je bilo poudarjeno tudi, naj bi v Ribnici ali okolici, lahko tudi v sosednji občini, zgradili dom za starejše občane. Ob tem pa so „pozabili“ povedati, da jim je prav to ponujala zadnjih nekaj let občina Kočevje. V domu, ki bi ga zgradili v Kočevju, bi bilo dve tretjini postelj na razpolago kočevskim, tretjina pa ribniškim starejšim občanom. V takem razmerju bi gradnjo tudi financirali. Ribniška stran je sodelovanje zavrnila, Kočevci pa še danes nismo zbrali dovolj denarja, da bi tak dom sami zgradili. Skupnega jezika niso našli, trpijo pa starejši občani, ki nimajo zase sodobne doma in dobre oskrbe. J. PRIMC

AMD NE POČIVA

Letos je AMD Ribnica organizirala tri tečaje za voznike motornih vozil, ki jih je obiskovalo 100 občanov. Te dni se bo začel že četrti tečaj. Konec avgusta bo AMD organiziralo ocenjevalno vožnjo, na kateri bodo trije najboljši in najboljša ženska-voznica nagradieni. V septembru pa bo občini zbor AMD. M. G-6

Telice na Travnici gori

KZ Ribnica načrtno ustanavlja sodobne kmetije

Drago Bartolj z družino je pred kratkim začel na Travnici gori rediti 50 telic po sodobnem paško-košnem sistemu, se pravi z močnim gnojenjem.

Tu je bil prej navaden pašnik. V sodelovanju z Biotehniško fakulteto Ljubljana in pospeševalno službo KZ Ribnica - posebno še kmetijskega tehnika Franceta Kluna - so ga preuredili tako, da je prav zaradi gnojenja možno na manj površinah rediti več krav.

Drago Bartolj še vedno s sinovoma ograjuje posamezne parcele in postavlja električne pastirje. Pašnik bo torej kmalu urejen in razdeljen na čretinke.

Ribniška KZ že več let pomaga kmetom pri urejanju sodobnih kme-

tij. Pri tem sodeluje s strokovnjaki raznih strokovnih ustanov. V velikih pomoč pri investiranju pa je kmetom njihova lastna hranilno-kreditna služba, ki je tudi organizirana pri zadrugi.

občan vprašuje medved odgovarja

- Zakaj so Ribničanje pozdravili devalvacijo?

- Ker imajo velik o deviz. Na računih in v nogavicah.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

POPRAVLJALI BODO TRAKTORJE - V Dolenji vasi pri Ribnici je KZ Ribnica odprla novembra lani mehanično delavnico, ki zdaj popravlja vozila KZ, za v bližnji prihodnosti pa naj bi popravljali tudi traktorje, nakladalnice prikolice in druge priklopnice. S popravili traktorjev so težave, ker je v občini veliko raznih tipov traktorjev, ki so bili kupljeni vse od prvih povojnih let do danes. V množico raznih traktorjev ni možno imeti stalno na zalogi vseh rezervnih delov. Zato so bodo poverili v centralnim skladiščem rezervnih delov za traktorje v Ljubljani.

VSE ZA REŠEVANJE - Samoupravna stanovanjska skupnost je sofinancirala nakup visokih požarnih lestev, prikolico za gašenje v prahom in 23 kompletov za reševanje ljudi izpod ruševin. V sodelovanju z gasilsko zvezo bodo usposobljeni stanovalci, da bodo znali delati z gasilnimi aparati.

MANJ ŠOLARJEV - V petletnem načrtu so predvideli, da bo število učencev v občini padlo od predvidenih 1568 (v resnici jih je bilo 1570) v letu 1976 na 1542 v letu 1980. V resnici pa je število upadlo še bolj, saj je bilo letos v šolah le še 1.483 učencev.

REŠETO

Št. 26 (1611) 26. junija 1980

TELEVIZIJSKI SPORED

labod

NETEK, 27. VI.

17.00 POROČILA
17.05 MI SMO SMEŠNA DRUŽINA
17.20 PITČJE STRAŠILO
17.50 ROCK KONCERT: EMMYLOU HARRIS
18.20 OBZORNIK
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 GLASBA IZ ATELJEJA

Posamezne točke te zagrebške zabavnoglasbene oddaje bo povezoval K. Šabinac. Nastopili bodo pevka Radojka Sverko, skupina Rendez-vous, zagrebški simfonični orkester s solistom Ivanom Ivančičem (klavir), operni pevec Ferdinand Radovan, solisti in ansambel gledališča Komedija pa skupina

Novi fosili in orkester zagrebškega vojaškega območja.
21.00 KAKO SO OSVOJILI DIVJI ZAHOD
22.30 V ZNAMENJU
22.45 NOČNI KINO: SINJEBRADDEC

Ta francoski film so televiziji pred časom že napovedovali, gledati na ga bo moč šele drevi. Gre za pripoved o na videz poprečnem družinskem možu, ki pa je hkrati tudi zloglasni morilec. Film je posnel Claude Chabrol, glavno vlogo pa igra Charles Danner.

2
16.55 Obzorja - 17.15 Poročila - 17.20 Koledar - 17.30 Mali svet - 18.00 30-letnica samoupravljanja v SFRJ - 18.50 Paja Pazjanja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Družba in kultura - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Portreti - 22.05 Dillinger je mrtev (italijanski igrani film)

labod

SOBOTA, 28. VI.

11.00 POROČILA
11.30 MALI PINGVIN
11.30 MINIGODCI V GLASBENI DEŽELI
11.40 K. Kovič: MOJ PRIJATELJ MIKI JAKOB
11.55 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA
12.25 POLETA VČEK
12.55 REVIRJI PRAZNUJEJO, prenos iz Trbovelj
13.00 H. Fallada: ČLOVEK HOČE NAVZGOR
13.00 POKLICI V ŽELEZNIŠKEM GOSPODARSTVU
13.30 SOMRAK ČLOVEKA, dokumentarna oddaja
13.30 POROČILA
13.55 HEIDI, film

Ameriški režiser Allan Dwan je film o deklici, ki v planinah pri staremu očetu preživlja prijetne čase, posnel (1937) po istonaslovnem romanu Johanne Spryi. Kmalu po nastanku je film polnil kinodvorane predvsem zaradi prikupne Shirley Temple v glavni vlogi, pritegnil pa bo najbrž tudi današnje mlade gledalce. Ob Templovi igrajo še Jean Hersholt, Arthur Treacher, Helen Westly in drugi.
16.50 POROČILA
16.55 DINAMO: SARAJEVO, prenos nogometne tekme
18.45 RISANKA
18.55 NAŠ KRAJ
19.10 ZLATA PTICA, pravljica
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 A. Aleramo: ZGODBA O LINI
21.00 VSI SO IGRALI RAGTIME, kanadska glasbena oddaja
22.00 ODKUPNINA, film
Na švedskem teroristi ugrabijo angleškega ambasadorja in zahtevajo, naj angleška vlada spusti na

prostost pet pripadnikov njihove tajne armade. Švedske oblasti so nad tem kriminalnim dejanjem ogorčene, a v zadevo se nočejo vplesti. Zgodi pa se, da ista tolpa ugrabi tudi švedski avion, kar sproži vrsto dejanj... Film s tako sodobno tematiko je pred petimi leti posnel angleški režiser Caspar Wrede, glavne vloge v tej kriminalki pa igrajo Sean Connery, Ian Mc-Shane, Norman Bristow, Isabel Dean in drugi.
23.25 TV KA ŽIPOT
23.45 POROČILA

2
17.15 Narodna glasba - 17.45 Zapisi z vasi - 18.30 Atletski pokal Jugoslavije (prenos) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Čas jazza - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Prostor in čas (feljton) - 21.40 Športna sobota - 22.05 Dokumentarna oddaja

labod

NEDELJA, 29. VI.

20.00 POROČILA
20.25 ZA NEDELJSKO DOBRO VTRTO: ALPSKI KVINTET
20.55 DEDIŠČINA ZA PRIHODNOST
21.05 UGRABLJEN
21.20 VIKING VIKI
21.45 ODMISANI
21.55 TV KA ŽIPOT
22.00 JUGOSLA VIJA, DOBER AN
22.35 POROČILA
22.55 JUGOSLA VIJA: ZDA, prenos košarkarske tekme
23.20 ŠPORTNA POROČILA
23.25 ATLETSKI POKAL JUGOSLA VIJE, prenos

12.00 LJUDJE IN ZEMLJA

17.45 MOŽ Z ZVEZDO, film
Kavboj se zaposli na manjši lepe posestnice. Šime pašnike Divjega zahoda tedaj že začnejo ograjevati, to pa povzroča hudo kri in vroče obračune. Marsikaj se zgodi v tej ameriški kavbojki, ki jo je tako rekoč mimogrede že 1955 posnel King Vidor, igrajo pa Kirke Douglas, Jeanne Crain, Claire Trevor, William Campbell in drugi.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

20.00 S. Janković - A. Isaković: TRENUTEK
21.00 VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI
Vezi, ki so se med Srbi in Slovenci spletle med zadnjo vojno, nekdanji izgnanci in gostitelji utrjujejo z izmeničnimi obiski. Letos je t. i. vlak bratstva in enotnosti pripeljal v naše kraje in o tem obisku ho govori dokumentarna oddaja ljubljanskih televizijcev.
21.45 V ZNAMENJU
22.00 RISANKA
22.05 GLASBENA ODDAJA
22.20 ŠPORTNI PRGLED
22.50 ATLETSKI POKAL JUGOSLA VIJE, posnetek

2
15.35 Dnevnik - 15.50 Nedeljsko popoldne - 19.30 Dnevnik - 20.00 Konj, moj prijatelj - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Zepnina (ameriški igrani film)

labod

NEDELJEK, 30. VI.

16.25 KMETIJSKA ODDAJA

17.25 POROČILA
17.30 MINIGODCI V GLASBENI DEŽELI
17.40 ŽIVALSTVO AVSTRALIJE
18.10 ISKANJE SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA

V izbor filmov z beograjskega mednarodnega festivala znanstvenega in tehničnega filma so televiziji uvrstili tudi delo, ki govori o zanimivih vprašanjih in skrivnostih življenja. Skušaj odgovoriti, kaj je bistvo življenja, kakšno vlogo imajo pri tem geni.
18.35 OBZORNIK
18.45 MLADINSKA ODDAJA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

20.00 7. JUGOSLOVANSKI OPERNI BIENALE LJUBLJANA 80
20.30 Smareglia: ISTRSKA SVATBA, prenos iz ljubljanskih Križank
23.00 POROČILA

2
16.55 Jugoslavija: Švedska (prenos rokometne tekme za jugoslovanski pokal) - 18.15 Šola za junake - 18.30 Volk, ki je iskal zvonec (lutkovna oddaja) - 18.45 Glasbena medigra - 19.00 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 O. Veljič - I. Kušan: Ana in Nives (televizijska drama) 21.15 Glasbeni trenutek - 21.20 Kulturna oddaja - 22.05 Dnevnik - 22.20 Glasbena oddaja

labod

OREK, 1. VII.

14.00 POROČILA
14.45 COLARGOL, lutkovna oddaja
15.00 JUGOSLOVANSKI NARODNI PESMI IN PLESU: TANEC
15.40 OBZORNIK
16.00 CAS, KI ŽIVI: SKALA
16.05 Glasbena oddaja bo govorila o nedavno nastopnem narodnem heroju Petru

Stantetu - Skali.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
20.00 DNEVNIK
20.00 V ŽIVO: ZAPOSILTI ZAPOSLENE

Tokratna oddaja bo ubrana na temo prizadevanj za ustalištev gospodarstva. Povabljeni poznavalci gospodarskih stanj bodo govorili o gospodarnih naložbah, o kratkoročnem in dolgoročnem načrtovanju za prihodnost, o vključevanju znanja pa domače iznajdljivosti in ustvarjalnosti v prizadevanja za boljše gospodarjenje, o učinkovitem delovnem času in še o čem, kar bi

nas moralo še kako brigati, a nas pogosto ne.
21.20 EMILE ZOLA
22.05 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Palčki nimajo pojma - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Kako so beatlesi spremenili svet (zabavna glasba) - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Družbene teme - 22.00 Poezija

SREDA, 2. VII.

labod

1
17.45 POROČILA
17.50 UMETNOST NA JUGOSLOVANSKIH TLEH
18.10 NAŠA PESEM 80
18.40 OBZORNIK
18.55 NE PREZRITE
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

ČETRTEK, 3. VII.

labod

1
16.55 POROČILA
17.00 DEDIŠČINA ZA PRIHODNOST
18.00 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA
18.30 OBZORNIK
18.40 TVORCI MOČI IN VEZI

20.00 FILM TEDNA: ZEPNINA

Francoski režiser Francois Truffaut je svojo filmsko dejavnost že večkrat posvetil otrokom, otroštvo obravnava brez pridržkov, a iskreno. Tako tudi junaki filma Zepnina, ki je nastal pred petimi leti, niso le malčki, ampak tudi njihovi starši, učitelji, odrasli znanci. Svetova otrok in odraslih se prepletata, nastaja splet odnosov, odzivov enih na dejanja drugih in obratno. Zgodbe ta film tako rekoč ne premore, gre za prikaz otrok pri njihovih igrarh tik pred poletnimi počitnicami, ko je čas napet, poln

želja, težav in še česa. Igrajo Virginie Thevenet, Nicole Felix, Tania Torrens in drugi.
21.45 V ZNAMENJU
22.00 625

2
16.55 Jugoslavija: Španija (prenos rokometne tekme za jugoslovanski pokal) - 18.15 Pisani svet - 18.45 Na obisku - 19.30 Dnevnik - 20.00 Televizijska drama - 21.15 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Glasbena medigra - 21.25 Svetovna poezija - 21.55 Glasbeni atelje

Pol ure trajajoča oddaja bo predstavila ekonomski pomen mladinskih delovnih akcij, govor bo o siceršnjem pomenu mladinskega prostovoljnega dela, o njegovih pogojih in vrednotenju, o delovnih normah in o deležu mladinskih brigad pri odpravljanju razlik v gospodarski razvitosti posameznih področij Slovenije. Prikazano bo tudi izobraževanje in usposabljanje mladih, kolektivno delo, privzganje odnosa do dela, brigadske pesmi itd. Govorni del oddaje bo popeljal pevec Andrej Šifrer.
19.10 RISANKA

19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 MED ISKRENIMI LJUDMI: VEČER Z MAJDO SEFF
21.35 ALI SE MED SEBOJ DOVOLJ POZNAMO

2
14.00 Prenos polfinalnih teniških dvobojev v Wimbledonu - 18.30 Glasbena medigra - 18.45 Zagreb - 19.30 Dnevnik - 20.00 Neposredni stiki - 22.30 Včera, danes, jutri

KROJAŠKO PODJETJE „KROJAČ“ NOVO MESTO

vam nudi

UNIFORME VSEH VRST, DELOVNE HALJE, DELOVNE OBLEKE IN OSTALA ZAŠČITNA OBLAČILA!

Berite »Dolenjski list«

Razpisna komisija za imenovanje ravnatelja celodnevne osnovne šole „BELOKRANJSKEGA ODREDA“ SEMIČ

razpisuje po 136. členu Zakona o osnovni šoli (Ur. list SRS št. 5/80) prosta dela in naloge

RAVNATELJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom izpolnjevati še naslednje:

- da je druženo-politično aktiven in da ima ustrezne moralno-politične lastnosti
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu

Kandidati naj pošljejo prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi razpisa na gornji naslov.

521/26-80

ZAHVALA

Po dolgotrajni in mučni bolezni nas je zapustila naša draga sestra, teta, svakinja in dolgoletna rejnica mnogih otrok

MARIJA ANDOLŠEK

iz Pluske pri Trebnjem

V 63. letu starosti se je tiho poslovila od vseh, ki smo jo imeli radi. Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom za nesebično pomoč ob smrti, za izrečeno sožalje, številne vence in cvetje, ki ga je naša draga teta imela tako rada. Posebno zahvalo smo dolžni OSSS Trebnje in tov. Mariji Koželj za poslovilne besede ob odprtem grobu, Splošni bolnici-interni oddelek II, pevcem, Društvu upokojencev ter kaplanu za opravljene obrede.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po težki bolezni je v 70. letu starosti umrl naš dragi mož, brat in stric

SLAVKO KASTELIC

Ceste herojev 39, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancom in kolektivu Labod, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi zdravnikom in strežnemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani za vso skrb in nego v času zdravljenja, proštu Lapu za poslovilne besede in opravljeni obred ter pevcem iz Šmihela za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Mici roj. Mum in sorodniki

Novo mesto, 20. 6. 1980

ZAHVALA

Po zahtojni bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

MIHA GNIDOVEC

iz Lašč pri Dvoru

Najprisrčneje se zahvaljujemo dr. Sobovi ter ostalemu medicinskemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani za vso požrtvovalnost, skrb in človeško toplino. Prav tako se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancom, kolektivu Cestnega podjetja Novo mesto za vso pomoč in govorniku tov. Francu Božiču za tople poslovilne besede, darovalcem cvetja, Iskri Zužemberk, Petrolu Dvor ter župniku za opravljeni obred in vsem, ki so pokojnega spremlili na zadnji poti, nam pa izrazili sožalje in sočustvovali z nami.

Žalujoci: žena Marija, hčerke Anica, Micka, Elka z družinami, Joža, sestra Marija z družino, brat Jože in drugo sorodstvo

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 26. junija - Helena Petek, 27. junija - Dan samoupr. Sobota, 28. junija - Leon Nedelja, 29. junija - Peter Ponedeljek, 30. junija - Emilijana Torek, 1. julija - Julija Sreda, 2. julija - Oton Cetrtek, 3. julija - Tomaž

LUNINE MENE

28. junija ob 10.02 - ščip

KINIO

BREŽICE: 27. in 28. 6. ameriški barvni film Rdečilo za ustnice. 29. in 30. 6. ameriški barvni film Hišni obiski. 1. in 2. 7. ameriški barvni film Herbi gre v Monte Carlo.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

BRIVSKO FRIZERSKO POMOČNICO, samostojno, sprejemno takoj. Osební dohodek 7.000 din. Nudim sobo - stanovanje. Grosuplje, tel. (061) 771-454.
FRIZERSKI SALON 'JELKA', Dol. Toplice, sprejme pomočnico in učenko. Soba preskrbljena, ostalo po dogovoru. Te l. 85-748
BREZ PLACILA v zamem na stano vanje dekle, lahko z otrokom, da bi pazila v eni izmenici dveh otroka. Poldka Koželj, IMV Novo mesto, oddelek lahka presevna.

STANOVANJA

STUDENTKA, ki želi nadaljevati študij na PA v Novem mestu, išče sobo od septembra dalje v Novem mestu ali bližnji okolici. Marija Fabjan, Prevole 11, Hinje.
DEKLETOMA ODDAM v Regerči vasi dve opremljeni sobi s soupomo sanitarij, Jože Ogulin, Regerča vas 83 b, Novo mesto.
ODDAM neopremljeno sobo dekletu, Janko Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto.

Motorna vozila

PRODAM karamboliran opel kadet. Stane Mežič, Dolga Raka 6, Raka.
ZASTAVO 750, letnik 1970, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Franc Avbar, Gor. Straža 47.
PRODAM motor MZ, športni, 150 ccm. Anton Simc, Pristava 6, Stopiče.
CITROEN GS KARAVAN, bele barve, letnik 1976, prevoženih 73.000 km, ugodno prodam. Anton Bruderman, Zakot 20, Brežice, tel. (068) 61-089.
ZASTAVO 750, letnik 1974, prodam. Jože Fabjan, Dol vas 15, Mirna peč.
PRODAM Z 750, letnik 1970, registrirano do maja 1981. Jože Selak, Dolenja vas I, Otočec.
PRODAM VW 1600 TL, letnik 1966. Andrej Gerbec, Majde Šilc 19, Novo mesto, tel. 22-363.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVI TELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Telnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Rja Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Bojan Budja, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zveznik. Tehnični urednik priloge: Dušan Lazar, Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 8 din, letna naročnina 298 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 600 din - Za inozemstvo 600 din ali 32 ameriških dolarjev oz. 55 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 160 din, 1 cm na določeni strani 200 din. 1 cm na srednji ali zadnji strani 250 din. 1 cm na prvi strani 320 din. Vsak mali oglas do 10 besed 60 din, vsaka nadaljnja beseda 6 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št 11 do 1. 1. 1980 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 do 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: Glavni trg 7 p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611 - Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: 68001 Novo mesto, Glavni trg 5, p. p. 33, telefon (068) 22-365 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

CRNOMELJ: 26. 6. italijanski film Štiri minute za 4 milijarde. 27. in 29. 6. ameriški film Konvoj. 29. in 30. 6. nemško-francoski film Nosferatu - fantom noči. 1. 7. ameriški film Pik Panter. 1. 7. ameriški film Obsedenost. 3. 7. francoski film Zanesenjak.
KOSTANJEVICA: 28. 6. japonski film Bomba v superekspresu. 29. 6. nizozemski film Boj na življenje in smrt.
KRŠKO: 28. in 29. 6. hongkonški film Tigrova vrtnica.
MIRNA: 28. 6. film Kačje jajce.
NOVO MESTO: - KINO KRKA: Od 27. do 29. 6. ameriški barvni film Superman. 30. 6., 1. ter 2. 7. ameriški film Ubijanje a la carte. 3. in 4. 7. angleški barvni film Beg v Atene.
RIBNICA: 28. in 29. 6. ameriški barvni film Osveta Toma Hantera.
SEVNICA: 27. 6. italijanski barvni film Memoralne nune. 28. in 29. 6. ameriški barvni film Logonov bog.

registrirano do aprila 1981. Kovač, Jurčičeva 20, Trebnje, tel. 83-184 popoldan.
RENAULT 4, letnik 1978, prodam. Strajnar, Gradišče 5 pri Dol. Toplicah. Ogljed možen v popoldanskem času.
UGODNO PRODAM SKODO S 110 L, letnik 1974, v odličnem stanju, registriran do februarja 1981. Merica Kržan, Gubčeva 8, Brežice.
PRODAM Z 101 L, prevoženih 13.500 km. Lukšič, M. Kozine 17, Novo mesto, tel. 23-509.
PRODAM R 4, letnik 1974. Ivan De ržič, Loče 55, Dobova.
JAWO 350, staro 7 mesecev, ugodno prodam. Bruno Povše, Prelesje 8, 68232 Sentrupert.
PRODAM Z 750 S, letnik 1978. Ul. Ilke Vaštetove 3, Novo mesto, tel. 23-458.
PRODAM Z 101, letnik 1976, ali zamenjam za Z 750. Regerča vas 17 a Novo mesto.
UGODNO PRODAM osebni avto Z 101, letnik november 1973. Informacije po telefonu 23-611.
PRODAM Z 750 zaradi odhoda v INA, Škrbec Marjan, Ratež, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM tovorno prikolico za osebni avto. Tel. (068) 23-962 od 15 ure dalje.
PRODAM par juncev. Franc Plut, Zalag 11, Novo mesto.
PRODAM 4 malo rabljene gume Dunlop SR 13 640 - 7,00 s ptiščiči vred. Gojko Lazič, Meniška vas 18, Dol. Toplice.
PRODAM prikolico za osebni avto. Smihel 11, Novo mesto.
POCENI prodam nov pralni stroj 'Obodin'. Lojzka Gliha, Veliki Gaber 38.
PRODAM približno 2 m3 hrastovih desk (5 cm). Ogljed v nedeljo popoldne. Naslov v upravi lista. (2418/80).
PRODAM volčjaka, starega 4 mesece. Naslov v upravi lista. (2419/80).
PRODAM mladiče, nemške ovčarje z rodovnikom. Viktor Antončič, Kristanova 30, Novo mesto.
PRODAM 7.000 kosov zidne opeke - modularni blok M 150 (290 x 190 x 140). Dostava na dom. Meteljko, Škrjančeva 8, Ljubljana.
KOŠNJO SENA IN OTAVE prodam v Gotni vasi. Solska 14 a, Novo mesto, tel. 24-865.
PRODAM košnjo sena v Pogancih in pod Vinjo vasjo. Brudar, Gotna vas 2, Novo mesto.
PRODAM kompletni otroški voziček, kombiniran (globok in sportni). Merica Kržan, Gubčeva 8, Brežice.

KUPIM

KUPIM motor osebnega avtomobila VW. Alojz Staniša, Konec 13, Stopiče.
KUPIM motor za VW 1200 ali 1300 ali pa karamboliranega. Ponudbe pošljite pod šifro "VW".
KUPIM R4, star eno leto (po možnosti rjav - metalik). Jože Grubar, Sentjemej 138, tel. 25-141 do 14. ure.
KUPIM staro ali novo strešno opeko Kikinda, model 272. Janez Penca, Ragovska 15, Novo mesto, tel. 24-009.
V BLIŽINI KRKE ali ob kakšnem potoku kupim kmečko hišo, zapuščen mlin ali zazidljivo parcelo. Plačam v gotovini. Ponudbe na tel. (061) 323-470, 310-053 ali 323-737.
KUPIM 5-10-tonsko štanco in škarje za razrez. Naslov v upravi lista. (2417/80).

POSEST

PRODAM dve gradbeni parceli v Gorenji vasi pri Mirni, velikosti 30 arov, ali tudi več (po želji), z vso potrebno dokumentacijo za gradnjo. Električna je na parceli, voda poleg, asfalt skoraj do vasi, ki je 2 km oddaljena od avtobusne in železniške postaje. Informacije dobite pri Ani Dremelj, Škrjančeva 7, 68233 Mirna.

OBVESTILA

LTH SERVIS ČRNOMELJ popravila in montira v garancijskem roku in izven vse vrste hladilnih naprav proizvodnje LTH, enako tudi izdelke drugih proizvajalcev. Montiramo ne glede na oddaljenost. Pokrivamo teren od Trebnjega do Brežice. Anton Vrščaj, Kolodvorska 56, Črnomelj, tel. (068) 76-073.
OPRAVLJAMO vsa dela v zvezi z rezanjem pločevine (do 7 mm) na 2,5-metrskih škarjah. Vodopivec, Brestanica, Stolovnik 49, tel. 75-156.
OPRAVLJAM VSA ELEKTROINSTALATERSKA DELA.

Mirne peči 37, naj se zglasijo 28. in 29. tega meseca.
CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, da bo frizerski salon na Drski zaradi kolektivnega dopusta zaprt od 24. 6. - 8. 7. Začnemo ob 7. uri zjutraj. Slavka južnič.
CENJENE GOSTE OBVEŠČAMO, da sem se preselil v nov objekt. Vedno nudimo ribe, od petka do nedelje pa odojka. Ob ponedeljkih zaprto. Za obisk se priporoča gostilna Selak.
CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, da bo frizerski moški in ženski salon, Smihel 13, Novo mesto, od 1. 7. 1980 do 15. 7. 1980 zaradi letnega dopusta zaprt. Rudi Gliha in Danica Mihalič.
IZREDNA PRILOŽNOST! Priporočam se za fotografiranje porok, rojstnih dni, pogrebov in podobnih slovesnosti. Slike pa vam izdelam na Kodakolor materialu. Odlična kvaliteta, cena ugodna. Pridem tudi na dom. Vsako soboto fotografiram v poročni dvorani. Se priporočam! FOTOGRAF TONE PUNGRČAR, Slavkova 2, 68000 Novo mesto, tel. 24-304.

Kmetijski stroji

PRODAM kombajn ZMAJ 780 v dobrem stanju. Turk, Brod 25, Podbočje.
PRODAM kombajn in osebni avto Moskvic. Marjan Kralj, Gor. Kamence 29, Novo mesto.
PRODAM obračalnik za mali traktor. Kavšek, Gotna vas 27, Novo mesto.
UGODNO PRODAM obračalnik za BCS, sod 1800 l, nov puhalnik v

POPRAVEK
Pri zahvali pokojnega JOZETA LENCICA iz Mihovce 18, je prišlo do pomote pri prijemu. Namesto JOZETA LENCICA, je pisalo JOZETA LENCICA. Za nejlubo napako se opravičujemo!

HVALA VSEM, KI SO POMAGALI NAŠEMU MATJAZU, ko se je pri igri zapletel v mrežo in je poteboval nujno in takojšnjo pomoč. Iskrena hvala Branetu Laziču iz Podhoste in Metodu Romu iz Obrha, otrokom Ja nezu Zupančiču, Miranu Košmrju in Mitji Kapšu iz Dol. Toplice ter sosedom Kulovčevim. Hvala za veliko požrtvovalnost in strokovno znanje celotnemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, posebej še dr. Pompeju, dr. Moreli, sestri Baržičevi in dr. Vicevičevi, da je naš Matjaž kmalu zapustil bolnišnico in je spet med zdravimi otroki.

CESTITKE

DRAGIMA STARŠEMA, ALOJZIJ in FRANCU DRENKOVIMA iz Velikega Podljudna 27, želi ob 40-letnici skupnega življenja veliko zdravja in skupnega razumevanja sin Franci z družino, posebno pa mala Urška.
V času od 14. do 19. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Ružica

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

AVTO-MOTO DRUŠTVO NOVO MESTO razpisuje
JAVNO LICITACIJO za prodajo DVEH OSEBNIH AVTOMOBILOV ZASTAVA 750.
Licitacija bo 1. julija 1980 ob 16. uri na Ljubljanski cesti 8/b. Interesenti morajo položiti pred licitacijo 10% odstotno kavicjo. 520/26-80

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 19. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Ružica

ZAHVALA
14. junija nas je v 73. letu starosti zapustila naša draga in nadvse skrbna mama, žena, stara mama, sestra, teta in botrica
ALOJZIJA KLEMENČIČ
roj. Novak iz Ždinje vasi 41
Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, pomagali v najtežjih trenutkih ter pokojno mamo spremili tako številno na njeno zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo Zoretovim za lepe vence, kolektivom: Tovarna zdravil Krka Novo mesto, Gozdni obrat, Vrtnarja, Komunalno podjetje Novo mesto, ZB Otočec, govornici Joži Skufca. Zahvaljujemo se strežnemu osebju Doma počitka Smihel in pljučnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto ter župniku iz Otočca za pogrebni obred.
Žalujoči: mož Janez, hčerka Slavka, sinova Ivan in Franc z družinami, vnučiči, sestri Urška in Francka, brat Jože ter ostalo sorodstvo

Vsi bodo dosegli svoj cilj, le jaz ga ne bom dosegel, ognja prepoln, poln sil neizbrablen k pokoju bom legel. (Kosovel)
ZAHVALA
V cvetu mladosti nas je v 18. letu nepričakovano zapustil ljubljani sin in brat
GORAN BEC
iz Trebnjega
Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanec, sosedom in prijateljem za izraze sožalja, darovane vence in cvetje ter za vso pomoč v težkih trenutkih. Se posebno se zahvaljujemo zdravnikom in osebju internega oddelka novomeške bolnice, ki so se trudili, da bi nam sina rešili iz objema smrti. Iskrena hvala mladincem iz Trebnjega za spremstvo na zadnji poti, sodelavcem ZŠC Ljubljana, IGK Rače selo, I. l. KS Grm, sosolectem 8.r. Trebnje, pihalni godbi, pevcem in duhovniku za opravljeni obred, govorniku Milanu Koršiču za ganljive besede in vsem, ki ste našega dragega Gorana v tako velikem številu spremili k večnemu počitku.
Žalujoči: mama, ata, Dragan, Svetlana in ostalo sorodstvo

ZAHVALA
9. junija nas je v 77. letu starosti tiho, kot je živel, za vedno zapustil naš najdražji mož, oče, stari oče in brat
ALOJZ PAPEŽ
Vrh 17 pri Boštanju
Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, številnim prijateljem in znanec, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in poklonili toliko lepega cvetja in vencev. Najlepša hvala kolektivom Stillea, Jutrjanke in Tovarne konstrukcij iz Sevnice za vso pozornost in darovane vence. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Juriju Pesjaku za dolgoletno zdravljenje. Se enkrat iskrena hvala vsem, ki ste pokojnega tako številno spremili na njegovi zadnji poti, in duhovniku za lepo opravljeni obred.
Žalujoči: žena Terezija, otroci Lojze, Jože, Slavka, Rezika in Mimica z družinami, brat Tone, sestra Lojzka ter vnuki

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 49. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče, sin, dedek, brat, tast, svak in stric

EDVARD VOLF

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Mlačaku, ki mu je stal ob strani v zadnjih trenutkih, družini Petric in Jožici Vandot, sindikalni organizaciji in sodelavcem iz šivalnice TOZD Konfekcija Beti Metlika, Rudniku Kanizarica ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Anica, hčerka Edica, hčerka Anica z družino, mama, bratje in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

Metlika, Ulm, Čmomelj,
Se la pri Dragatušu, 13. 6. 1980

Solza grenka ne bi bila,
ko tebe, dragi, zemlja
ne bi krila.

V SPOMIN

1. julija mineva žalostno leto, odkar nas je mnogo prežgodaj v komaj 14. letu starosti zapustil naš dragi sin in brat

BRANKO ERŽEN

iz Vel. Strmice

Mineva žalostno leto, odkar te je kruta usoda iztrgala od nas. Zelo tiho je brez tebe, toda tvoj tihi dom nam govori, da te za vedno več ni. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Neutolažljivi: vsi njegovi

V SPOMIN

30. junija bo minilo šest žalostnih let, odkar si šel tragično od nas, ljubljani brat

FRANC JERMAN

z Loške ceste 2, Čmomelj

Šel si od nas in nikoli se ne vrneš, bolečina pa je ostala v naših srcih. Še vedno živiš z nami in mi smo vedno s teboj.

Vsem, ki se ga še spominjate in mu prinašate cvetje in prizigate cvečke, iskrena hvala.

Žalujoci: vsi tvoji

ZAHVALA

Ob težki, nenadomestljivi izgubi našega dragega, dobrega moža, očija, brata, nečaka in svaka

IVANA PRISTAVCA

roj. v Bršljinu pri Novem mestu

se toplo zahvaljujemo vsem njegovim nekdanjim sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi prežgodnji zadnji poti, mu prinesli cvetje in sočustvovali z nami. Počival bo v Škofji Loki, kjer je bil njegov drugi dom.

Neutolažljivi: žena Marija z Bojanom, sestra Mara z možem Tinom, nečaki Davorin, Anka, Andrej in Milena z družinami, svakinja Anica, teta Lori, bratranec Marjan, stric Loize in ostalo sorodstvo.

Škofja Loka, Novo mesto, Goriča vas,
Ljubljana, Zalog, 23. 6. 1980

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je zapustil dragi oče, stari oče

ANTON KUKMAN

Iskrena hvala vsem za podarjene vence, posebno kolektivom Pionir, Labod, ZB, upokojencem iz Otočca in Novega mesta, Krajevni skupnosti Otočec in Bela Cerkev za prapor. Posebej se zahvaljujemo govornikom tov. Jožetu Košaku in Tonetu Riflju, vsemu zdravstvenemu osebju, godbi in pevcem iz Novega mesta.

Žalujoci: žena Marija, sin Tone z družino, hčerka Marjana z družino, ostalo sorodstvo in vsi pokojnikovi prijatelji

V SPOMIN

Žalosten in boleč je spomin na 22. junij, ko nas je v 59. letu zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

FRANC ROLIH

iz Gor. Suhadola

Mineva žalostno leto, odkar te je nepremagljiva bolezen prežgodaj iztrgala od nas. Zelo tiho in prazno je brez tebe, ne moremo verjeti da te ni, toda grob nam govori, da te za večno ni.

Vsi tvoji

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

ANE PREMUR

iz Gruče 3, Šentjemej

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in delovnim organizacijam, ki so v tem težkem trenutku sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje. Hvala duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob izgubi naše ga dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA ŽONTA

s Potovega vrha 2

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo Tovarni zdravil Krka-odd. izolacije in ATB za podarjene vence, župniku za poslovilne besede in lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, sin Slavko z ženo, hči Marjeta z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in strica

FRANCA ZUPANA

iz Volčjih njiv 6 pri Mirni

se iskreno zahvaljujemo gasilskim društvom, obema govornikoma za tople poslovilne besede, sovaščanom in sosedom za pomoč v težkih trenutkih, delovnim organizacijam za podarjeno cvetje in vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma Trebnje, urološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto in Onkološkega inštituta v Ljubljani.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata, starega očeta, strica in svaka

IVANA GOLETA

iz Šalke vasi pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, kolektivoma LB Kočevje in Hydrovod za darovano cvetje, vence, za izrečeno sožalje, godbi in župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste našega očeta spremili do njegovega tihega doma.

Žalujoci: žena Helena, sin Ivan in hči Helena z družinami, brat Rudi in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

MARIJE PRAH

iz Čanj 33, Blanca

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju iz nevrološkega oddelka Splošne bolnice Maribor in skrb in nego v zadnjih trenutkih njenega življenja. Iskrena hvala tudi sosedom Zakškovim, Kerinovicim in Hlebčevi za pomoč. Hvala pevcem iz Trbovelj, govorniku za poslovilne besede, sodelavcem in kolektivom za darovane vence ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob težki izgubi ljubega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA KLOBUČARJA

iz Dobindola

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, posebno pa Zurgovim in Fonovim za pomoč, vsem, ki ste pokojnemu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Iskrena hvala kolektivom: Kovinar Novo mesto, Industrija obutve, Novoteks-konfekcija I., Frizerski salon Jelka-Dol Toplice, GD Dobindol in Uršna sela, ZB NOV Uršna sela, SVP Novo mesto. Iskrena hvala tudi tov. Francu Grilu za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Kristina, sinova Alojz in Jože z družinama, sin Marjan, hčerke Tinka z možem Vida in Marica z družinama, Zofka s Sanjo in hčerka Jožica

ZAHVALA

V 81. letu starosti je nehalo biti srce naše drage, nadvse dobre mame

ANE MATEKOVIČ

Ulica Ilke Vaštetove 14, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam izrekli sožalje, ji darovali cvetje in vence, govornikoma za poslovilne besede, pevcem za ganljive pesmi, župniku za obred in vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti. Hvala dr. Vodniku za dolgoletno uspešno zdravljenje, osebju kirurškega oddelka novomeške bolnice za pomoč in trud, da bi ji vrnil zdravje.

Sinova Ivan in Jože z družinama

V SPOMIN

29. junija bo minilo leto, odkar nas je zapustila naša draga mama in babica

ROZALIJA SAJE

iz Malenske vasi

Vsem ki se je še spominjate in obiskujete njen grob, najlepša hvala.

Vsi njeni

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 7. 6. do 13. 6. 1980 so v brežiški porodnišnici rodile: Božica Krajan iz Brezine - Danijelo, Darinka Podvinski iz Bukoška - Tatjano, Fanika Šošterič z Mrčin

sel - dečka, Nevenka Čakančič iz Kerestince - Vjekoslava, Jožica Jamšek iz Zdol - Matjaža, Anica Preskar iz Pavlove vasi - deklico, Rebeka Naglič iz Krškega - dečka, Anica Pangrič iz Brezja - Moniko, Terezija Čepin iz Zakota - dečka, Terezija Ban iz Krškega - dečka,

ČESTITAMO!

Prijeli Jožeta Rolih — Lastniki zidanic se končno le lahko oddahnejo

Po dobrih treh mesecih se je prejšnji torek zvečer ob organizirani akciji miličnikov in delavcev novo-meške UJV končala vlomilska pot 26-letnega Jožeta Rolih, osumljenega številnih ulomov v zidanic, predvsem po Trški gori.

Po prvem vlovu v noči na 2. marec so se podobni „podvigi“ nadaljevali iz dneva v dan. Iz zidanic so izginjale jestvine, odeje, cigarete, pišča, tako da so novomeški kriminalisti do torkovega prijeteja pripisali Rolihu nad 50 vlovom na območju Trške gore, Grčevja, Golušnika, odhajal pa je tudi čez Krko na Tolsti vrh, v okolico Brusnic in Rateža, kjer so za njim ostajala razbita vrata vikendov in zmanjšane zaloge v kletih. Kriminalisti pa upravičeno sumijo, da je bilo vlovov še več, vendar jih vsi občani niti prijavili niso.

In kako to, da se je toliko časa izmikal roki pravice? Nedvomno je imel Rolih pomagače, večkrat pa je odhajal na izlete v druge kraje, tudi v Portorož in Ljubljano. Da tudi te

poti niso bile povsem nedolžne, je zelo verjetno. Še nekaj je, kar je oviralo iskanje. Rolih je dobro poznal vse kraje, bil izredno hiter, dnevno prehodil daljše poti, videli so ga zdaj tu, zdaj tam. Včasih se je za nekaj dni potuhnil, tako tudi

zadnje dni. V torek pa je ponovno odšel v akcijo. Ob pomoči občanov so ga miličniki in kriminalisti prijeli v Runčcu pri Novi gori na samotni poti. Presenečenje je doživel s cigareto v ustih in vrečko v rokah. B. B.

Najboljši metalec diska

Jutri se v Beogradu začne finalno atletsko tekmovanje za pokal maršala Tita, na katerem ima pravico do nastopa po dvanajst najboljših v posamezni disciplini v državi. Novomeščani že več let na vseh velikih atletskih tekmovanjih v državi igrajo vidno vlogo in tako bo tudi te dni v Beogradu. Med tistimi, ki so si v prejšnjih tekmovanjih priborili pravico do nastopa na finalnem tekmovanju, je tudi 23-letni Boris Okleščič, metalec diska iz atletskega kluba Novo mesto. Medtem ko je bil na lanskem tekmovanju Boris med dvanajstimi najboljšimi metalci diska zadnji, je letos med kandidati za najvišja mesta, o čemer najbolj zgovorno govore njegovi zadnji rezultati, ki so ga tudi pripeljali v jugoslovansko reprezentanco, ki je pred kratkim uspešno nastopila na balkanskem prvenstvu v Sofiji.

Z atletiko se Boris, sedaj absolvent visoke šole za telesno kulturo, ukvarja komaj pet let. Začel je s kopjem, nadaljeval s kroglo in bil 1976 državni mladinski prvak v metu krogle. Vendar je še vedno iskal svojo disciplino. Ker je klub potreboval metalec diska, je vzel v roke tudi ta športni rekvizit, ki je bil že starim Grkom simbol atletike. Zadnji, ki se je pred Borisom v Novem mestu ukvarjal z diskom, je bil prof. Penko, katerega met 44,44 metra je bil dolenski rekord več kot 13 let, do pred tremi leti, ko je Boris vrgel disk 20 centimetrov dlje. Potem je Boris še štirikrat popravil dolenski rekord, ki znaša sedaj 52,72 metra, kolikor je dva kilograma težak disk vrgel

na tekmovanju v Novi Gorici. Ta met mu je tudi odprl vrata v državno reprezentanco.

„Najhujši je bil prehod od mladincev k članom,“ pripoveduje Boris. „Med mladinci sem bil med najboljšimi, med člani pa na repu.“ Se lani je bil komaj peti v Sloveniji in dvanajsti ali trinajsti v državi. „Vendar sem tiste rezultate dosegal z malo treninga. Ko sem spoznal, da se z metom okoli 50 metrov prebijem med najboljšimi — do tega pa so mi manjkali dobri trije metri — sem se odločil, da bom začel resno trenirati. Predvsem mi je manjkalo moči, tu pa tekmovalcem lahko tudi sam veliko naredi; potrebuje le prostor in uteži.“

Lansko jesen so za silo usposobili klet v stavbi na novomeškem stadionu, kjer je potem Boris celo zimo dan za dnevno delal dolgotrajne in naporne vaje z utežmi: počepi s 150 in več kilogrami na ramah, tako imenovani bendž, ko se dvigalec vleže na klop in dviga v ležečem položaju.

Zimsko garanje se je Okleščiču hitro obrestovalo: na vseh letošnjih tekmah, razen seveda na balkanskem prvenstvu, je zmagal, njegov najboljši met je letošnji tretji najboljši v državi. Zato Boris upravičeno misli, da v Sofiji ni zadnjič oblekel majice z državnim grbom. „Če bom imel žez zimo primeren prostor za trening, računam, da bi prihodnje leto disk lahko vrgel 56 ali 57 metrov.“ Pri vsem tem pa je za Borisa šport predvsem veselje, razvedrilo, sprostitve, konjiček, ne pa edini življenjski cilj in smisel.

A. BARTELJ

ZANIMANJE ZA BELOKRANJSKE IZDELKE

V okviru turistične prireditve „Ohoet v Ljubljani“ so organizatorji povabili tudi izdelovalce predmetov ljudske obrti iz vse Slovenije, ki so si postavili stojnice v Čopovi ulici. Svojo stojnico je imela tudi Marica Cvitkovič iz Adlešičev, ki je prodajala lepo izvezene izdelke iz pravega belokranjskega platna. Najboljša „reklama“ za svoje delo je bila Cvitkovičeva sama, ki je bila oblečena v belokranjsko narodno nošo. Okoli njene stojnice je bilo vedno polno ljudi.

Priznanja CZ

S svečanosti ob dnevu civilne zaščite v Kočevju

Na svečanosti ob dnevu CZ v Kočevju so najzaslužnejšim za razvoj in uspehe enot CZ podelili priznanja.

Zlate značke in priznanja so prejeli: Miha Petrovič, Nikolaj Marentič, Janez Lesar, Anton Kovačič, Alojz Pretnar (vsi iz Kočevja), Milena Vlašič (Stara cerkev), Tinka Gregorič (Struge), Jože Janež (Osilnica), Alojz Campa (Itas), Ivan Jerman (Šalka vas) in Stane Lukavečki (Melamin).

Značko in priznanje CZ so prejeli: prva ekipa PMP iz KS „Ivan Omerza“ (za osvojeno prvo mesto na občinskem tekmovanju ekip PMP), sekretarka skupščine občinske organizacije RK Jožica Klarič in gasilska enota Inkopa Kočevje, ki je zmagala na zadnjem tekmovanju gasilskih enot CZ iz OZD.

Tokrat so bila taka priznanja podeljena prvič. Doblili so jih predvsem tisti, ki že dolga leta, večina od začetka, delajo na področju CZ. Ob podelitvi so ugotovili, da je še precej občanov, ki bi zaslužili priznanja, in da bodo ti prišli na vrsto pri prihodnjih podeljevanjih. J. P.

SEMIŠKE IGRE — Če prav je vreme slab o kazalo, si je semiške igre ogledalo nad 2000 ljudi. V raznih spretnostih iz predvojnih časov se je pomerilo sedem ekip iz okolice Semiča in ekipa iz Gradca. Zmagal je Štrekljavec, drugi je bil Črešnjevec, tretji pa Gradca. Zmagovalci so prejeli pokale in diplome. (Foto: F. Drganc)

V Šentjerneju konjske dirke

V nedeljo ob 15. uri na prenovljenem hipodromu

Dolenskim ljubiteljem konjeniškega športa se v nedeljo, 29. junija, po daljšem premoru obeta zanimiva prireditev. Šentjernežani pripravljajo tega dne ob 15. uri na prenovljenem hipodromu velike konjske dirke, ki jih organizira domači klub za konjski šport.

V nedeljo bo na programu osem dirk, od krožne dirke Slovenije, do enovprezne vožnje za 3-do 12-letne

domače kasače. Po besedah prirediteljev bodo obiskovalci — računajo, da jih bo blizu 10.000 — prišli na svoj račun, saj bo nastopilo kar okoli 50 konj iz vseh slovenskih klubov.

Poleg te, že tradicionalne dirke pa bodo Šentjernežani v jeseni organizirali ene največjih konjeniških prireditev v Jugoslaviji, na kateri bodo po trije konji iz vsake republike skušali doseči naslov najboljšega v državi. Tekmovanje bo še toliko bolj zanimivo, ker tudi domačini v tej tekmi niso brez možnosti. Nedeljska prireditev bo zato dobra preizkušnja.

Kaktusovih sto cvetov

Z lepoto plačan trud

V Kidričevi ulici v Sevnici živi tovarišica Ašičeva, ki je velika ljubiteljica rož. Poseben ponos ji je kaktus z imenom epifil, doma iz tropske Amerike, ki je letos zacvetel z nad sto cvetovi hkrati.

Epifil je kakteja z bolj ali manj sploščenimi vejami, sestavljenimi iz členkov, ki so po robu valovite ali nazobčane in imajo dobro vidno listno rebro. Razmnožuje se s potaknjenci, ki poženejo koreninice v mešanici listovke, peska in lesenega oglja. Epifil, ki ga običajno gojimo v posodah, mora pozimi v stanovanje ali tople rastlinjak, poleti pa v polseno. Zalivanja ne potrebuje dosti.

FRANC SEŠKO

NAŠEL ŠTIRI PARE ROGOV

— Te jelenje rogove je našel zadnja štiri leta lovec Mivšek iz LD Sodražica. Vsako leto je našel par rogov, in sicer na istem območju. Najdene rogove je pokazal na nedavni razstavi lovskih trofej v Dolenji vasi. (Foto: Glavonjič)

S TRAKTORJEM STA SE PREKUCNILA

V soboto zvečer se je 50-letni Anton Pelko iz Šmarjeških Toplic peljal s traktorjem, na katerem je bila tudi njegova mati, 72-letna Marija, od Grčevja proti Pahi. Tam se je traktor v veku prevrnil, tako da sta bila voznik in mati poškodovana in so jima pomoč nudili v novomeški bolnišnici. Gmotno škodo so ocenili na 7.000 din.

DEKLETCE PRITEKLO NA CESTO

28-letni Jože Zagorc iz Gorenjega Vrhopolja se je v petek zvečer peljal na kolesu z motorjem od Šmarja proti Šentjerneju. V Dol. Brezovici je iz leve nenadoma pritekla na cesto 11-letna Dušana Frišt, ki jo je zadel in zbil po tleh. Oba sta padla. Dekletcu so pomoč nudili v novomeški bolnišnici, Zagorc pa v šentjernejskem zdravstvenem domu.

Letos 2 medveda

Načrt odstrela divjadi

V lovskem letu 1979 so načrtovale lovske družine na območju občine Ribnica odstrel 119 jelenov in 272 srn. Načrta niso v celoti dosegle, saj so odstrelile 103 jelene in 262 srn. To so ugotovili na zadnji seji občinske skupščine Ribnica, ko so sprejemali načrt odstrela za lovske leto 1980.

Odstrel medvedov, risov, volkov in divjih petelinov je bil načrtovan za vse območje Lovske zveze Kočevje. Na območju občine Ribnica pa so padli trije medvedi (2 v revirih LD Ribnica, 1 LD Dolenja vas) dva risa (zaradi smrti katerih je bilo veliko napisanega, še več pa je bilo govoric) in dva velika petelina.

Za letos je na območju Ribnica predviden odstrel 121 jelenov in 277 srn. Medveda naj bi padla le dva (LD Velike Poljane in LD Dolenja vas); divjih prašičev 17 (lani 10), jezebov 38 in zajcev 95.

V soboto Noč na Kolpi

Prireditev bo letos v Gribljah — Med gosti televizijska znanca Jaka Šraufciger in Dudek iz Gruntovčanov

Letošnja tradicionalna turistično-zabavna prireditev Noč na Kolpi bo v soboto, 28. junija, ob 20. uri na kopalnici v Gribljah. Vsa prejšnja leta je bila v Metliki, a se je pokazalo, da letos ni pravega zanimanja za organizacijo, pa je prišlo stvar v roke Kulturno-umetniško društvo Niko Zupančič iz Gribelj. V programu bodo sodelovali izvajalci, ki bodo gotovo pritegnili gledalce z obzora Kolpe. Ta večer se bodo pojavili na odru: narodnozabavni ansambel Henček s svojimi fanti, kantavtorica Mateja Kolečnik, pevec Andrej Plevnik, Silvester Mihelčič z elektronsko harmoniko, vedno kvalitetnejši sekstet Vitis, folklorna skupina iz Črnomojla, Miljutin Šimek — Jaka Šraufciger, humorist iz Maribora, bolj znan kot voditelj pokojnega TV žehnika, kot gost večera pa se bo pojavil Martin Sagner — Dudek, priljubljeni lik pred leti predvajane televizijske nadaljevanke. Program bo povezoval Toni Gašperič, nečak tete Mare.

Glasbe, petja in humorja torej ne bo manjkalo, organizatorji pa niso pozabili tudi na dobro kapljico in na jedi — specialitete. Kdor se ne more

odločiti, kam v soboto, 28. junija, naj zavije v Griblje. Prepričani smo, da mu ne bo ne dolgačas ne žal.

T. G.

ZATIRANJE SLINASTIH POLŽEV

Delegati vseh treh zborov repiške občinske skupščine so sedeli v polmračni sejni sobi in so se dolgočasili, kajti na dnevnem redu je bila ocena gospodarjenja repiških delovnih organizacij v preteklem letu. K spanju silence govorjenje je poživil tovariš Polžič, delegat krajevne skupnosti Zgornja Repičeva draga, ki je vidno razburjen rekel: „Tovarišice in tovariši! Na njivah v Zgornji Repičevini so se pojavili slinasti polži, ki že delajo in bodo še naredili veliko gospodarsko škodo, če jih ne bomo začeli načrtano uničevati.“

Delegat je novica predramila, tovariš Župan, debel možak z močnimi črnimi brki, pa se je odkašljaj, preden je rodil misel: „Predlagam, da ustanovimo samoupravno interesno skupnost za uničevanje polžev in da se lotimo uničevanja škodljivcev sistematično in po samoupravni poti.“

Iniciativni odbor je imel pet sestankov: dva sta splavala po vodi zaradi nesklepčnosti, na drugih treh pa so pretresali moralno-politične kvalitete predlaganih delegatov za skupščino samoupravne interesne skupnosti za uničevanje

polžev ter se kregali zaradi tega, kdo bi bil najprimernejši za predsednika izvršnega odbora. Za te važne odločitve so porabili več kot dva meseca, potem pa so še tiri mesece čakali na papirje tovariša Paragrafiča, priznanega pravnikarja, ki je izjavil, da bi trikrat raje lastnoročno pobral vse polže v Zgornji Repičevini, kot pa da se mora ubadati z zapletenostjo pripravljavanja samoupravnih aktov.

Na seji vseh treh zborov repiške občinske skupščine — bila je pol leta po tem, ko je delegat Polžič resno opozoril

Pavlič padel pri 210 km na uro

Na dirki v ČSSR zapeljal v naliv, ko je bil drugi — Zdravniki obetajo hitro okrevanje

Lojze Pavlič je imel na nedeljski mednarodni motociklistični dirki za pokal FIM v Banjski Bistrici v ČSSR res zvrhano nuro srečo, pa čeprav dirka potem, ko je bil na pragu enega svojih največjih uspehov, ni dokončal.

Lojze je že na sobotnih kvalifikacijah s petim mestom dokazal, da lani ni naključno osvojil prvega mesta. To je v nedeljsko vožnjo še potrdil, saj je bil veskosi na drugem mestu, nekaj sto metrov pred ciljem pa je zapeljal v hud naliv, motor je pričel drseti in pri 210 km na uro je Pavlič zletel v ograjo.

Na srečo so posledice hudoga padca bolj vidne na motorju, ki je povsem uničen, medtem ko je Pavlič končal le s tremi zlomljeni rebri. Dovolj, da ne bi mogel nastopiti na dirki na Nizozemskem, medtem ko mu zdravniki zagotavljajo, da bo na nastop 6. julija v Belgiji zdrav. Upajmo, da bo imel takrat več sreče.

TAT MED RIBNIŠKIMI OBČINARJI

Pred tedni je neznan storilec obkal prostore občinske stavbe v Ribnici in iz nezaklenjenih pisarn odnesel iz ženskih torbic 2.840 dinov več prehrabnih bonov. Miličič so te dni prijeli 22-letnega Ribničana Anđelka M., ki je osamljen omenjenih tatvin. Vse kaže, da bi moral kazensko ovadbo zoper njega razširiti, kajti miličniki ga sumijo na nekaterih podobnih dejanjih.

ELAN S FRANČOSKIM PRVOLIGAŠEM

Za zaključek nogometne sezone pripravila NK Elan mednarodno prijateljsko tekmo. V sredo, 2. julija, se bodo pomerili meški nogometaši ob 17. uri na Stadionu bratstva in enotnosti pomerili z znanim francoskim prvotlačem iz Nice, za katerega igra tudi nekdanji nogometaš beograjskega Partizana Bjeković. Francoski nogometaši so namreč od 30. junija do 12. julija v Novem mestu na pripravah, v katerih pa jih naš strokovnjak Vladimir Markovič, dosedanj trener grebškega Dinama.

NOGOMETNA VESELICA

Nogometni klub Elan pripravlja za soboto, 28. junija, veselico na Stadionu bratstva in enotnosti v Novem mestu. Pridetjo leti so že prirejali te veselice, ki klubsko blagajno prinesejo nekaj denarja. Nogometaši vabijo na veselico, ki se bo pričela ob 15. uri, vse ljubitelje nogometa in ostale občane. Pripravili so tudi bogat večer z okoli 1.000 dobitki, med njimi tudi tečajski zjiski sprejemnik in povi kole. Organizatorji objublajo dobro jedajočo, med drugim jedi na žaru, odojka in jagječka, za prave domačo kapljico bo poskrbel metlička Vinska klet, za dobro in poskočno glasbo pa priznan ansambel.

na gospodarsko škodo, ki jo počenjajo polži v Zgornji Repičevi dragi — je tovariš Župan veselo ugotovil: „Drage delegatke, spoštovani delegati! Sporočiti vam moram razveseljivo novico, da je bila pred dnevi ustanovljena sedemnajsta samoupravna interesna skupnost, in sicer samoupravna interesna skupnost za zatiranje polžev. Pri delu ji želim veliko uspeha.“

Delegati so ploskali, na novo ustanovljena samoupravna interesna skupnost pa ni imela kaj delati, kajti polži so pošli, kar jim je bilo po volji, in so se preselili v sosednjo občino.

TONI GAŠPERIČ